

ÅRSRAPPORT
2016

Dette dokumentet inneholder formalkravet til årsrapportering. Moelvens årsrapport for 2016 med utfyllende informasjon om året, ligger på 2016.moelven.no

Innhold

Konsernsjefens kommentar	3
Hovedtall 5 år	5
Årsberetning	6
Eierstyring	18
Samfunnsansvarsrapport	23

Konsern

Finansielle nøkkeltall	31
Resultat	33
Balanse	34
Endringer i egenkapital	36
Kontantstrømoppstilling	37
Noter	38

ASA

Resultat	74
Balanse	75
Kontantstrømoppstilling	77
Noter	78

Revisjonsberetning	92
Bedriftsforsamlingens innstilling	95
Finanskalender	96

Moelvns beste år siden 2007

Moelven tjente NOK 295 millioner på driften i 2016. Det er en forbedring av driftsresultatet på NOK 80 millioner sammenliknet med året før. Driftsinntektene økte med 6,4 prosent til NOK 10 310 millioner. Det er kort oppsummert resultatet for året 2016.

Vi har passert 10 milliarder i omsetning og akkumulert har driftsresultat økt med 37,3 prosent. I hovedsak skyldes dette fortsatt god etterspørsel etter produkter fra konsernets tremekaniske virksomhet og et godt og sunt aktivitetsnivå i prosjektdivisjonen Byggsystemer.

En viktig faktor som også har bidratt vesentlig til forbedringer i resultatet, er omstruktureringer og effektiviseringstiltak i flere bedrifter i konsernet. Forbedrings- og effektiviseringsarbeidet videreføres og det er spennende prosjekter på gang i hele konsernet.

De to største sagbrukene vi har i Sverige – Moelven Valåsen AB og Moelven Notnäs AB – gjennomgår en stor organisasjonsmessig endring. Samtidig planlegges det investeringer på omlag SEK 160 millioner i maskiner og utrustning.

Tiltakene skal være gjennomført innen sommeren 2019. Målet er at disse enhetene skal bli av våre mest effektive og lønnsomme.

Et annet viktig utviklingsprosjekt som det er verdt å nevne er investeringsprogrammet hos vår modulprodusent Moelven Byggmodul AB i Säftele. Der møter de økt etterspørsel og investerer over

SEK 80 millioner i blant annet robotisert modulproduksjon.

En robotisert linje bygger elementer nesten helt uten berøring av menneskehender og er utformet av interne ressurser etter inspirasjon fra bilindustrien.

Produksjonslinjen øker produksjonskapasiteten med 80 prosent. Robotisering sammen med installasjon av annen produksjonsutrustning, arbeidsstasjoner og ulike systemer har bidratt til nesten 50 nye arbeidsplasser i Säffle. Anlegget står ferdig i april 2017.

Konsernet har jobbet intensivt med å redusere antall skader i Moelven. Det er positivt å kunne konstatere at arbeidet fører fram. Skader i 2016 har gått ned samtidig som bevissthet, målrettet sikkerhetsarbeid og rapportering om nestenulykker og farlige forhold er nær doblet.

Vi må likevel erkjenne at det fortsatt er mye arbeid som gjenstår for å nå konsernets målsettinger for helse, miljø og sikkerhet. Det arbeides kontinuerlig, med høy prioritet, for å nå de målene som er satt for 2017 og videre framover.

I Norge viser fastlandsøkonomien vekst og oljesektoren svekkes mindre. I Sverige justeres aktivitetsforventningene noe ned etter en periode med meget høy aktivitet. Europa for øvrig fortsetter med en marginal positiv veksttakt.

For konsernet samlet forventes driftsinntektene å øke noe. Programmet for driftsforbedring og strukturering av konsernet i henhold til strategiplanen fortsetter med høy intensitet og vil bidra til økt lønnsomhet i den underliggende driften.

Tidlig i 2017 signerte sentrale aktører i Innlandet i Norge – deriblant Moelven - en avtale der formålet er å utvikle regionen til å bli et internasjonalt kraftsenter for industriell bygging med tre.

Den nyetablerte klyngen kaller seg for Norwegian Wood Cluster og består av aktører innen verdikjeden skog, industri og bygg samt NTNU. Målet er å bli best i verden på industriell bygging med tre.

I dag er det slik at hvert tiende flerbolighus bygges i tre. Nå sier den svenske boligministeren Peter Eriksson (MP) til svenske Dagens Nyheter at han vil ha enda flere trehus.

Han begrunner dette med påstanden om at trehus er det mest klimavennlige byggematerialet. Vi hører de samme budskapene fra norske og utenlandske ledende politikere og eksperter.

Om disse har rett kan det bety at vi som leverer byggematerialer i tre til byggebransjen i Skandinavia, Europa og andre plasser ellers i verden går en lys tid i møte. Med slike muligheter vil det være spennende å jobbe i og med Moelven.

Morten Kristiansen
Konsernsjef

Hovedtall 5 år

Beløp i NOK mill.	2016	2015	2014	2013	2012
KONSERNET					
Driftsinntekter	10 309,7	9 690,4	8 828,2	8 009,4	8 121,5
EBITDA	601,6	553,9	490,0	226,9	267,8
Avskrivninger	290,1	291,2	286,5	271,6	250,9
Nedskrivninger	16,5	47,9	0,0	0,0	0,0
Driftsresultat	295,0	214,8	203,6	-44,7	16,9
Finansposter	-42,5	-56,3	-88,2	-72,4	-81,2
Resultat før skattekostnad	252,5	158,5	115,3	-117,1	-64,3
Totalkapital	4 766,8	4 778,1	4 653,2	4 539,8	4 342,1
Egenkapital i prosent	38,0	36,8	34,2	33,4	35,5
Driftsmargin i prosent	2,9	2,2	2,3	-0,6	0,2
Investeringer	275,2	215,8	195,1	351,2	339,4
Antall ansatte	3 492	3 426	3 326	3 276	3 375
TIMBER					
Driftsinntekter	3 020,6	3 010,1	2 872,3	2 543,9	2 428,2
EBITDA	181,1	145,1	199,5	104,4	25,3
Avskrivninger	111,1	121,1	116,5	116,0	99,9
Nedskrivninger	16,5	47,9	0,0	0,0	0,0
Driftsresultat	53,5	-23,9	83,0	-11,6	-74,6
Finansposter	-13,1	-9,0	-25,8	-29,3	-23,4
Resultat før skattekostnad	40,4	-32,9	56,7	-40,9	-98,0
Totalkapital	1 567,1	1 664,5	1 754,5	1 684,3	1 580,6
Driftsmargin i prosent	1,8	-0,8	2,9	-0,5	-3,1
Investeringer	64,2	75,9	67,6	119,5	151,6
Antall ansatte	674	679	703	677	696
WOOD					
Driftsinntekter	3 529,9	3 275,7	3 066,2	2 820,4	2 836,9
EBITDA	274,5	237,4	225,3	128,4	128,7
Av- og nedskrivninger	113,8	113,7	114,4	104,9	99,1
Driftsresultat	160,6	123,7	110,9	23,5	29,6
Finansposter	-24,4	-27,1	-23,6	-30,8	-28,9
Resultat før skattekostnad	136,3	96,6	87,3	-7,4	0,8
Totalkapital	2 151,6	2 134,8	2 033,9	1 957,7	1 905,8
Driftsmargin i prosent	4,5	3,8	3,6	0,8	1,0
Investeringer	114,7	96,8	82,4	174,7	132,7
Antall ansatte	1 039	1 009	993	1 011	1 063
BYGGSYSTEMER					
Driftsinntekter	3 616,8	3 375,2	2 836,7	2 514,1	2 799,3
EBITDA	166,3	185,2	98,8	18,9	135,1
Av- og nedskrivninger	51,3	44,4	41,6	38,0	38,1
Driftsresultat	115,1	140,8	57,2	-19,1	97,0
Finansposter	-1,7	-0,1	6,4	0,1	2,0
Resultat før skattekostnad	113,4	140,7	63,5	-19,0	98,9
Totalkapital	1 653,2	1 616,8	1 256,4	1 189,9	1 243,3
Driftsmargin i prosent	3,2	4,2	2,0	-0,8	3,5
Investeringer	84,5	40,2	37,9	43,4	46,3
Antall ansatte	1 647	1 607	1 498	1 460	1 486
ØVRIG VIRKSOMHET					
Driftsinntekter	3 388,9	3 003,8	3 204,4	2 623,7	2 616,7
EBITDA	-20,3	-13,9	-33,6	-24,7	-21,3
Av- og nedskrivninger	13,9	12,0	13,9	12,8	13,8
Driftsresultat	-34,2	-25,9	-47,5	-37,5	-35,1
Finansposter	-3,4	-20,1	-44,7	-12,4	-30,9
Resultat før skattekostnad	-37,6	-45,9	-92,2	-49,9	-66,1
Investeringer	11,8	3,0	7,5	13,6	8,9
Antall ansatte	132	131	132	128	130

Hovedtrekk 2016

Konsernets driftsinntekter passerte NOK 10 milliarder for første gang, og driftsresultatet ble det beste siden rekordåret i 2007. Etterspørselen etter produkter fra konsernets tremekaniske virksomhet innen divisjonene Timber og Wood var tilfredsstillende gjennom hele året, og aktivitetsnivået innen prosjektdivisjonen Byggsystemer var godt og sunt. Driftsinntektene økte med 6,4 prosent til NOK 10 309,7 mill og driftsresultatet ble forbedret fra NOK 214,8 mill til NOK 295,0 mill. Avkastning på sysselsatt kapital ble forbedret fra 7,4 til 10,3 prosent.

Satsningen på internt forbedringsarbeid og omstrukturering i henhold til tiltaksplanen som ble utarbeidet høsten 2014 fortsatt med full styrke i 2016, og er hovedårsaken til resultatforbedringen. I løpet av året har deler av elektrovirksomheten blitt solgt og kompletterende virksomhet innen plater i Sverige er kjøpt. I tillegg pågår flere organisasjonsmessige endringer og større investeringsprosjekter som vil bedre effektivitet og lønnsomhet betydelig. Ved konsernets to største sagbruk i Sverige, Moelven Valåsen AB og Moelven Notnäs AB, skal det etter planen gjennomføres investeringer på omkring SEK 164 millioner i maskiner og utrustning. Ved siden å utnytte de muligheter som ny teknologi gir, har kompetansebygging og organisatorisk effektivisering høy prioritet i disse prosjektene. Investeringene vil foregå i etapper. Forbedringsprosjektene skal være gjennomført innen sommeren 2019. Ved Moelven Byggmodul ABs fabrikk i Säffle pågår det et investeringsprosjekt med en kostnadsramme på SEK 72 millioner som skal være ferdigstilt i løpet av andre kvartal 2017. Investeringen vil øke den samlede kapasiteten ved fabrikkene med 50 prosent og samtidig gi mer rasjonelle produksjonsløsninger, blant annet gjennom en betydelig grad av robotisering.

Med eksport til over 40 land og på flere kontinenter, påvirkes Moelven-konsernet naturlig nok av utviklingen i verdensøkonomien. Totalt skjer omkring 15 prosent av konsernets samlede omsetning på markeder utenfor Skandinavia. Den geografiske spredningen er stor nok til å gi en diversifiserende effekt. Gjennom 2016 har etterspørselen i sum vært tilfredsstillende, både på hjemmemarkedet i Skandinavia og på eksportmarkedene. Eksporten skjer i all hovedsak fra de enhetene som benytter sagtømmer som råstoff i sin produksjon, det vil si sagbrukene innen Timber og Wood. Det er hovedsakelig industritre som eksporteres. For Timber isolert er eksportandelen utenfor Skandinavia 45 prosent og for Wood 10 prosent. Både prisutviklingen på det internasjonale markedet for industritre og valutakursutviklingen har derfor stor betydning for virksomheten. Prisnivåene internasjonalt overføres raskt til hjemmemarkedet i Skandinavia. I 2016 økte prisene for industritre noe sammenlignet med 2015, og på eksportmarkedene har valutakursutviklingen bidratt til å opprettholde konkurransekraften.

Wood-divisjonen omsetter sine videreforedlede trevarer hovedsakelig innen byggevarehandelen i Skandinavia. Etterspørselen fra dette markedet har vært tilfredsstillende, selv om aktiviteten innen ROT (rehabilitering, ombygging og tilbygg) i Sverige falt noe etter at skattereglene om ROT-avdrag ble endret. Prisnivåene for divisjonen sett under ett økte svakt sammenlignet med året før.

Råstofftilgangen for de tømmerforbrukende virksomhetene innen konsernet var god i første halvdel av 2016, mens det i andre halvår var en noe varierende tilgang på gran i Norge. Situasjonen bedret seg mot slutten av året. Ved årsskiftet var tømmerlagrene på nivåer som gir et tilfredsstillende grunnlag for det planlagte produksjonsnivået utover vinteren. Prisnivåene for sagtømmer har i 2016 i sum vært noe høyere enn året før i Norge og noe lavere i Sverige. Avsetningen av flis- og fiberprodukter var god gjennom hele året, til priser på nivå eller noe over 2015.

Byggsystemdivisjonen opererer utelukkende innen bygg- og anlegg i Skandinavia. Leveranser skjer til profesjonelle aktører innen både nybyggmarkedet og til ROT-markedet (Rehabilitering, Ombygging og Tilbygg). Etterspørselen etter divisjonens produkter og tjenester har i sum vært tilfredsstillende gjennom året. Den samlede ordreserven ved utgangen av året var NOK 68 millioner lavere enn året før. Ordreserven for den delen av elektrovirksomheten som ble solgt i fjerde kvartal 2016 utgjorde NOK 85 millioner ved utgangen av 2015. Markedsforholdene utviklet seg ulikt i Norge og Sverige gjennom året. Mens enhetene som driver sin virksomhet i Sverige har nytt godt av det høye aktivitetsnivået i svensk økonomi, har de norske enhetene måttet tilpasse seg et redusert aktivitetsnivå som følge av utviklingen innen oljeindustrien.

Eierstyring og selskapsledelse

Det har ikke vært endringer i styresammensetningen i 2016. Fullstendige opplysninger om konsernets styrende organer er publisert på www.moelven.no, samt i note 28.

Anders Lindh er tilsatt som ny divisjonssjef i Timber-divisjonen etter Ole Helge Aalstad som valgte å gå over i en annen stilling utenfor konsernet etter 16 år i Moelven. Anders Lindh (45) kommer fra stillingen som direktør ved Moelven Våler AS. Han er utdannet sivilingeniør og har tidligere hatt flere lederstillinger innen tremekanisk industri også utenfor Moelven-konsernet.

Konsernstruktur

Den 21. november 2016 kjøpte Moelven virksomheten og eiendelene til DLH Sverige AB. Kjøpet omfatter varelager, lagerbygg og kontorlokaler i Hässleholm. Overtakelsen gir Moelven bedret markedstilgang i Sør-Sverige, samtidig som logistikkapparatet styrkes og legger til rette for ytterligere ekspansjon gjennom et kostnadseffektivt distribusjonsopplegg til både byggevarehandelen og industrielle kunder.

I andre kvartal 2016 kjøpte Moelven Elektro AS eiendeler og prosjektbeholdning knyttet til vedlikeholdskontrakter, samt små og mellomstore prosjekter, ut fra den øvrige elektrovirksomheten i konsernet. Selskapet, som organisatorisk tilhørte

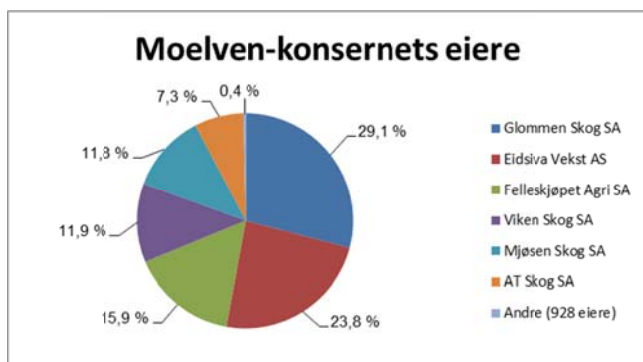
rapporteringsområdet Øvrige, ble solgt til Bravida Norge AS per 1. desember 2016. På salgstidspunktet hadde Moelven Elektro AS totalt 162 ansatte.

I januar 2017 ble det besluttet å overføre virksomheten ved Moelven Tom Heurlin AB fra divisjon Timber til divisjon Wood fra og med årsskiftet. Selskapet har ikke oppnådd tilfredsstillende lønnsomhet med sin strategiske innretning mot eksport, og vil nå i stedet bli samordnet med divisjon Wood sin satsning mot det skandinaviske hjemmemarkedet. Samordningen vil medføre behov for å redusere kapasiteten og forhandlinger med fagforeningene er innledet.

Dette er Moelven-konsernet

Eierstruktur

Moelven-konsernet eies av Glommen Skog SA (29,1 %), Eidsiva Vekst AS (23,8 %), Felleskjøpet Agri SA (15,8 %), Viken Skog SA (11,9 %), Mjøsen Skog SA (11,8 %) og AT Skog SA (7,3 %). De resterende 0,4 prosent eies i hovedsak av privatpersoner.

Visjon

Moelven er et skandinavisk konsern. Alle produksjonsenhetene er lokalisert i Skandinavia, som også er hovedmarkedet. Moelvens visjon er å være det naturlige valget for folk som skal bygge og bo skandinavisk, og konsernet skal lede an i utviklingen av bygg som er basert på skandinaviske byggetradisjoner. Innenfor denne rammen er virksomheten basert på et ønske om og en evne til å bidra til å skape gode rom – gode miljøer for å bo og arbeide i, og for samfunnsfunksjoner for øvrig. Gode skandinaviske miljøer er ofte nær naturen i form og innhold. Tre og andre naturmaterialer er viktige bestanddeler i Moelvens produksjon, og er dominerende i store deler av sortimentet. Naturlige materialer er miljøvennlige byggematerialer og byggeløsninger når det gjelder hus, moduler, broer og interiørprodukter.

Lokalisering

Konsernet har hovedkontor i Moelv i Norge og består av 42 produksjonsselskaper fordelt på 48 produksjonssteder, samt 33 kontorer for salg, service og montering. De fleste produksjonsenhetene er bedrifter og arbeidsplasser med sterk lokal forankring i distrikter og mindre samfunn i Sørøst-Norge og den vestlige delen av Midt-Sverige. Kontorene for salg, service og montering ligger på større steder rundt om i Norge, Sverige, Danmark, England, Tyskland og Nederland. Produksjonen i Norge og Sverige er omtrent like stor, men de svenske enhetene eksporterer en større andel av produksjonen enn de norske. Av i alt 3 492 (3 426) ansatte ved utgangen av 2016 arbeider 1 625 (1 777) i Norge, 1 839 (1 621) i Sverige, 19 (20) i Danmark og 9 (8) i andre land. Endringen i antall ansatte i Norge og Sverige i 2016 skyldes hovedsakelig salg av elektrovirksomhet i Norge, og fast ansettelse av innleid personell innen byggmodulvirksomheten i Sverige.

Divisjonene

Moelven tilbyr et bredt sortiment av byggprodukter og byggsystemer med tilhørende tjenester. Det skandinaviske markedet står for 85 prosent av salgsinntektene, og 85 prosent av konsernets produkter og tjenester brukes til nybygg eller renovering av boliger og næringseiendommer. En stor del av den øvrige virksomheten består av salg av biomasse til biobrensel og til masse-, papir- og sponplateproduksjon. Konsernet leverer også trevarer til møbel-, innrednings- og emballasjeindustri. Kundene er fordelt i tre hovedsegmenter: industri, handel og prosjekt, ut fra virksomhetens art. Konsernet er inndelt i tre divisjoner, Timber, Wood og Byggsystemer, som fokuserer på hvert av de respektive hovedsegmentene. I tillegg kommer rapporteringsområdet Øvrige, som består av eierselskapene, virkesforsyning, fiberprodukter og bioenergi.

Timber

Divisjon Timber består av 14 produksjonsselskaper og 4 salgskontorer som leverer industritre, komponenter og flisprodukter av lokal gran og furu. Kundene er i hovedsak industriforetak som kjøper innsatsvarer til egen produksjon av konstruksjonsvirke, limtre, panel, gulv, lister, møbler, vinduer, emballasje, plate- og papirprodukter, samt bioenergi. Om lag 55 prosent av driftsinntektene

kommer fra skandinaviske kunder. Ved utgangen av 2016 var antallet ansatte 674 (679), hvorav 235 (237) i Norge, 430 (434) i Sverige og 9 (8) i andre land.

Wood

Divisjon Wood består av 18 produksjonsselskaper, 3 kundesentre og ett prosjektsalgsselskap. Hovedproduktene er hvitt og impregneret byggtre, utvendig kledning, plater, lengdetilpassede produkter og flisprodukter samt interiørprodukter som listverk, gulv og innvendige paneler. Wood driver også handel med innkjøpte produkter. Nesten 80 prosent av trelast- og plateproduksjonen selges gjennom byggevarehandelen og trebearbeidende industri. Wood er en av de ledende leverandørene på det skandinaviske markedet, og cirka 90 prosent av driftsinntektene kommer fra skandinaviske kunder. Ved utgangen av 2016 var antall ansatte 1 039 (1 009), hvorav 581 (564) i Norge, 439 (425) i Sverige og 19 (20) i Danmark.

Byggsystemer

Divisjon Byggsystemer består av 8 produksjonsselskaper fordelt på 13 produksjonssteder og 20 salgs-, service- og monteringskontorer. Byggsystemer er inndelt i virksomhetsområdene Limtre, Byggmoduler og Bygginnredning, som alle tre er markedsledende i Norge og Sverige. Divisjonens kunder innen bygg og entrepriser kjøper kundetilpassede byggmoduler, fleksible bygginnredningssystemer med tilhørende tjenester og avanserte limtrekonstruksjoner. Limtrevirksomheten har i tillegg til broer og bærekonstruksjoner også et betydelig salg av standard limtrebjelker gjennom byggevarehandelen og komponenter til ferdighusindustrien. Driftsinntektene kommer i all hovedsak fra skandinaviske kunder. Ved utgangen av 2016 var antall ansatte 1 644 (1 607), hvorav 757 (927) i Norge og 887 (680) i Sverige. For å sikre tilstrekkelig fleksibilitet i produksjonskapasiteten til å møte sesong- og konjunktursvingningene i markedet, benytter divisjonen innleid arbeidskraft. Innleide medarbeidere inngår ikke i tallene for antall ansatte. Innleie foregår fra seriøse bemanningsselskaper som følger EUs vikarbyrådirektiv, og dette innebærer at innleide sikres tilsvarende vilkår som om de var ansatt i Moelven.

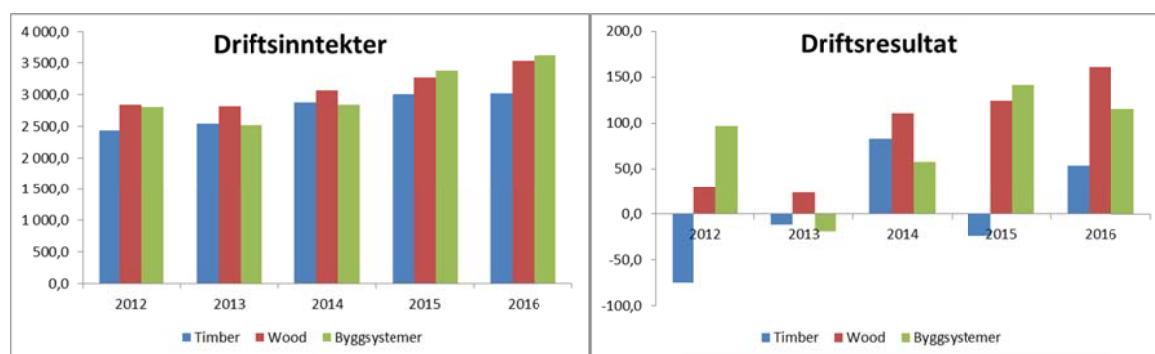
Øvrige virksomheter

I øvrige virksomheter inngår Moelven Industrier ASA, med fellestjenestene økonomi/finans/forsikring, kommunikasjon/HR og IKT. Virkesforsyning og omsetning av flis- og energiprodukter er organisert som en fellesfunksjon for konsernets tremekaniske industri, og består av konsernselskapene Moelven Skog AB, Moelven Virke AS, Vänerbränsle AB og Moelven Bioenergi AS. I tillegg kommer det tilknyttede selskapet Weda Skog AB. Ved utgangen av 2016 var antall ansatte 142 (131), hvorav 62 (49) i Norge og 80 (82) i Sverige.

SAMFUNNSANSVAR

Styret har behandlet og godkjent konsernets overordnede strategi og retningslinjer vedrørende HMS, sosialt ansvar, miljø og konkurranselovgivning. Omtalen av disse områdene inngår i styrets redegjørelse for prinsipper og praksis vedrørende samfunnsansvar i henhold til Regnskapslovens § 3-3c.

DRIFTSINNTEKTER OG RESULTAT

Beløp i NOK mill	2016	2015
Driftsinntekter	10 309,7	9 690,4
EBITDA	601,6	553,9
Av- og nedskrivninger	306,6	339,1
Driftsresultat	295,0	214,8
Resultat før skattekostnad	252,5	158,5

Driftsinntektene økte med 6,4 prosent sammenlignet med året før, inkludert frasalgs av virksomhet. Driftsresultatet uten korreksjoner for omstruktureringer økte med 37,3 prosent. EBITDA, som ikke inkluderer nedskrivning og tap ved salg av anleggsmidler, økte med 15,9 prosent sammenlignet med 2015. I sum har leveransevolumene i 2016 vært høyere enn året før, og samlet sett til priser på nivå eller noe over 2015. Råvareprisene endret seg samlet sett ikke vesentlig sammenlignet med 2015. Forbedringen i driftsmargin skyldes derfor hovedsakelig interne forbedringer.

Varelagerkalkylene, som utarbeides etter FIFO-prinsippet, gjennomgås jevnlig for å korrigere for utviklingen i råvarekostnad. Sammen med oppdatering av virkelig verdi-vurderinger av varelagerbeholdningene ga dette grunnlag for prisjusteringer på til sammen NOK 9,0 mill i 2016 og minus NOK 45,6 i 2015. Postene har ingen kontantstrømeffekt.

Etter en gjennomgang av den samlede prosjektporteføljen innen Byggsystemer er det avdekket at verdsettelsen i foreløpig årsregnskap var for høy. Basert på en nøktern vurdering av porteføljen er det i årsregnskapet gjennomført en nedskrivning på totalt NOK 40 millioner.

Resultatet for 2015 ble belastet med nedskrivning og tap ved salg av anleggsmidler på til sammen NOK 54,1 mill. knyttet til salg og avvikling av virksomheten ved Moelven Nössemark Trä AB, samt kostnadskorreksjoner i prosjektporteføljen innen Elektrovirksomheten på NOK 40,0 mill. I løpet av høsten 2015 ble konsernets gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordninger i Norge konvertert til innskuddspensjon. Endringen ga en positiv engangseffekt på driftsresultatet på NOK 26,5 mill. I tillegg kommer en positiv resultateffekt på NOK 8,0 fra badwill knyttet til oppkjøp av virksomhet.

Netto finanskostnader eksklusive verdiendringer på finansielle instrumenter var NOK 57,0 mill i 2016 mot NOK 61,9 mill året før. Samlet lånekostnad økte noe ved refinansieringen som ble gjennomført i juni 2016, men lavere netto rentebærende gjeld gjennom hele året gjør at netto finanskostnader likevel ble redusert.

Konsernet benytter finansielle instrumenter til sikring av valutakurser, renter og kraftpriser. Netto, ikke kontante poster knyttet til dette utgjorde NOK 14,5 mill (5,6). Hovedårsaken er en positiv utvikling i markedsverdien for kraftsikringene. Fallende rentenivåer økte den allerede negative markedsverdien for rentesikringene noe, mens valutasikringene var tilnærmet uendret fra året før.

Timber

Beløp i NOK mill	2016	2015
Driftsinntekter	3 020,6	3 010,1
EBITDA	181,1	145,1
Av- og nedskrivninger	127,6	169,0
Driftsresultat	53,5	-23,9
Resultat før skattekostnad	40,4	-32,9

Aktivitetsnivået innen divisjon Timbers hovedmarkeder var tilfredsstillende i 2016 og fulgte de normale sesongmessige variasjonene gjennom året. Etterspørselen etter divisjonens produkter var også god. Korrigert for at virksomheten ved Moelven Nössemark Trä AB fra og med 31. desember 2015 ikke lenger inngår i konsernet, var leveransevolumene i 2016 noe høyere enn året før.

Gjennomsnittsprisene for ferdigvarer, uten korreksjon for markedsmiks, var i sum noe høyere i 2016 enn året før.

Det meste av eksporten skjer fra divisjonens svenske enheter, og hoveddelen skjer med oppgjør i EUR. For 2016 sett under ett har EUR vært marginalt sterkere mot SEK enn i 2015. Samtidig svekket GBP, konsernets nest største eksportvaluta, seg betydelig etter BREXIT-avstemmingen. Valutasikringer og økte priser målt i GBP bidro imidlertid til å begrense den negative påvirkningen på marginene.

Råstofftilgangen var god i første halvdel av 2016, mens det i andre halvår var en noe varierende tilgang på gran i Norge. Situasjonen bedret seg mot slutten av året. Ved årsskiftet var tømmerlagrene på nivåer som gir et tilfredsstillende grunnlag for det planlagte produksjonsnivået utover vinteren. Prisnivåene for sagtømmer har i 2016 i sum vært noe høyere enn året før i Norge og noe lavere i Sverige. Avsetningen av flis- og fiberprodukter var god gjennom hele året, til priser på nivå eller noe over 2015.

På grunn av prisutviklingen er resultatet for 2016 belastet med en prisjustering på beholdninger på totalt NOK 1,6 mill. Tilsvarende prisjustering i 2015 utgjorde minus NOK 23,0 mill.

Resultatet for 2016 er belastet med en nedskrivning på NOK 16,5 mill som følge av besluttet omstrukturering og endring av driftskonsept ved Moelven Tom Heurlin AB før selskapet overføres til divisjon Wood fra og med første kvartal 2017.

Driftsresultatet for 2015 er belastet med nedskrivninger og tap ved salg av anleggsmidler på til sammen NOK 54,1 mill knyttet til salget av virksomheten ved Moelven Nössemark Trä AB. Videre ga konverteringen av de gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordningene i Norge til innskuddspensjon en positiv engangseffekt på driftsresultatet på NOK 2,1 mill i 2015.

Flere enheter har i løpet av 2016 økt sin effektivitet gjennom det pågående forbedringsarbeidet. Det er likevel fortsatt enheter med utilfredsstillende resultater, og forbedringsarbeidet fortsetter med høy intensitet for å bringe samtlige enheter opp på et målsatt lønnsomhetsnivå.

Wood

Beløp i NOK mill	2016	2015
Driftsinntekter	3 529,9	3 275,7
EBITDA	274,5	237,4
Av- og nedskrivninger	113,8	113,7
Driftsresultat	160,6	123,7
Resultat før skattekostnad	136,3	96,6

Wood-divisjonen omsetter hovedsakelig sine produkter innen byggevarehandelen i Skandinavia. Etterspørselen i 2016 var, med unntak av Sør-Vestlandet i Norge, tilfredsstillende. Økningen i driftsinntekter sammenlignet med året før skyldes hovedsakelig økte volumer i Norge og Sverige. Prisnivåene for divisjonen sett under ett økte svakt sammenlignet med året før.

Salget av kundetilpassede produkter som for eksempel overflatebehandlede eller lengdetilpassede produkter er stadig økende.

Igangsetting og bygging av nye boliger er på et høyt nivå i begge land. I Sverige har imidlertid aktiviteten innen ROT (rehabilitering, ombygging og tilbygg) falt noe etter at skattereglene om ROT-avdrag ble endret.

Resultatet for 2016 er til en viss grad preget av at igangkjøring etter nyinvesteringer ved enkelte enheter har gitt lavere produksjon enn optimalt. I tillegg finnes det fortsatt enheter som ikke leverer en tilfredsstillende inntjening. Forbedringsarbeidet for å bringe disse opp på målsatt lønnsomhetsnivå fortsetter med høy prioritet.

Den 21. november 2016 kjøpte Moelven virksomheten og eiendelene til DLH Sverige AB. Overtakelsen gikk som planlagt, og ga allerede innen utgangen av året positive effekter innen plate-segmentet.

De rene høvleriene innen Wood benytter industritre som råstoff, og råstoffkostnaden for disse enhetene følger dermed samme utvikling som ferdigvareprisene for sagbrukene innen Timber. Sammenlignet med fjoråret har råstoffkostnaden for disse enhetene økt noe. Tilgangen på sagtømmer til divisjonens tømmerforbrukende enheter var tilfredsstillende i første halvdel av 2016, mens det i andre halvår var en noe varierende tilgang på gran i Norge. Situasjonen bedret seg mot slutten av året. Ved årsskiftet var tømmerlagrene på nivåer som gir et tilfredsstillende grunnlag for det planlagte produksjonsnivået utover vinteren. Prisnivåene for sagtømmer har i 2016 i sum vært noe høyere enn året før i Norge og noe lavere i Sverige. Avsetningen av flis- og fiberprodukter var god gjennom hele året, til priser på nivå eller noe over 2015.

På grunn av prisutviklingen er resultatet for 2016 godskrevet med en prisjustering på beholdninger på totalt NOK 10,6 mill.

Tilsvarende prisjustering i 2015 utgjorde minus NOK 22,6 mill.

Konverteringen av de gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordningene i Norge til innskuddspensjon ga en positiv engangseffekt på driftsresultatet på NOK 4,6 mill i 2015.

Byggsystemer

Beløp i NOK mill	2016	2015
Driftsinntekter	3 616,8	3 375,2
EBITDA	166,4	185,2
Av- og nedskrivninger	51,3	44,4
Driftsresultat	115,1	140,8
Resultat før skatt	113,4	140,7

Økningen i driftsinntekter sammenlignet med 2015 skyldes økt aktivitetsnivå innen Byggmoduler i Sverige samt kjøpet av Moelven Byggmodul Hjellum AS i fjerde kvartal 2015. Ordreserven for divisjonen samlet er fortsatt godt og bredt sammensatt. Ved årsskiftet var den samlede ordreserven NOK 68 millioner lavere enn året før. Ordreserven for elektrovirksomheten som ble overført til Øvrige i andre kvartal 2016 utgjorde NOK 85 millioner ved utgangen av 2015.

Etter en gjennomgang av den samlede prosjektporteføljen innen Byggsystemer er det avdekket at verdsettelsen i foreløpig årsregnskap var for høy. Basert på en nøktern vurdering av porteføljen er det i årsregnskapet gjennomført en nedskrivning på totalt NOK 40 millioner. Konverteringen av de gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordningene i Norge til innskuddspensjon ga en positiv engangseffekt på driftsresultatet på NOK 17,2 mill. i 2015. I 2015 ble det også gjort en nedvurdering av prosjektporteføljen bestående av enkeltprosjekter med kontraktsverdi over NOK 30 millioner. Nedvurderingen medførte en belastning av resultatet med NOK 40 mill. for året samlet.

Markedsaktiviteten og etterspørselen etter limtre i Sverige var god i 2016. Totalt sett var både produksjon og anvendelse av limtre i Sverige på et rekordhøyt nivå. Prisene var likevel under press som følge av at flere aktører rettet sine volumer mot hjemmemarkedet fremfor eksportmarkedene som tidligere. For Moelven Töreboda AB ga internt forbedringsarbeid og økte volumer en mer effektiv utnyttelse av fabrikkene, og resultatet ble vesentlig forbedret sammenlignet med 2015. Limtrevirksomheten i Norge hadde også en god etterspørsel etter sine produkter. Økte kostnader for enkelte innsatsfaktorer medførte imidlertid en reduksjon i inntjeningen. Sett under ett, leverte limtrevirksomheten et resultat i 2016 som var bedre enn året før.

Bygginnsredningsvirksomheten hadde et lavere aktivitetsnivå på norsk side sammenlignet med året før, hovedsakelig på grunn av markedsutviklingen på Sør- og Sørvest-landet. Den reduserte etterspørselen har også medført sterkt prispress. Bemanningen på norsk side er derfor redusert og tilpasset den aktuelle markedsituasjonen. For den svenske delen av virksomheten var markedsituasjonen, spesielt i og omkring storbyene Stockholm, Göteborg og Malmö, meget god gjennom hele 2016 både innen nybygg og ROT. Samlet sett hadde bygginnsredningsvirksomheten en betydelig nedgang i inntjeningen sammenlignet med året før, men kapasitetstilpasninger bidrar til å opprettholde positive resultater og kontantstrøm.

Byggmodulvirksomheten i Sverige hadde meget god etterspørsel i alle markedssegmenter gjennom hele året, og økte sitt aktivitetsnivå betydelig i 2016. Som følge av dette fikk 133 tidligere innleide personer fast ansettelse i løpet av året. Prisutviklingen har vært positiv, men høykonjunkturen har også medført et økende kostnadsnivå. Effektivitetsforbedrende tiltak har derfor høy prioritet. I løpet av 2016 har det blitt iverksatt to betydelige investeringsprosjekter. Ved anlegget i Kil, hvor det produseres bygg- og anleggsmoduler, pågår det en ombygging som vil øke kapasiteten med 15 prosent. Ved anlegget i Säffle, hvor det produseres moduler til boligformål og til utleieformål, pågår det et utviklingsprosjekt med en kostnadsramme på SEK 72 millioner som skal være ferdigstilt i løpet av andre kvartal 2017. Investeringen, som blant annet innebærer en betydelig grad av robotisering, vil ved siden av å øke den samlede kapasiteten ved fabrikkene med 50 prosent, også gi mer rasjonelle produksjonsløsninger og forbedrede HMS-forhold.

Også i Norge har det vært god etterspørsel etter moduler innen boligsegmentet. Mot slutten av året bedret etterspørselen seg også innen øvrige markedssegmenter, men situasjonen var ved årsskiftet fortsatt ikke helt tilfredsstillende for boliggrigger. Dette markedet er til en viss grad preget av et overskudd av brukte rigger i markedet. På grunn av den høye etterspørselen i Sverige har ledig kapasitet ved anleggene i Norge blitt benyttet til å produsere moduler for det svenske markedet.

I andre kvartal 2016 kjøpte Moelven Elektro AS eiendeler og prosjektbeholdning knyttet til vedlikeholdskontrakter, samt små og mellomstore prosjekter, ut fra den øvrige elektrovirksomheten i konsernet. Selskapet ble deretter overført til området Øvrige. Den gjenværende elektrovirksomheten innen Byggsystemdivisjonen, Moelven Elprosjekt AS, har hatt fokus på å ferdigstille prosjekter. Ved årsskiftet var alle prosjekter sluttført på byggeplass, men det gjenstår å få avklart sluttoppgjøret knyttet til enkelte prosjekter.

Øvrige virksomheter

Beløp i NOK mill	2016	2015
Driftsinntekter	3 388,9	3 003,8
EBITDA	-20,3	-13,9
Av- og nedskrivninger	13,9	12,0
Driftsresultat	-34,2	-25,9
Resultat før skattekostnad	-37,6	-45,9

Foruten denne reorganiseringen og det påfølgende salget av virksomhet, skyldes variasjoner i driftsinntekter innen området Øvrige virksomheter hovedsakelig variasjoner i aktiviteten innen virkesforsyning og omsetning av flis- og energiprodukter. Hovedaktiviteten er intern omsetning som ikke medfører vesentlig resultateffekt innen virksomhetsområdet. For å sikre tømmerutgang og avsetningsmuligheter for flis- og energiprodukter i regioner uten lokal etterspørsel etter massevirke og flis, er det etablert togløsninger for transport av dette. Virksomheten baseres på faste avtaler både på kunde- og leverandørsiden. Moelven Elektro AS, som inngikk i området Øvrige fra andre kvartal 2016, ble solgt til Bravida Norge AS per 1. desember 2016. På salgstidspunktet hadde Moelven Elektro AS totalt 162 ansatte.

Resultatet for 2015 inkluderer et positivt netto resultat på NOK 8,0 mill fra badwill knyttet til oppkjøp. I tillegg kommer en positiv engangseffekt på NOK 3,5 mill fra konverteringen av de gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordningene i Norge til innskuddspensjon.

INVESTERINGER, BALANSE OG FINANSIERING

I løpet av 2016 er det gjennomført investeringer på totalt NOK 275,2 mill (215,8). Det har i enda større grad enn tidligere blitt igangsatt investeringsprosjekter av strategisk karakter. For å realisere forbedringen av konsernets lønnsomhet som er beskrevet i strategiplanen vil andelen strategiske investeringer øke ytterligere i 2017. Avskrivningene i 2016 var NOK 290,1 mill (291,2). I tillegg ble det gjennomført nedskrivninger på anleggsmidler med NOK 16,5 mill (47,9). Nedskrivning i 2016 knytter seg til omstrukturering av Moelven Tom Heurlin AB, mens det for 2015 gjaldt Moelven Nössemark Trä AB. Ved utgangen av året var konsernets samlede eiendeler bokført til NOK 4 766,8 mill (4 778,1).

Kontantstrøm fra operasjonell aktivitet var NOK 421,5 mill (584,6). Bedret underliggende lønnsomhet har isolert sett gitt bedret kontantstrøm, men variasjoner i arbeidskapitalen medførte at samlet kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter ble svekket. Kontantstrøm fra arbeidskapitalposter var minus NOK 179,1 mill (100,7). Endringen skyldes normale svingninger i varelager, kundefordringer og annen kortsiktig gjeld. Netto rentebærende gjeld var NOK 1 026,9 (1 110,4) ved utgangen av året. Finansiell leasing er inkludert i netto rentebærende gjeld med NOK 22,3 mill (31,5). Likviditetsreserve inkludert kortsiktige trekkrettigheter var NOK 874,7 mill (631,0). Medio juni ble det inngått en avtale om en ny langsiktig lånefasilitet som erstattet de tidligere fasilitetene med forfall i henholdsvis september 2016 og juni 2017. Den nye avtalen sikrer konsernet en tilfredsstillende finansiell fleksibilitet frem til juni 2019. Gjeldende krav til egenkapitalandel ble videreført i den nye avtalen, mens kravet til maksimal gearing er noe skjerpet. Nivåene for misligholdsklausulene ligger innenfor både historiske og målsatte nivåer for de aktuelle nøkkeltallene. På samme måte som for den tidligere hovedfinansieringen, reguleres tilgjengelig låneramme etter den nye avtalen i takt med de naturlige svingningene i konsernets kapitalbinding over året.

Egenkapitalen ved utgangen av året var NOK 1 813,4 mill (1 756,9) som tilsvarer NOK 13,95 (13,48) per aksje.

Utdelingen av utbytte for 2015 med totalt NOK 58,3 mill ble besluttet og gjennomført i tredje kvartal 2016. Egenkapitalandelen ved utgangen av året var 38,0 prosent (36,8). Deler av konsernets egenkapital er knyttet til eierskapet i utenlandske datterselskaper, hovedsakelig i Sverige, og er dermed eksponert mot variasjoner i valutakursene. Omfanget og konsekvensene av sannsynlige kursvariasjoner ligger innenfor en akseptabel risikoramme. For året samlet har valutakurssvingninger medført en endring i egenkapitalen på minus NOK 67,4 mill (pluss 61,3). Omkring halvparten av konsernets eiendeler er bokført i SEK. Totalbalansen endrer seg derfor også med valutakursen. Egenkapitalandelen i prosent er derfor mindre påvirket av kurssvingninger enn den nominelle egenkapitalen.

RISIKO

Konsernets resultat og balanse påvirkes av flere eksterne faktorer som i liten eller ingen grad kan påvirkes av Moelven. På noen av de risikoområdene som påvirker konsernet, finnes det fungerende finansmarkeder hvor risikoen for svingninger kan avhjelpes. Dette gjelder for eksempel renter, valutaer og elektrisk kraft. Konsernets finansielle policy er basert på at det er den industrielle virksomheten fremfor finanstransaksjoner som skal skape de nødvendige forutsetningene for lønnsomhet. Hovedmålet i retningslinjene for bruk av finansielle instrumenter, er å redusere kurssvingninger og skape økt forutsigbarhet. På andre områder som råstoff, ferdigvarer og prosjekt må det benyttes andre metoder for sikring. I den grad det er mulig, benyttes for eksempel fastpriskontrakter eller indeksreguleringer. Konsernets sammensetning av enheter som retter seg mot forskjellige hovedmarkeder fungerer også risikoreducerende. Hovedmarkedene påvirkes sjelden på samme tid i en konjunktursyklus, samtidig som stordriftsfordeler kan utnyttes på kostnadssiden.

Priser på ferdigvarer

Moelven-konsernets enheter opererer i markeder med fri konkurranse og mange aktører. Prisdannelsen skjer derfor fritt på markedet og vil ved uendrede volumer påvirke konsernet slik sensitivitetstabellen viser.

Priser på sagtømmer

Årlig benytter Moelven-konsernets enheter omkring 4,3 millioner faste kubikkmeter sagtømmer av gran og furu i sin produksjon. Total verdi er cirka NOK 2 500 mill, inkludert transportkostnader. Gran og furu står for tilnærmet like deler av tømmerråvarene. Moelven eier ikke egen skog, men kjøper alt tømmer fra eksterne leverandører. Disse leverandørene er på sin side avhengig av fungerende markeder innenfor akseptable transportavstander, samt tilfredsstillende prisnivåer for både sagtømmer og massevirke. Tømmerkostnaden utgjør den klart største enkeltkostnaden for konsernet, og endringer i tømmerprisen gir dermed raskt store utslag i marginene. Det er både en prisrisiko og en volumrisiko i forbindelse med dette. Konsernet fokuserer derfor på å inngå prisavtaler som i størst mulig grad lar tømmerprisen korrelere med forventede endringer i ferdigvareprisene.

Priser på flis og biomasse

Prisene på celluloseflis og biomasse, som kommer fra sag- og høvleriproduksjonen i Timber og Wood, er av stor betydning for konsernets inntekter. Selv om det arbeides kontinuerlig for å bedre råstoffutnyttelsen, blir bare rundt halvparten av tømmerstokken til industritrite etter at den har passert gjennom et sagbruk. Den resterende halvparten er celluloseflis og sagspon samt diverse tørrfraksjoner. En del av dette benyttes i egen energiproduksjon, mens det øvrige omsettes til sponplate-, bioenergi- og papirindustrien. Siden en endring av fortjenestemarginen for disse produktene har direkte innvirkning på konsernets resultat, er avstand til kundene og tilgang på effektive logistikk løsninger for vei- eller jernbanetransport av stor betydning.

Strømpriser

Prisene på elektrisk kraft er en annen viktig faktor som påvirker konsernets lønnsomhet. Via konsernets strømleverandører kjøpes det årlig inn ca. 210 GWh elektrisk kraft på kraftbørsen Nasdaq OMX Commodities. I henhold til konsernets finanspolicy skal behovet for elektrisk kraft sikres mot prissvingninger for å sikre stabilitet og forutsigbarhet. Forventet kraftbehov prissikres innenfor gitte maksimums- og minimumsrammer gjennom handel med terminkontrakter på Nasdaq OMX Commodities med en sikringshorisont på maksimalt 5 år.

Renterisiko

Konsernets netto rentebærende gjeld gir grunnlag for renterisiko. Hoveddelen av gjelden er i svenske kroner, og det er derfor rentenivået i Sverige som er viktigst for utviklingen av konsernets rentekostnad. Konsernselskapene skal finansieres med lån fra morselskapet. Alle eksterne låneopptak gjøres av morselskapet, som også foretar rentesikring i henhold til finanspolicyen. Sikringsinstrumenter som kan benyttes er ordinære renteswapper, FRAer og sammensatte swapper av typer som normalt benyttes til slike formål. Som mål på omfanget at rentesikringen benyttes durasjon beregnet samlet for utestående gjeld og sikringsforretninger. Samlet durasjon skal være minimum 12 md og maksimum 60 md. Det skal ikke inngås rentesikringsavtaler med en løpetid på mer enn 10 år.

Valutarisiko

Om lag 15 prosent av konsernets driftsinntekter kommer fra markeder utenfor Skandinavia og medfører valutakursrisiko. Det er i tillegg en betydelig handel konserninternt og –eksternt med både råstoff og ferdigvarer mellom Sverige til Norge. De viktigste valutakryssene er EURSEK, GBPSEK, SEKNOK og EURNOK. Moelven benytter valutaterminer for å motvirke større kontantstrømsvingninger som følge av variasjoner i valutakursene. På grunn av de sikringsstrategiene som er valgt, må endringene være varige for at de skal få full effekt for konsernets lønnsomhet. I sikringsperioden kan det gjøres operative tilpasninger som kompenserer for de eksterne endringene. Av konsernets totale balanse er rundt halvparten knyttet til virksomhet i Sverige. Balansetallene vil derfor påvirkes av kursforholdet mellom svenske og norske kroner. Egenkapitalen er delvis sikret mot dette ved at aksjeinvesteringen i de fleste av konsernets svenske datterselskaper er finansiert i svenske kroner. Sum egenkapital som er eksponert for valutarisiko, utgjorde ved utgangen av 2016 SEK 804,9 millioner (701,0).

Kredittrisiko

Det er konsernets policy at kredittsalg over en viss størrelse skal sikres enten i form av garantier eller kredittforsikring. I praksis er kredittforsikring mest brukt. Det finnes interne retningslinjer og oppfølgingsrutiner for usikret salg, som kun forekommer når annen sikring ikke er mulig.

Likviditetsrisiko

Konsernets fremmedkapitalfinansiering består av en langsiktig trekkfasilitet med en totalramme fordelt på NOK 850 mill og SEK 750 mill. Forfall er i juni 2019, men med mulighet til forlengelse med et år om gangen frem til 2021. Låneavtalen inneholder alminnelige misligholdsklausuler med hensyn til utbytteutdeling, egenkapitalandel, netto egenkapitalverdi og gjeldsgrad. Per 31. desember 2016 var konsernets nøkkeltall bedre enn nivåene hvor misligholdsklausulene brytes. I tillegg til de langsiktige trekkfasilitetene har konsernet i sine banksystemer også kredittrammer på til sammen ca. NOK 312 mill som fornyes årlig.

Risiko for skader og produksjonsavbrudd

Konsernet har en policy for industriforsikringer som er sentralstyrt og som følges av alle selskapene. Policyen gir retningslinjer for forsikringsdekninger, forebyggende tiltak, risikokartlegging og utarbeidelse av kontinuitetsplaner. Kontinuitetsplanene er et sentralt planverk når en eventuell brann/skade inntreffer. Planene ivaretar den umiddelbare innsatsen, katastrofehåndteringen og evnen til fortsatte leveranser til kundene. Konsernet er gjennom sin industriforsikring forsikret mot økonomiske tap som overstiger NOK 3 mill per enkelttilfelle.

Risiko for omdømmetap

Moelven legger stor vekt på å opprettholde et godt omdømme. Dette måles regelmessig gjennom en merkevareundersøkelse som gjennomføres av eksterne samarbeidspartnere. Det finnes en økonomisk risiko knyttet til tap av omdømme for Moelven. Omdømmerisikoen er ikke kvantifisert. Åpenhet preger konsernets måte å forholde seg utad til samfunn og medier, samt innad til medarbeiderne i konsernet. I samsvar med Moelvens merkevareplattform gjelder dette uansett om det handler om positive eller negative forhold for Moelven.

Risiko for miljøkostnader

Moelven-konsernets virksomheter følger gjeldende lover og regler med hensyn til påvirkning av det ytre miljø. Konsernet har gjort avsetninger i regnskapet for alle kjente forpliktelser i forbindelse med miljøvern. Formålet med konsernets miljøpolicy er å minimere risikoen for negativ påvirkning av det ytre miljø og dermed også risikoen for miljøkostnader.

Sensitivitetsanalyse			
Anslått endring i driftsresultat og resultat per aksje ved en prosents endring i pris per faktor.			
Faktor	Driftsresultat NOK mill 1% endring +/-	Division	Nok per aksje:
Tømmerpris - gran og furu	25	Timber/Wood (30%)	0,19
Trelastpris gran	11	Timber/Wood (10%)	0,08
Trelastpris furu	10	Timber/Wood (10%)	0,08
Flisprodukter	5	Timber/Wood (25%)	0,04
Høvlet vare i Skandinavia	18	Wood	0,14
Limtre - standardprodukter	2	Byggsystemer	0,02
Valuta, rente og prissisiko på elektrisk kraft er vist i note 5 til årsregnskapet.			

ANSATTE, HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

For en detaljert beskrivelse av HMS-området, vises det til styrets redegjørelse for prinsipper og praksis vedrørende samfunnsansvar i henhold til Regnskapslovens § 3-3c.

PÅVIRKNING PÅ DET YTRE MILJØ

For en detaljert beskrivelse av hvordan konsernets virksomhet påvirker det ytre miljø, vises det til styrets redegjørelse for prinsipper og praksis vedrørende samfunnsansvar i henhold til Regnskapslovens § 3-3c.

INNOVASJON

Moelvns innovasjonssatsning er å drive utvikling og innovasjon knyttet til konkret anvendelse av et produkt eller i en produksjonsprosess. Ansvaret for innovasjon ligger hos konsernledelsen. Innovasjonsprosessene foregår som regel på det enkelte virksomhetsområdet, hvor også kompetansen er størst. Der det er større deler av Moelven som driver fram og har nytte av et innovasjonsområde, skjer dette i felles prosjekter. Konsern skal legge forholdene til rette for innovasjon og tilføre ressurser, støtte og koordinering. I hovedsak drives forskning og utvikling i Moelven på prosjektmivå, relatert til kommersiell drift.

Sentrale aktører i verdikjeden skog-industri-bygg signerte 13. februar 2017 en avtale der formålet er å utvikle Innlands-regionen til å bli et internasjonalt kraftsenter for industriell bygging med tre. Den nyetablerte klyngen kaller seg Norwegian Wood Cluster. Aktørene i klyngen er Hunton Fiber AS, Forestia AS, Boligpartner AS, Moelven Industrier ASA, Gausdal Bruvoll SA, Mjøsen Skog SA, Glommen Skog SA, Statskog SF og NTNU. Aktørene har pekt ut sentrale satsningsområder for samarbeidet. Det ene er å øke graden av industrialisering i hele verdikjeden, det andre er å øke innovasjonsevnen og det tredje er økt kompetanse. Klyngen vil også ha fokus på å bygge omdømmet til en næring som er tradisjonell – men som er i en voldsom utvikling.

Produktinnovasjon

For byggmodulselskapene har utviklingen av kostnadseffektive og markedstilpassede konsepter for modulbaserte bygg i flere etasjer vært en forutsetning for virksomheten slik den fremstår i dag. Det funksjonelle og estetiske er under stadig endring i takt med teknologisk utvikling og markedstrender. For å beholde markedsposisjonen i nåværende markeder samt å vokse videre i andre segmenter, er satsning på innovasjon og utvikling av nye løsninger sentralt. Det nyutviklede boligkonseptet i Norge med tilhørende spesialisering av prosessene er et godt eksempel på dette.

Bygginnredningsselskapene retter seg mot et marked hvor markedstrendene endrer seg raskt. Produktutvikling og innovasjon er derfor en høyt prioritert og kontinuerlig prosess. Limtrevirksomheten har i flere år ligget langt fremme i utviklingen av nye produkter og tekniske løsninger, og har både i egen regi og i samarbeid med kunder gjennomført flere store innovasjonsprosjekter de senere årene. Utviklingen av knutepunktsteknologien er grunnlaget for limtrebruer og haller med store spenn, samt bygg i flere etasjer. Eksempler på det siste er "Treet" i Bergen på 14 etasjer og det prosjekterte "Mjøstårnet" i Brumunddal som skal bli på 18 etasjer.

«Mjøstårnet» - Verdens høyeste trehus, prosjektert ferdigstilt i 2019. Moelven Limtre AS skal levere og montere alle trekonstruksjonene i perioden fra september 2017 til april 2018.

Illustrasjon: Voll Arkitekter

I Moelven Wood er produktutvikling av stor betydning for at produkttilbudet både skal kunne følge de skiftende markedstrendene, og at produktene skal tilfredsstille de kvalitets- og funksjonalitetskrav som stilles.

Målsettingen er å kunne tilby kundene markedets beste, bredeste og mest moderne produktsortiment i tre. Innovasjonsarbeidet er delt i to hovedretninger. Den ene tar sikte på å utvikle moderne produkter som bidrar til å skape inspirasjon og nye trender hos sluttbruker. Den andre hovedretningen har som målsetting å forenkle arbeidet med produktene på byggeplass. Eksempler på slike løsninger er ferdigbehandlet innvendig panel med skjult spikring, ulike golvløsninger, plateprodukter med redusert bredde for å gjøre håndtering enklere, ferdig kappede lengder osv.

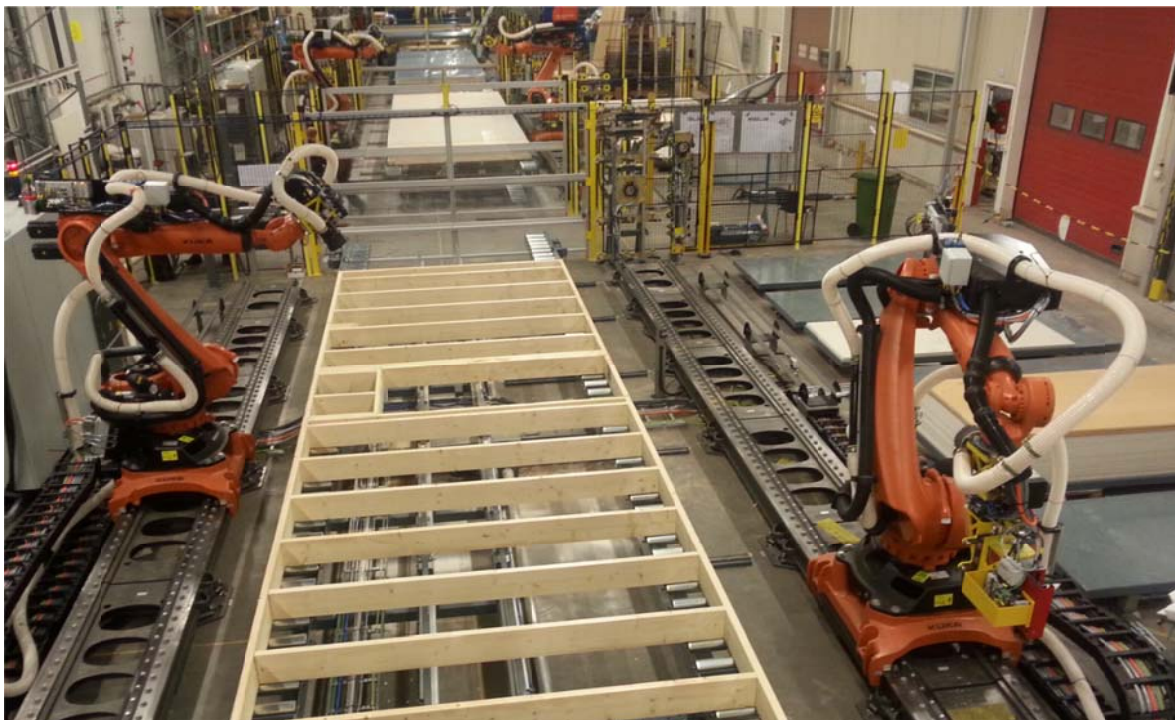
Prosessinnovasjon

For prosjektdelen av limtrevirksomheten er bruk av nyutviklet teknologi til bearbeiding av enkeltelementer i de bærende konstruksjonene en forutsetning for å kunne levere kompliserte systemer med høy kvalitet. For den delen av limtre som retter seg mot byggevarehandelen og for videreforedlingsenhetene i Wood er logistikkssystemene av stor betydning for at kostnader og miljøpåvirkning fra transport skal reduseres, og for at kundenes tilgang til et bredt produktsortiment med korte leveringstider skal kunne sikres. Det pågår derfor et kontinuerlig innovasjonsarbeid for å optimalisere logistikkssystemene.

For de tømmerforbrukende enhetene i Timber og Wood er det i første rekke optimalisering av produksjonsprosessene som står sentralt. Målsettingen er å ivareta verdiene som ligger i råstoffet. Bruk av røntgenfotografering, kamerasortering, og maskinell styrkesortering er verktøy som bidrar til dette. Bruk av moderne informasjonsteknologi gir nye muligheter også innenfor tremekanisk industri. I 2016 ble det startet et investeringsprosjekt ved Moelven Valåsen AB, hvor digitalisering er et sentralt område. På IT-siden er hovedmålet å bidra til optimering av verdiskapingen ved anlegget gjennom å koble sammen informasjonsstrømmer og etablere en infrastruktur innen IT som er i stand til å håndtere "Big Data". Prosjektet er ett av åtte innovasjonsprosjekter innen svensk industri som er innvilget tilskudd fra statlige Vinnova etter utlysningen "Den smarta digitala fabriken".

For modul- og innredningsvirksomheten er utvikling og videreutvikling av tekniske løsninger for produksjon, sammenkobling av tekniske installasjoner og montering på byggeplass vært viktig for å kunne drive lønnsom industriell produksjon av modulbaserte byggeløsninger, samt å kunne utnytte konkurransefortrinnet som ligger i rask ferdigstilling på byggeplass.

I forbindelse med ombyggingen av produksjonsanlegget til Moelven Byggmodul AB i Säffle, ble det i samarbeid med lokale leverandører utviklet ny og forbedret produksjonsutrustning. Utnyttelse av robotiseringsteknologi, har foruten kapasitets- og effektivitetsforbedringer muliggjort store forbedringer innen HMS og logistikk. Prosjektet vil ferdigstilles i løpet av andre kvartal 2017. Etter ferdigstilling vil anlegget benyttes som mal for fremtidige tilsvarende investeringsprosjekter ved andre anlegg.

Robotisert produksjonslinje for veggelementer ved Moelven Byggmodul AB i Säffle. Bruk av roboter gir også HMS-forbedringer gjennom blant annet redusert risiko for skader og bedre inneklima på grunn av bruk av kraftigere avsug og luftfukting.

Foto: Lars Hartman

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Eierstyring og selskapsledelse i Moelven-konsernet tar utgangspunkt i den gjeldende norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse fra oktober 2014. Styrets redegjørelse for prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyring i henhold til Regnskapslovens § 3-3b er innarbeidet i beretningen om eierstyring og selskapsledelse. For ytterligere informasjon om styret og ledende ansatte vises det til note 28.

ANVENDELSE AV ÅRETS RESULTAT

Styrets utbyttepolitikk har som utgangspunkt at Moelvns aksjonærer skal få en forutsigbar og tilfredsstillende kontantavkastning på sin aksjeinvestering. Utbyttepolitikken gir føringer for hvor mye av overskuddet, eller eventuelt fri egenkapital i år med underskudd, som skal deles ut som utbytte. Konsernets årsresultat for 2016 var NOK 179,1 mill (117,0). Egenkapitalandelen var 38,0 prosent (36,8). Konsernet har tilstrekkelig egenkapital til å kunne dele ut utbytte i henhold til gjeldende utbyttepolicy. Basert på resultatet for 2016 og hensyntatt de normale sesongvariasjonene i konsernets kapitalbinding og egenkapitalandel foreslår styret ovenfor Generalforsamlingen at det deles ut et utbytte på NOK 0,48 per aksje. Total utgjør dette NOK 62 179 816.

Morselskapet Moelven Industrier ASA, som deler ut utbytte for konsernet, hadde i 2016 et årsresultat på NOK 35,5 mill etter mottatte konsernbidrag og aksjeutbytte fra datterselskapene. Avsetning til utbytteutdeling som ikke dekkes av årsresultatet foreslås dekket gjennom overføring fra annen egenkapital og overkurs. Selskapet har tilstrekkelig fri egenkapital og likviditet til utbytteutdelingen på tilpasset tidspunkt for utbyttebeslutning.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har ikke inntruffet hendelser etter balansedagen som påvirker det avlagte regnskapet.

FORUTSETNING OM FORTSATT DRIFT

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift, er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

FREMTIDSUTSIKTER

I Norge viser fastlandsøkonomien vekst og aktivitetsnedgangen innen oljesektoren har avtatt i styrke. I Sverige justeres aktivitetsforventningene noe ned etter en periode med meget høy aktivitet. Europa for øvrig fortsetter med en marginal positiv

veksttakt. I USA er økonomien fortsatt i bedring. Veksttakten i Kina er fortsatt svakt avtagende mens det er tegn til høyere aktivitet i Asia for øvrig. Midtøsten og Nord-Afrika er fortsatt preget av uro og offentlige reguleringer som vanskeliggjør internasjonal handel. Den underliggende etterspørselen er imidlertid god i de sistnevnte markedene.

Det forventes fortsatt en positiv og stabil utvikling i markedet for industritre internasjonalt.

Valutasituasjonen bidrar fremdeles til å opprettholde konkurransekraft på eksportmarkedene, spesielt for konsernets svenske selskaper i markeder hvor handelen skjer i EUR eller USD. Valutasikringene i GBP som var gjort på kursnivåer fra før Brexit-avstemmingen er nå realisert, men prisene i GBP har økt og kompenserer dermed for deler av marginbortfallet som følge av valutasvingningene.

I Norge forventes etterspørselen etter videreforedlete varer å bli på nivå med foregående år, men med regionale forskjeller. Byggeaktiviteten i og rundt de store byene med unntak av Sør-Vestlandet ventes å holde seg høy. I Sverige er behovet for nye boliger fortsatt stort og aktiviteten i nybyggmarkedet er høy. Også innen ROT-markedet er det fortsatt et godt aktivitetsnivå, selv om endringene i ROT-fradraget har dempet aktiviteten noe. Det forventes ingen større endringer i markedene, og i sum forventes det svenske markedet også å ligge på samme nivå som i 2016. Tømmerlagrene og tilgangen på tømmer ved inngangen til 2017 er tilfredsstillende med hensyn på de produksjonsplaner som foreligger.

For limtre forventes den positive trenden med å velge tre i bærende konstruksjoner å fortsette.

I både Norge og Sverige er det god etterspørsel etter modulbaserte bygg til boligformål. Kravene til kort byggetid er økende. Dette gjelder både for boliger, skoler og aldershjem.

Markedet for systeminnredninger er sterkt i Sverige, først og fremst i geografien knyttet til Stockholm, Göteborg og Malmö. Etter en periode med vikende norske nybyggmarked er det tegn til bedring, men det er fortsatt prispress. I både Norge og Sverige forventes fortsatt god aktivitet innen rehabilitering, ombygging og tilbygg.

For konsernet samlet forventes driftsinntektene å øke noe. Programmet for driftsforbedring og strukturering av konsernet i henhold til den langsiktige strategiplanen fortsetter med høy intensitet og vil bidra til økt lønnsomhet i den underliggende driften.

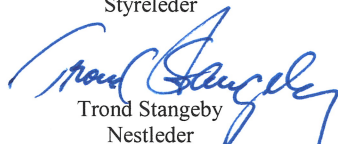
Konsernets sammensetning, med divisjoner som påvirkes ulikt av konjunktursvingninger og enheter som opererer på ulike markeder, gir konsernet et godt utgangspunkt for videre forbedringer. I sum forventes resultatet for 2017 å bli noe bedre enn i 2016. Konsernet har en langsiktig målsetting om en avkastning på sysselsatt kapital på 13 prosent over en konjunktursykel. Styret anser at konsernet har tilstrekkelig soliditet og langsiktig likviditetstilgang til å kunne gjennomføre de omstillinger og forbedringsprosjekter som er nødvendige for å nå dette målet.

Moelv 9. mars 2017
Styret i Moelven Industrier ASA

Olav Fjell
Styreleder

Mari Wilhelmsen

Elisabeth Krokeide

Trond Stangeby
Nestleder

Asbjørn Bjørnstad

Martin Fauchald

Lars Håkan Karlsson

Morten Kristiansen
Konsernsjef

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i Moelven-konsernet tar utgangspunkt i den gjeldende norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse fra oktober 2014. Anbefalingen er tilgjengelig i sin helhet på www.nues.no

Oppstillingen nedenfor er en henvisning til hvor de punkter som kreves etter regnskapsloven § 3-3b er beskrevet.

Krav i henhold til Regnskapsloven § 3-3b	Henvisning til Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse i Moelven
1: En angivelse av anbefaling og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge.	Redegjørelsens innledning Pkt. 1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse
2: Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelige.	Pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse
3: En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1.	Det er to avvik fra anbefalingen. Disse er beskrevet i pkt. 7 og 9.
4: En beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.	Pkt. 10 Risikostyring og intern kontroll
5: Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5.	Slike vedtektsbestemmelser finnes ikke. Vedtektene er publisert på www.moelven.no og inngår også i innkallingen til ordinær generalforsamling som vedlegg.
6: Sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjoner og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid,	Pkt. 8 Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet. Pkt. 9 Styrets arbeid
7: Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer.	Pkt. 8 Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet.
8: Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.	Pkt. 3 Selskapskapital og utbytte.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Det er i henhold til Allmennaksjeloven styret i selskapet som har ansvaret for å sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten og forvaltningen av selskapet. Moelven har en rekke selvstendige juridiske enheter organisert som aksjeselskaper i flere land. I henhold til aksjelovgivningen i de respektive land har styrene i disse selskapene et tilsvarende ansvar for den enkelte enhet som konsernstyret har for morselskapet og konsernet samlet. Konsernets virksomhet bygger på skandinaviske verdier. Grunnverdiene bærekraft, pålitelighet og å bruke mulighetene har over tid blitt en naturlig del av bedriftskulturen. De danner også grunnlaget for selskapets retningslinjer vedrørende samfunnsansvar, etikk, antikorrupsjon, HMS, arbeidstakerforhold osv. En fullstendig oversikt over retningslinjer vedtatt av styret er gitt under punkt 10.

2. Virksomheten

I henhold til selskapets vedtekter er virksomhetens formål fabrikkasjon og virksomhet som står i forbindelse med denne, handel og annen økonomisk virksomhet, samt deltakelse i andre selskaper ved aksjetegning eller på annen måte. Styret legger vekt på en langsiktig, bærekraftig utvikling, og fastslår i konsernets strategiplan at hovedfokus fremover skal være forbedring og videreutvikling av eksisterende virksomhet. Konsernet har passert den kritiske størrelsen som er nødvendig for å hevde seg i konkurransen. Kvalitet skal prioriteres fremfor størrelse og er et nødvendig grunnlag både for lønnsomhet og videre vekst. Både soliditet og finansiering er tilfredsstillende og gir det handlingsrommet som er nødvendig. Selskapets virksomhet, mål og hovedstrategier er utfyllende beskrevet i styrets årsberetning.

3. Selskapskapital og utbytte

Ved utgangen av 2016 var egenkapitalen i morselskapet Moelven Industrier ASA NOK 778,6 mill (864,5). For konsernet samlet, var egenkapitalen NOK 1 813,4 mill (1 756,9). Egenkapitalandelen var 38,0 prosent (36,8). Styrets målsetting er minimum 40 prosent, et nivå som etter styrets oppfatning er hensiktsmessig med tanke på de konjunktursvingninger man har sett de senere årene. Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som er i tråd med bestemmelsene om utbytte i aksjonæravtalen mellom selskapets seks største eiere, som samlet representerer 99,6 prosent av aksjene. Gitt at hensynet til selskapets finansielle stilling og andre kapitalkilder er tilfredsstillende ivarettatt tilsier hovedregelen i utbyttepolitikken et kontantutbytte tilsvarende 50 prosent av resultat etter skatt, dog minimum 40 øre per aksje. Styret har ikke fullmakt til å foreta kapitalforhøyelser eller kjøpe egne aksjer.

Generalforsamlingen den 26. april 2016 besluttet å delegere kompetansen til å dele ut utbytte til styret. Styrets kompetanse til å dele ut utbytte ble begrenset til NOK 58 294 072, forutsatt at selskapet hadde tilstrekkelig egenkapital og likviditet på tidspunktet når utbytte skulle vedtas av styret. Fullmakten er gyldig frem til neste generalforsamlingsmøte, men siden styret i august vedtok å utbetale et utbytte tilsvarende den øvre grensen, er fullmakten benyttet. Styret kan derfor ikke beslutte ytterligere utdeling innenfor denne fullmakten.

Basert på resultatet for 2016 og hensyntatt de normale sesongvariasjonene i konsernets kapitalbinding og egenkapitalandel foreslår styret ovenfor Generalforsamlingen at det deles ut et utbytte på NOK 0,48 per aksje. Totalt utgjør dette NOK 62 179 816. Morselskapet Moelven Industrier ASA, som deler ut utbytte for konsernet, hadde i 2016 et årsresultat på NOK 35,5 mill etter mottatte konsernbidrag og aksjeutbytte fra datterselskapene.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Aksjekapitalen i Moelven Industrier ASA består av en aksjeklasse med 129.542.384 aksjer pålydende NOK 5. Selskapet eier 1 100 egne aksjer. Selskapet er ikke børsnotert. Totalt er aksjene fordelt på cirka 940 aksjonærer. De 6 største, Glommen Skog SA (29,1 prosent), Eidsiva Vekst AS (23,8 prosent), Felleskjøpet Agri SA (15,8 prosent), Viken Skog SA (11,9 prosent), Mjøsens Skog SA (11,8 prosent) og AT Skog SA (7,3 prosent) kontrollerer til sammen 99,6 prosent. De resterende 0,4 prosent eies i hovedsak av privatpersoner. Mellom de seks største aksjonærene er det inngått flere aksjonæravtaler. Disse fastslår blant annet at konsernet skal drives som en selvstendig enhet med et langsiktig perspektiv og med fortsatt fokus på Skandinavia som hovedmarked. Avtalene inneholder også bestemmelser vedrørende styresammensetning, utbyttepolitikk, strategiske fokusområder og aksjeoverdragelser. På enkelte områder innenfor den ordinære virksomheten til konsernet gjøres det transaksjoner med eierne. Dette gjelder blant annet kjøp av tømmer, hvor de norske skogeierandelslagene er leverandører. Av Moelvns samlede innkjøpsbehov på omkring 4,3 mill m³ fub kommer cirka 40 prosent fra de norske skogeierandelslagene som også er aksjonærer. Det leveres også biobrensel fra Moelven-konsernet til bioenergianlegg eiet av Eidsiva Energi AS. I tillegg formidler Eidsiva Energi Marked AS elektrisk kraft til Moelvns norske industrivirksomheter. Alle disse transaksjonene gjennomføres innen områder hvor det finnes observerbare markedspriser, og prinsippet om armlengdes avstand legges til grunn. Der hvor andre aktører kan tilby bedre priser og/eller betingelser, vil disse bli valgt.

Moelvns leveranse av energiråstoff til Eidsivas bioenergianlegg utgjør på årsbasis mellom 60 og 70 GWh, mens tilbakekjøp av energi utgjør mellom 20 og 30 GWh. Netto leveranse av energiråstoff blir omkring 40 GWh. Omfanget av formidlingen av elektrisk kraft tilsvarer cirka 40 prosent av Moelvns samlede forbruk på 210 GWh. Moelven har lang tradisjon for å drive sin virksomhet i overensstemmelse med lover og etiske retningslinjer i næringslivet, og er av den oppfatning at konkurranse er positivt for alle næringslivets parter. For å sikre at denne kulturen opprettholdes, er det utarbeidet etiske retningslinjer og retningslinjer for overholdelse av Konkurranselovgivningen.

5. Fri omsettelighet

Det er ikke vedtektsfestet noen former for omsetningsbegrensninger for selskapets aksjer. Aksjene er fritt omsettelige i den grad den enkelte aksjonær ikke har påtatt seg forpliktelser i forhold til andre aksjonærer. Aksjonæravtalene inneholder klausuler om forkjøpsrett og medsalgsrett. Siden selskapet ikke er børsnotert og de seks største aksjonærene til sammen eier 99,6 prosent av aksjene, er det lite handel med aksjene.

6. Generalforsamling

Innkallingen til generalforsamlingen, innkallingens innhold og tilgjengeliggjøringen av saksdokumentene følger de krav som stilles i Allmennaksjeloven og Generalforsamlingsforskriften. Det legges til rette for at generalforsamlingen kan stemme på hver enkelt kandidat som skal velges av aksjonærene til bedriftsforsamlingen. De ansatte i konsernet avholder eget valg av ansatterepresentanter til bedriftsforsamlingen. Styreleder, bedriftsforsamlingens leder og revisor er til stede på generalforsamlingen. Bedriftsforsamlingens leder har tradisjonelt blitt valgt av generalforsamlingen som møteleder. Fremgangsmåte for å møte og stemme ved fullmektig blir beskrevet i innkallingen. Da 99,6 prosent av aksjene kontrolleres av de seks største aksjonærene har det ikke vært behov for å utarbeide retningslinjer for å sikre en uavhengig møteledelse i generalforsamlingen eller å oppnevne en person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig.

7. Valgkomite og kompensasjonskomite

Generalforsamlingen velger årlig en valgkomite bestående av fire representanter fra aksjonærene og vedtar retningslinjene for valgkomiteens arbeid. Generalforsamlingen har vedtatt retningslinjer for valgkomiteen som regulerer komiteens sammensetning og funksjonstid. Valgkomiteens medlemmer skal være uavhengige av selskapets styre og ledende ansatte. Valgkomiteen holder bedriftsforsamlingen løpende orientert om sitt arbeid. Gjennom dette anses det at det er lagt tilstrekkelig til rette for at aksjonærene kan foreslå kandidater ovenfor valgkomiteen.

Valgkomiteen avgir følgende innstillinger:

- Innstilling til generalforsamlingen om valg av aksjonærvalgte medlemmer og varamedlemmer til bedriftsforsamlingen, samt godtgjørelse til bedriftsforsamlingens medlemmer og varamedlemmer.
- Innstilling til bedriftsforsamlingen om valg av bedriftsforsamlingens leder og nestleder.
- Innstilling til aksjonærvalgte medlemmer av bedriftsforsamlingen om valg av aksjonærvalgte medlemmer og varamedlemmer til styret.

Innstillingene skal blant annet inneholde informasjon om kompetanse, kapasitet og uavhengighet. I valgkomiteens retningslinjer er det presisert at de styrende organer skal være sammensatt basert på en samlet vurdering av selskapets behov for kompetanse, kapasitet og balanserte beslutninger som ivaretar aksjonærfellesskapets interesser.

Kompensasjonskomiteen består av valgkomiteen, supplert med en representant utpekt av de ansattevalgte medlemmene av bedriftsforsamlingen. Kompensasjonskomiteen avgir innstilling til generalforsamlingen om fastsettelse av godtgjørelse til bedriftsforsamlingens medlemmer og innstiller overfor til bedriftsforsamlingen om fastsettelse av styregodtgjørelse. Godtgjørelse til styret og bedriftsforsamlingen skal ikke være resultatavhengig.

8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Bedriftsforsamlingen har 12 medlemmer, hvorav fire er valgt av og blant de ansatte. Selskapets seks største aksjonærer som til sammen kontrollerer 99,6 prosent av aksjene, er alle representert i bedriftsforsamlingen. Styremedlemmene i Moelven Industrier ASA velges av bedriftsforsamlingen, normalt for 1 år av gangen. Det avholdes tre bedriftsforsamlingsmøter i året. Styret har syv medlemmer, fem aksjonærvalgte og to representanter fra de ansatte. I tillegg velges en fast møtende vararepresentant fra de ansatte. Styrets leder og nestleder er uavhengig av selskapets hovedaksjonærer og utpekes av bedriftsforsamlingen. Ett av tre øvrige aksjonærvalgte styremedlemmene har tilknytning til selskapets hovedaksjonærer. Aksjonæravtalene inneholder bestemmelser knyttet til valg av styreleder og aksjonærvalgte styremedlemmer. Representantene fra de ansatte er uavhengige av selskapets daglige ledelse. Ingen ledende ansatte er medlem av styret. Av de fem aksjonærvalgte styremedlemmene er to kvinner. Andelen kvinnelige ansatte i konsernet er 10,8 prosent (11,0). Reglene om kjønnsrepresentasjon gjelder derfor ikke for de ansattes representanter. Styresammensetningen tilfredsstiller dermed kravene om kjønnsrepresentasjon i styret. Bortsett fra de ansattes representanter i styret mottar kun ett styremedlem annen godtgjørelse enn styrehonorar fra selskapet. Dette utgjør NOK 50.000 og er knyttet til avvikling av et engasjement i Frankrike. Styremedlemmenes kontaktopplysninger er publisert på selskapets hjemmesider. Gjennom retningslinjene for valgkomiteens arbeid, som er beskrevet under punkt 7, er hovedaksjonærene sikret en god kjennskap til styremedlemmenes bakgrunn og kompetanse for øvrig. Med den eksisterende eierstrukturen offentliggjøres derfor ikke ytterligere opplysninger. Det meldes erfaringsmessig kun unntaksvis forfall til styremøtene.

9. Styrets arbeid

Styrets forvaltning av selskapet følger bestemmelsene som er gitt i Allmennaksjeloven. For styret i Moelven Industrier ASA er det fastsatt en styreinstruks som gir nærmere retningslinjer for styrets arbeid. På hvert møte gjennomgås månedsrapporteringen av driftsutvikling, finansielle data og HMS-statistikk for konsernet. I tillegg foreligger følgende arbeidsplan for hvert kalenderår:

- Januar: Rapport for fjerde kvartal foregående år. Gjennomgang og evaluering av konsernretningslinjer og policies, herunder risikostyring og intern kontroll.
- Mars: Årsregnskap med noter og årsberetning for foregående år.
- April: Rapport for første kvartal samt forberedelse til ordinær generalforsamling.
- Juni: Statusrapportering og strategidiskusjoner.
- August: Rapport for første halvår.
- September: Sammenfattende strategidiskusjoner med oppsummering av løpende strategidiskusjoner gjennom året.
- Oktober: Rapport for tredje kvartal og strategiplan som ferdig dokument.
- Desember: Virksomhetsplan og budsjett for det kommende år.

Styrets leder er uavhengig av selskapets hovedaksjonærer. Styret har ikke behandlet saker av vesentlig karakter hvor styreleder selv er eller har vært part i saken. I henhold til styreinstruksen skal styremedlemmene ikke delta i behandlingen av eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for egen del eller for noen nærstående av

medlemmet som må anses å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme gjelder for konsernsjefen. Med nærstående forstås også selskaper styremedlemmet representerer eierinteressene til. Egenevaluering av styrets arbeid gjennomføres normalt i begynnelsen av hvert år. Styret benytter styreutvalg eller komiteer ved behov. Ut fra en vurdering av risikoforhold og kontrollbehov, samt eierstruktur, er det besluttet å avvike fra anbefalingen i NUES og la det samlede styret fungere som revisjonsutvalg. Styret fastsetter kun godtgjørelse for konsernsjefen. Godtgjørelse til ledelsen for øvrig fastsettes av konsernsjefen i tråd med retningslinjer vedtatt av styret. Det finnes ikke opsjonsprogrammer eller aksjebasert avlønning av ledende ansatte. Styrets oppgaver i forbindelse med kompensasjon er derfor begrenset og det er ikke opprettet et separat kompensasjonsutvalg i styret. Foruten styrets medlemmer, deltar normalt også konsernsjef, økonomi- og finansdirektør samt styresekretær i ordinære styremøter. Andre representanter fra administrasjonen, divisjonene eller revisor møter ved behov. Styret har fastsatt instruks for konsernsjefens arbeid. Konsernledelsen består av konsernsjef og administrerende direktør for hver divisjon. I konsernledelsens møter deltar konsernledelsen og direktørene for konsernets fellesfunksjoner. For mer informasjon om styrende organer og konsernledelsen henvises til notene til årsregnskapet.

10. Risikostyring og intern kontroll

Samtlige enheter i konsernet har eget lokalt resultatansvar og opererer som selvstendige deler av et koordinert nettverk preget av åpenhet og samarbeid. Risikostyringen og den interne kontrollen i konsernet er tilpasset organisasjonsmodellen. Den lokale selskapsledelsen og styrene for enkeltelskapene følger opp risikostyring og intern kontroll etter gjeldende lover og regler. I tillegg finnes det controllerfunksjoner på divisjons- og konsernnivå, samt innen enkeltelskaper hvor virksomhetens natur medfører økt risiko for feil, avvik eller misligheter. På grunn av virksomhetens omfang er det besluttet å begrense rapporteringen til styret til å fokusere på konsern, divisjoner og konkurransearenaer samt utvalgte nøkkeltall og avvikrapportering per enhet. I forbindelse med det årlige strategi- og budsjettarbeidet gjennomgår styret konsernets viktigste risikoområder. Ved behov, og basert på den årlige risikovurderingen tilpasses konsernets rapporterings- og kontrollrutiner slik at de identifiserte risikoområder dekkes tilfredsstillende. Ved siden av etablerte interne regelverk og rutiner, baserer den interne kontrollen seg i stor grad på det interne kontrollmiljøet. Kontrollmiljøet omfatter menneskene på alle nivåer i virksomheten. Det omfatter integritet, etiske verdier, kompetanse, ledelsesfilosofi, driftsform, organisasjonsstruktur, fordeling av ansvar og myndighet, samt personalpolitikk. Styret og ledelsen legger stor vekt på å kommunisere den fastlagte grunnholdningen til risikohåndtering ut i organisasjonen.

Alle enheter avslutter sine regnskaper månedlig og rapporterer til morselskapet den tredje arbeidsdagen i påfølgende måned. Rapporteringen skjer i standardiserte systemer og etter felles retningslinjer for å sikre konsistens og størst mulig sammenlignbarhet på tvers av enheter. Et viktig kontrolltiltak som følger naturlig av ledelses- og organisasjonsmodellen er den månedlige tilbakerapporteringen av benchmarkingrapporter og konsoliderte data fra konsern til de rapporterende enhetene. Den samme månedsrapporten som sendes til styret, sendes også tilbake til selskapsledelsen i hvert enkelt selskap. På denne måten involveres mange i kontroll og oppfølging av ledelses- og styringsdata. Rapporteringssyklusen underbygger ansvarsfølelsen, ikke bare for egen enhets resultat, men også for divisjonene og konsernet samlet. Styret anser at dette rapporterings- og kontrollmiljøet gir en tilfredsstillende kontroll med virksomheten.

Styret har gjennomgått og godkjent følgende overordnede retningslinjer:

- Instruks for styret og daglig leder i Moelven Industrier ASA
- Moelvans finanspolicy
- Moelvans utbyttepolicy
- Moelvans retningslinjer for overholdelse av konkurranselovgivningen
- Moelvans forsikrings- og risikostrategi - Skadeforsikring
- Moelvans miljøpolicy
- Moelvans etiske retningslinjer

Styret er i tillegg orientert om konsernets øvrige retningslinjer som sammen med de styrevedtatte retningslinjene danner grunnlaget for konsernets etiske retningslinjer:

- Moelvans merkevareplattform
- Håndbok i HMS
- Arbeidsreglementet
- Policy for åpen bedriftskultur (Inkludert rutiner for varsling om kritikkverdige forhold)
- Rusmiddelpolicy
- Datadisiplininstruks
- Policy for sosiale medier
- Merkevare- og kommunikasjonsstrategi
- Retningslinjer for internprising mellom selskaper
- Håndtering av misligheter

11. Godtgjørelse til styret

Godtgjørelsen til styret vedtas årlig av bedriftsforsamlingen. Styremedlemmenes honorar er et fast beløp som fastsettes forskuddsvis, og som er uavhengig av resultater. Det benyttes ikke opsjons- eller aksjebasert godtgjørelse, og det finnes heller ikke andre incentivordninger.

For ytterligere informasjon om styrehonorar, og eventuell annen godtgjørelse utover styrehonorar til styremedlemmer, vises det til noter til regnskapet.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret fastsetter konsernsjefens avlønning. Det benyttes ikke opsjons- eller aksjebasert avlønning. Det er utarbeidet prinsipper og rammer for resultatavhengig godtgjørelse i konsernet. Blant annet er det fastsatt at avtaler om resultatavhengig godtgjørelse skal ha en varighet på maksimalt ett år om gangen og at godtgjørelsen skal ha en øvre ramme. Styrets erklæring om lederlønn inkludert retningslinjene for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte fremlegges for generalforsamlingen som eget saksdokument. Generalforsamlingen vedtar separat hver av retningslinjene. For ytterligere informasjon om godtgjørelse til konsernledelsen vises det til noter til årsregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Styret fastsetter årlig konsernets finanskalender, som publiseres i årsrapporten samt på selskapets nettsider. Konsernets kvartalsrapporter og årsrapporter offentliggjøres primært på internett, men sendes også per post etter forespørsel. Styret har etablert en praksis med å arrangere årlige eiermøter for å skape en arena for informasjonsutveksling og diskusjon mellom eierne. Man har ikke funnet det nødvendig å fastsette retningslinjer for dette.

14. Selskapsovertakelse

Konsernet er ikke børsnotert og mellom de seks største aksjonærene, som til sammen eier 99,6 prosent av aksjene, foreligger det en aksjonæravtale som blant annet regulerer aksjeoverdragelser. Det er derfor ikke utarbeidet retningslinjer for styret i forbindelse med eventuelle overtakelsesbud.

15. Revisor

Revisor har årlig møter med styret uten administrasjonen til stede. I tillegg deltar revisor i styremøtet hvor årsregnskapet blir behandlet. Revisor presenterer også revisjonsplanen, oppsummering etter interimrevisjonen i datterselskapene samt sentrale risikoområder og konsernets håndtering av disse.

Godtgjørelse til revisor fordelt på lovpålagt revisjon og andre tjenester fremgår i egen note til årsregnskapet.

Moelv 9. mars 2017

Styret i Moelven Industrier ASA

Olav Fjell
Styreleder

Mari Wilhelmsen

Elisabeth Krokeide

Trond Stangeby
Nestleder

Asbjørn Bjørnstad

Martin Fauchald

Lars Håkan Karlsson

Morten Kristiansen
Konsernsjef

SAMFUNNSANSVAR

Moelven definerer samfunnsansvar som bedriftens integrasjon av sosiale og miljømessige hensyn i sin daglige drift. Moelven-konsernet driver mange ulike typer virksomheter i flere land og i mange lokalsamfunn. Konsernselskapene er ofte hjørnesteinsbedrifter, som i tillegg til å skape verdier for eierne, også skaper betydelige verdier for lokalsamfunnet i egenskap av arbeidsgiver, skattebetaler og kunde for lokalt næringsliv. Konsernet har derfor en ansvarsfull rolle som bidragsyter til livskraftige bedrifter, bygder, byer og regioner.

Verdigrunnlag

Moelvets verdigrunnlag, som er det øverste styringsverktøyet for å samordne og koordinere virksomheten, innebærer også føringer for hvordan konsernet skal bidra til en positiv samfunnsutvikling:

Bærekraft

Moelven har respekt for både mennesker og miljø. Vi baserer vår virksomhet på fornybare ressurser og har gjort bærekraft og langsiktighet til våre konkurransefortrinn. Vi har en sterk vilje til å ta ansvar for vårt miljø.

Pålitelighet

Moelven er til å stole på. Vi leverer i tide og med rett kvalitet. Det er sterkt fokus på åpenhet og ærlighet. Det å innrømme svakheter og feil er grunnlaget for fremgang og troverdighet.

Bruker mulighetene

Moelven søker løsninger. Konsernet har evne og ressurser til å være ledende når det gjelder produktutvikling og nytenking. Vi ønsker alltid å være et ledende foretak og utnytter mulighetene som gis over tid.

Retningslinjer for ansatte i Moelven-konsernet

Moelven har utarbeidet flere sentrale retningslinjer som gjelder for alle ansatte i konsernet, for innleide og for de som opptrer på vegne av konsernet, eksempelvis styremedlemmer. Alle medarbeidere skal gjøres kjent med Moelvets retningslinjer og utføre sine arbeidsoppgaver i tråd med disse. Leder er ansvarlig for å gjøre retningslinjene kjent og påse at de følges, men den enkelte har også selv et ansvar for å søke informasjon og holde seg orientert om de retningslinjer og lover som gjelder innenfor sitt arbeidsområde. Som et supplement til Moelvets retningslinjer kan det være fastsatt særskilte retningslinjer eller gjelde særskilte lover for spesielle områder av virksomheten. I tillegg kan det finnes yrkesetiske regler for en del profesjoner som de aktuelle medarbeiderne også må forholde seg til.

Konsernets mest sentrale retningslinjer og policydokumenter knyttet til samfunnsansvar er:

- Moelvets etiske retningslinjer
- HMS-håndbok
- Miljøpolicy
- Forsikrings- og risikostrategi – Skadeforsikring
- Arbeidsreglement
- Policy for åpen bedriftskultur (Inkludert rutiner for varsling om kritikkverdige forhold)
- Håndtering av misligheter
- Rusmiddelpolicy
- Datadisiplininstruks
- Policy for sosiale medier
- Konkurranselovgivningen i Moelven-sammenheng
- Retningslinjer for internering mellom selskaper

Dokumentene er tilgjengelige i sin helhet på Moelvets intranett.

Flere av retningslinjene er rettet mot forhold som ikke skal forekomme, for eksempel misligheter eller brudd på konkurranselovgivningen. I disse tilfellene er retningslinjene også en beskrivelse av prosedyrer som skal følges når en slik hendelse likevel måtte ha oppstått. Ledende ansatte har disse retningslinjene som en del av ansettelsesavtalen. Fra 2016 utgjør Moelvets etiske retningslinjer en del av ansettelsesavtalen for alle nyansatte. For nåværende ansatte er de etiske retningslinjene gjort kjent i organisasjonen. Bortsett fra dette er det for slike retningslinjer ikke implementert særskilte kontrollrutiner. For retningslinjer som er knyttet opp mot områder hvor det eksisterer lovkrav og reguleringer fra offentlige myndigheter, skjer kontroll av etterlevelsen hovedsakelig gjennom pliktig rapportering til myndighetene. Et eksempel på slik rapportering er miljørapportering i forbindelse med impregneringsvirksomhet, avfallshåndtering, utslipp, støv og støy. En siste hovedkategori av retningslinjer er der hvor konsernet har egne målsettinger og hvor det er etablert rapporterings- og kontrollrutiner for å følge måloppnåelsen. Et eksempel på dette er HMS-området.

I de følgende kapitlene er hovedområdene innen samfunnsansvar og Moelven-konsernets tilnærming til disse beskrevet. At eksisterende lover og regler etterleves skal være en selvfølge for alle i Moelven, og beskrivelsen av tiltak for implementering av

samfunnsansvaret i daglig drift er derfor fokusert på de tiltakene som knytter seg til samfunnsansvar utover det lovpålagte. Der hvor det er relevant, er det inkludert utdrag fra gjeldene konsernpolicy på området.

Menneskelige ressurser, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

Åpenhet

Åpenhet er et kjennetegn ved Moelvns bedriftskultur og er en del av konsernets identitet. Åpenhet skaper en kultur som sikrer gjennomtenkte valg og gode løsninger for virksomheten, våre ansatte og de samfunnene der vi finnes.

Personalidé

Konsernets personalidé er å gi mennesker som vil, muligheter. Personalidéen legger føringer for konsernets mål når det gjelder hvilke personer som rekrutteres, hvilken kompetanse som etterspørres, hvilke lønns- og arbeidsbetingelser som tilbys, hvordan nyansatte introduseres, hvilke utviklings- og karrieremuligheter som tilbys, samt hvordan eventuelle nedbemanninger håndteres.

Rekruttering og utvikling

Moelven arbeider strategisk med både intern og ekstern rekruttering. Kompetente medarbeidere er avgjørende for konsernets konkurranseevne, og det er viktig at Moelven fremstår som en attraktiv arbeidsgiver.

Moelven satser på langsiktige ansettelsesforhold og etterstreber å gi sine medarbeidere muligheter til å utvikle seg i jobben.

Motiverte og kompetente medarbeidere oppmuntres til å gå videre i sin utvikling, blant annet gjennom interne lederutviklingsprogrammer.

Ansatterepresentasjon og -utvalg

Moelven ser på arbeidstakerorganisasjonene som viktige samarbeidspartnere, og det føres en stabil og åpen dialog mellom bedriftene og de tillitsvalgte.

Moelven har ansatterepresentasjon i både konsernstyret, morselskapets bedriftsforsamling og datterselskapstyre etter nasjonale lovverk og forskrifter knyttet til medbestemmelse og representasjon i styrende organer. I tillegg regulerer hovedavtalen og kollektivavtalen mellom arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene på både norsk og svensk side forholdene omkring informasjon, samarbeid og medbestemmelse. Avtalene bygger opp om partenes ønske og krav til at medbestemmelse gjennom samarbeid skal gi de ansatte mulighet til å bidra med sin erfaring og innsikt for å skape økonomiske forutsetninger for bedriftens fortsatte utvikling, gjennom trygge og gode arbeidsforhold til beste for så vel bedrift som for arbeidstakere. Ut over hovedavtalene reguleres samarbeidet gjennom tariffavtaler for de enkelte faggruppene innen konsernet.

Moelven har i henhold til Hovedavtalen mellom LO og NHO etablert et konsernutvalg for tillitsvalgte fra de ansatte. Sammen med et tilsvarende utvalg for svenske datterselskaper, «Samarbetskommittén» utgjør denne grupperingen en god partner i drøftelse med konsern- og divisjonsledelse.

Etter Hovedavtalen mellom LO – NHO og svensk lov om Europeiska Företagsråd er det etablert et europeisk samarbeidsutvalg (EWC) mellom partene i Moelven, som møtes fast fire ganger per år. Partene har inngått en egen avtale som regulerer rammene for dialog, regelmessig informasjon og konsultasjon på europeisk nivå.

På de enkelte enheter i Moelven er det etablert arbeidsmiljøutvalg (AMU) og bedriftsutvalg/samarbeidsutvalg med forankring i lov- og avtaleverk.

Samarbeidet med de ansatte og ansatteutvalgene fungerer godt, og det har ikke blitt iverksatt særskilte tiltak for å styrke dette i 2016.

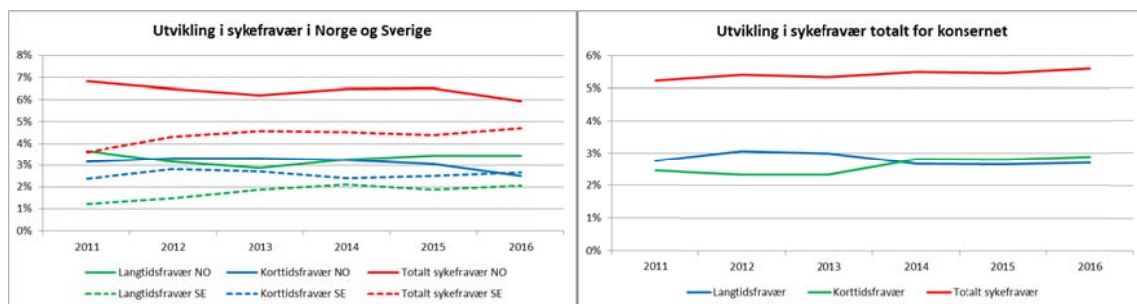
Arbeidsmiljøopplæring

Moelven arrangerer årlig egne kurs i “Bedre ArbeidsMiljø” (BAM). Kursene gir grunnleggende opplæring i håndtering av helse-, miljø- og sikkerhetsspørsmål, og dekker kravene til HMS-opplæring for både ledere, verneombud og medlemmer i arbeidsmiljøutvalg. Foruten ansatte med lovpålagt krav om slik opplæring er kurset åpent for alle andre som arbeider med og/eller ønsker nærmere innblikk i HMS-arbeid.

Sykefravær

Konsernets langsiktige målsetting er maksimalt 4 prosent sykefravær for hele konsernet. I 2016 holdt det totale sykefraværet seg stabilt og ble 5,6 prosent for året sett under ett. Et høyt sykefravær er ikke forenlig med Moelvns verdier. En reduksjon og stabilisering av fraværet på et lavt nivå er derfor en prioritert målsetting.

Det siste året har korttidsfraværet holdt seg stabilt på nivå med de to foregående årene, men med noe variasjon mellom Norge og Sverige. I Norge har korttidsfraværet gått ned, mens man i Sverige har hatt en liten økning. Langtidsfraværet har vært relativt stabilt i begge land.

Arbeidet for å redusere sykefraværet er hovedsakelig knyttet til tre hovedområder: tett oppfølging av den ansatte, herunder fokus på oppfølging og utnyttelse av restarbeidsevne, trivselsskapende og helsefremmende tiltak, samt vektlegging av HMS ved investeringer i nytt produksjonsutstyr. Oppfølgingen av medarbeiderne skjer i henhold til gjeldende regelverk i de land konsernet opererer i. Det legges stor vekt på å holde en løpende dialog med sykemeldte medarbeidere med tanke på å legge forholdene til rette for at sykeperioden skal bli så kort som mulig. I tillegg fungerer Moelvns helseforsikring også godt som et HMS-tiltak for å få de ansatte som trenger helsetjenester og behandling, raskere tilbake i arbeid. Helseforsikringsordningen har vært et vellykket tiltak helt fra oppstarten i 2007. Spesielt for ansatte med muskel- og skjelettplager har ordningen vist seg å være gunstig.

Sikkerhet for medarbeiderne

Konsernets målsetting er at ingen skal skade seg på jobb i Moelven. Et trygt arbeidsmiljø for ansatte, innleid personell, kunder og leverandører er avgjørende for en bærekraftig verdiskapning. Driften skal derfor være organisert slik at den kan foregå uten fare for liv og helse. I målsettingen om 0 skader ligger det en holdning om at enhver skade kan forebygges. Skadeforebyggende arbeid har derfor høy prioritet i hele organisasjonen. Ledernes engasjement og involvering er helt avgjørende for å lykkes med forbedringer også innen HMS-området. I 2016 ble det derfor gjennomført et kurs i tydelig HMS-ledelse for alle ledere med personal- eller driftsansvar. Også verneombudene har deltatt på disse kursene.

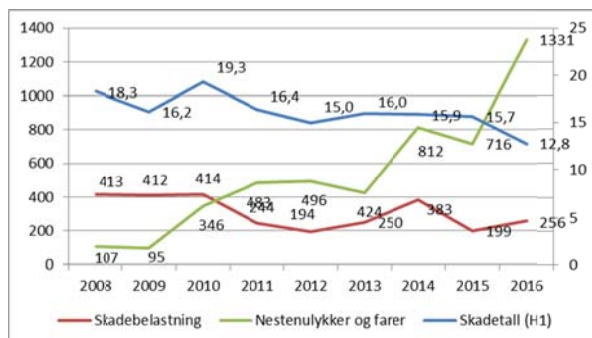
For å redusere antall skader er det viktig å ha kunnskap om både nestenulykker og farlige forhold/risikoer. I 2016 var det 74 skader som medførte sykefravær, en reduksjon fra 88 i 2015. Totalt ble det i 2016 registrert 329 (410) ulykker, 499 (270) nesten ulykker og 920 (360) farlige forhold *relatert til mennesker*. Det er positivt at antallet rapporterte nestenulykker og farlige forhold har hatt en kraftig økning. Det gir konsernet et mye bedre grunnlag for å kunne sette inn gode forbedringstiltak. For 2016 var det en målsetting at det skulle rapporteres minimum 1 700 nestenulykker og farlige forhold samlet for hendelser som involverer mennesker, miljø eller materiell. Rapporteringskulturen ble kraftig forbedret spesielt i andre halvår. Totalt for året ble det rapportert inn 1 986 saker, fordelt på 745 nestenulykker og 1 241 farlige forhold, og målsettingen ble nådd med god margin.

Skadefrekvensen er fortsatt uakseptabelt høy, og innsatsen for å nå målsettingen om 0 skader ble derfor ytterligere forsterket i 2016, blant annet gjennom tett oppfølging av sikkerhetsspørsmål i konsernets sikkerhetskomite. Komiteen består av konsernledelsen samt HR-ansvarlig og to representanter fra de ansatte. I tillegg har Fagforum HMS, bestående av divisjonenes HMS-ressurser og HR-avdelingen diskutert konsernovergripende HMS-spørsmål, utvekslet erfaringer og kommet med forslag til flere nye rutiner og retningslinjer. I 2016 ble følgende innført:

- Minimumskrav til verne- og sikkerhetsutstyr for alle ansatte.
- Krav til enhetlig sikkerhetsinformasjon til besøkende.
- Sikkerhetsrutiner for laste- og lossearbeid.

Moelvns system for registrering av ulykker, nestenulykker og farlige forhold, fPortal, ble tatt i bruk i konsernet i 2009. I 2016 har det blitt arbeidet med innføring av en oppgradert versjon av fPortal, med oppæring av saksbehandlere og ledere i alle datterselskapene.

Antall skader med fravær per million arbeidete timer (skadefrekvens - H1) hadde en markert reduksjon i 2016, mens antall fraværsdager grunnet skade per million arbeidete timer (skadebelastning - F) økte. Selv om skadefrekvensen har gått markant ned, er nivået fortsatt uakseptabelt høyt. Det vil bli satt inn ytterligere tiltak i 2017 for å oppnå forbedringer både for antall skader og alvorlighetsgrad.

Figuren over viser sammenhengen mellom antall rapporterte farer og nestenulykker, og nivået på skadefrekvens og skadebelastning.

Det gjennomføres jevnlig risikoanalyser ved alle anlegg. Gjennom investeringer og tiltak har fabrikkene blitt innrettet i tråd med gjeldende sikkerhetsregler. Sikkerhetsrutiner og – utstyr er på plass, og det er gjennomført informasjonskampanjer og holdningskampanjer. Til tross for forsterket fokus på sikkerhet og ikke minst holdninger til sikkerhet på arbeidsplassen, er det fortsatt for mange som skader seg på jobb i Moelven. Utviklingen i rapporterte nestenulykker og farer indikerer imidlertid at man med det pågående HMS-arbeidet har lyktes med å øke bevisstheten omkring sikkerhet på arbeidsplassen og gir et godt grunnlag for planlegging av det videre arbeidet.

Menneskerettigheter

Moelven støtter og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og sikrer at vi ikke med virker til menneskerettighetsbrudd. Moelven aksepterer ikke forhold i leverandørers eller kunders virksomhet som innebærer brudd på FNs menneskerettighetserklæring, for eksempel barnearbeid eller tvangsarbeid.

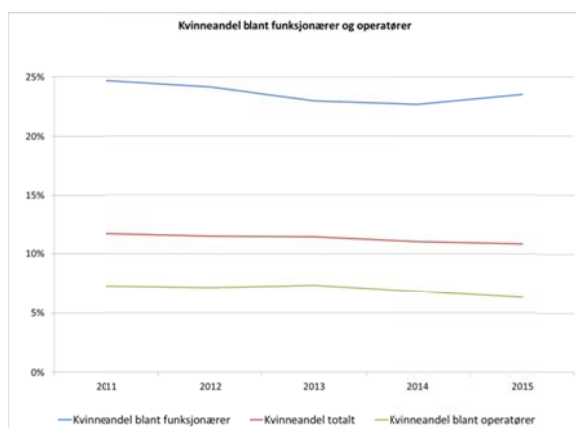
Diskriminering

Moelven ønsker en inkluderende arbeidskultur og arbeider aktivt for å sørge for et godt arbeidsmiljø som er preget av likeverd og mangfold. Moelven aksepterer ingen form for forskjellsbehandling på grunn av kjønn, etnisk tilhørighet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion, livssyn eller legning.

Det har i 2016 ikke blitt registrert behov for å iverksette tiltak for å eliminere diskriminering.

Likestilling

Den samlede kvinneandelen i Moelven-konsernet har over de siste årene vært stabil på ca. 11 prosent. Det er en målsetting for konsernet å øke kvinneandelen. De fleste som utdanner seg innen de yrkesgruppene konsernet har behov for i industrivirksomheten, er imidlertid menn. Ofte finnes det ikke kvinnelige søkere ved utlysning av stillinger. For funksjonærer og ledere er situasjonen annerledes, og kvinneandelen innen områder som økonomi, administrasjon og ledelse er betydelig høyere enn for operatører i industrivirksomheten.

Barnearbeid

Moelven-konsernets enheter driver sin virksomhet i geografiske områder hvor barnearbeid svært sjelden forekommer. I forhold til egen tilvirkningsvirksomhet er det derfor ikke etablert kontrollrutiner på området.

Enkelte enheter kjøper råstoff til sin produksjon fra verdensdeler hvor barnearbeid kan være en aktuell problemstilling. I slike tilfeller gjennomføres fabrikkbesøk hvor kartlegging av mulig barnearbeid inngår som et av kontrollpunktene.

Det har i 2016 ikke blitt registrert behov for å iverksette ytterligere tiltak på området.

Arbeidsvilkår

Alle innleide medarbeidere, uansett nasjonalitet, lønnes etter en sentral tariffavtale. Konsernet følger også bestemmelsene i EUs bemanningsdirektiv. Nivået på minstelønn i avtalene som benyttes er slik at det i seg selv garanterer mot sosial dumping. I de tilfeller der Moelven har underleverandører/-entreprenører i leveranser, kontraktfestes det at disse plikter å lønne minimum etter minstenivået i gjeldende tariffavtaler for aktuell bransje.

Det har i 2016 ikke blitt registrert behov for å iverksette spesielle tiltak på området.

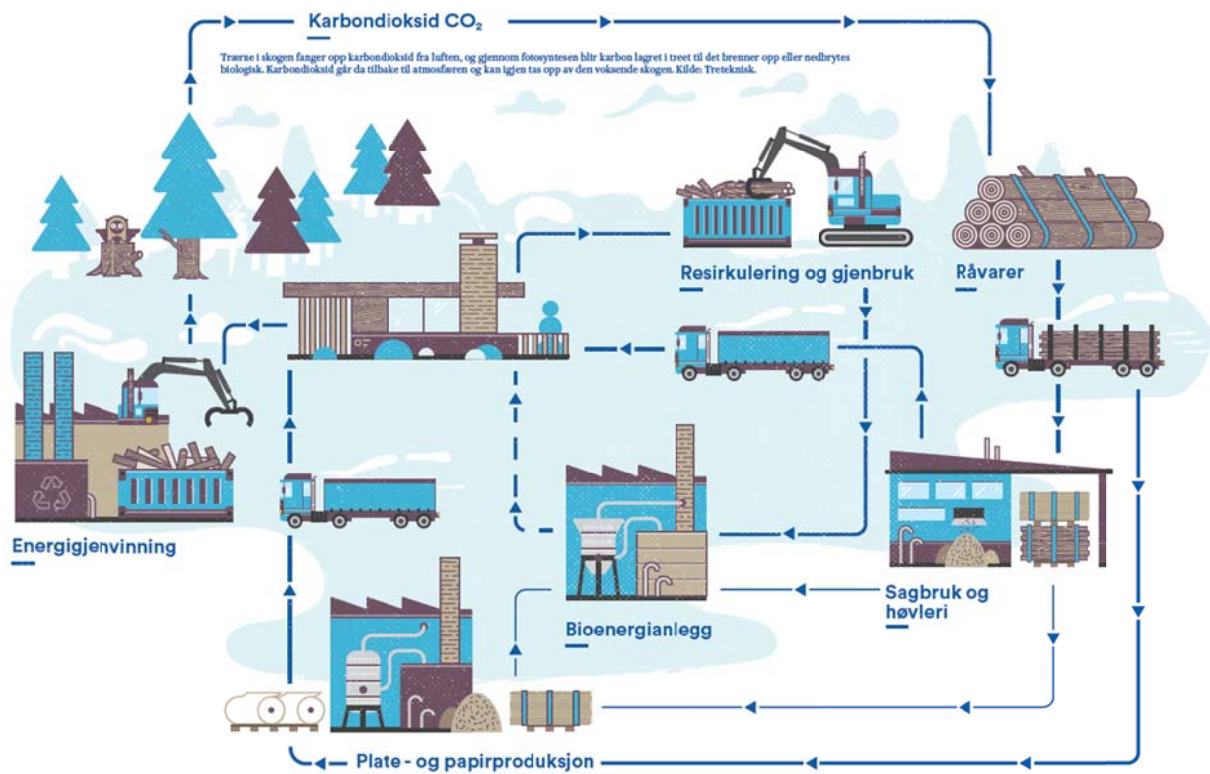
Ytre miljø

Bærekraft er en av Moelven-konsernets grunnverdier. Miljøhensyn er en naturlig del av det daglige arbeidet, og det pågår et kontinuerlig arbeid for å redusere påvirkningen på det ytre miljøet. Moelven tar ansvar for miljøet gjennom bærekraftig og langsiktig bruk av fornybare ressurser. Miljøansvaret omfatter også historisk påvirkning fra virksomheten på grunn, vann, luft og/eller omgivelser fra vanning, fyring, transporter, deponering av bark, håndtering av oljer, lim og kjemikalier, samt virksomhet som forårsaker støy og støv. Industriproduksjonen er i stort omfang basert på bruken av tre, og innholdet av tre i sluttproduktene er svært høyt for de fleste virksomhetene. Tre som materiale har mange positive miljømessige sider, blant annet ved at det binder karbondioksid. Skogsråvarer som inngår i Moelvens produksjon ender i all hovedsak som produkter eller biobrensel. Det produseres derfor lite avfall i konsernet. Målsettingen er at alle fraksjoner av tre skal behandles som potensielle innsatsfaktorer og bidra til den samlede verdiskapingen.

Celluloseflis, tørrflis, spon og bark fra sagbrukene får stadig større økonomisk og miljømessig betydning. Fjernvarmeanlegg bruker tørrflis, spon og bark som brensel, og konsernets egne fyringssentraler bruker flis og bark.

For de virksomhetene innen konsernet som i mindre grad benytter skogsråvarer i sin produksjon, bidrar den industrialiserte byggeprosessen til å begrense miljøpåvirkningen sammenlignet med tradisjonelle byggemetoder

Karbonkretsløpet

Råvarer fra et ansvarsfullt skogbruk

Alle selskapene i konsernets tremekaniske virksomhet er organisert for og arbeider for å oppfylle gjeldende krav for PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) og FSC (Forest Stewardship Council) sin sporbarhets- og Controlled Wood standard. Dette sikrer at Moelven kjøper sitt sagtømmer fra leverandører som driver et ansvarsfullt skogbruk. Moelven har gjennom sertifiseringen etablert kontrollrutiner og sporingssystemer som gjør det mulig å spore råstoffet bakover i verdikjeden.

Utnyttelsen av råvarer skal maksimeres ved produksjonsoptimering og anvendelse av restproduktene

Råvarekjøp skal ikke skje fra:

- Illegale avvirkninger.
- Skoger med høy bevaringsverdi.
- Skoger der hevdvunne eller sosiale rettigheter krenkes.
- Skoger med genetisk manipulerede trær.
- Naturskoger som har blitt avvirket med den hensikt å utnytte området for plantasje eller ikke-skoglig anvendelse.
- Leverandører som ikke etterlever International Labour Organization sine kjernekonvensjoner.

Miljøstandarder og sertifiseringer knyttet til virksomheter

Moelven-konsernet opererer innen bransjer og produktområder hvor det eksisterer en rekke ulike miljøstandarder, og hvor stadig nye kommer til. Det er både Moelvns ønske basert på eget verdigrunnlag og et økende krav fra markedet om at disse standardene etterleves. Eksempler på aktuelle standarder og sertifiseringer er:

- PEFC CoC og FSC CoC
- Flere av Moelvns virksomheter er sertifisert etter Miljøstandarden ISO 14001
- BREEAM (Miljøklassifisering for bygg) Består blant annet av punktene nedenfor:
 - PEFC og FSC
 - Livsløpsvurderinger (LCA) med fokus på lave klimagassutslipp over tid.
 - Miljødeklarasjoner (EDP)
 - Valg av overflatebehandlingsprodukter som gir lave emisjoner til innemiljø.
 - Emisjonstester for innendørsprodukter (Hea 02 Indoor air quality)

Moelven jobber kontinuerlig for til en hver tid å kunne stille med korrekt og relevant dokumentasjon på alle produkter og å ligge i forkant av den utviklingen som skjer med hensyn på miljøkrav til produktene.

Moelven er på frivillig grunnlag tilsluttet ulike kontrollordninger for produksjon og produkter:

- Norsk Trelastkontroll
- Norsk Impregneringskontroll
- Nordisk Trebeskyttelsesråd
- Kledningskontrollen
- Fingerskjøtkontrollen

Transport

Moelven arbeider for at negativ påvirkning av omgivelsene fra tungtransport til og fra våre anlegg skal minimeres ved å benytte miljøklassifiserte lastebiler. Minimum EURO-5 og EURO-6 vil nå være standard på alle nye biler. Konsernet har i løpet av det siste året satt i gang flere transportoptimaliserings-prosjekter for bedre utnyttelse av bilparken. Gjennom en kombinasjonsløsning for transport av ferdigvarer og bi-produkter er tomkjøringen redusert betydelig. Konsernet har også selv gått inn på eiersiden i et transportselskap for å sikre at denne prosessen får full effekt.

Både råvareanskaffelse, mellomtransporter og leveranser av ferdigvarer genererer et betydelig transportbehov. I 2016 transporterte Timber og Wood over ni millioner faste kubikkmeter tømmer, biomasse og ferdige varer med lastebil. I tillegg kommer transporter for Limtre-, Byggmodul- og Innredningsselskapene, samt jernbane- og sjøtransporter. Transport er derfor en betydelig utfordring for konsernet, både miljømessig og økonomisk. Moelven arbeider hele tiden for å redusere transportbehovet og optimere utnyttelsen av transportmidlene. Den geografiske plasseringen, med de produserende enhetene nær råstoffområdene, bidrar til å redusere transportbehovet ved at volumet av ferdigvarer som transporteres ut, er betydelig mindre enn for råvarene som transporteres inn. Påvirkning av transportørene til å anvende miljøvennlige transportmidler er et annet viktig tiltak for å redusere transportenes innvirkning på miljøet. I samarbeidsavtalene med leverandører av lastebiltransporttjenester i både Norge og Sverige er det tatt inn krav om av kjøretøyene som minimum er klassifisert i henhold til EURO-5 standarden. Forbedret veistandard og dermed økte maksimalgrenser for akseltrykk er tiltak fra myndighetens side som ville bidra til redusert miljøpåvirkning fra biltransportene. Det jobbes også for å få åpnet et større veinett i Norge for bruk av 25,25 meter vogntog og med totalvekt på 60 tonn for ferdigvarer og bi-produkter. I Sverige er tillatt totalvekt for vogntog økt fra 60 til 64 tonn, og det utredes en ytterligere økning til 74 tonn totalvekt i kombinasjon med lengre biler. Moelven Skog AB har i 2016 hatt dispensasjon for ett kjøretøy på 74 tonn som har gått i ordinær transport av tømmer. Disse endrede rammevilkårene bidrar til å redusere antall kjørte lass og gir derigjennom en positiv miljømessig effekt. Konsernet har også i 2016 økt bruken av jernbane for transporter av flis- og energiprodukter både i Norge og Sverige.

Konsernets arbeid med å optimalisere sine transporter vil fortsette i 2017 og målet er færre kjørte kilometer uten last. I tillegg arbeides det for ytterligere videreutvikling av jernbaneløsninger der dette er økonomisk og praktisk mulig.

Energi

Minimum 95 prosent av energibehovet for oppvarming av lokaler og tørking skal hentes fra egenprodusert bioenergi. Moelven skal delta aktivt i den teknologiske og markedsmessige utviklingen av bioenergisektoren.

Moelvns energi- og varmemeforbruk i 2016 var ca. 1 102 GWh (1 060), fordelt på ca. 210 GWh elektrisk kraft, ca. 892 GWh (845)

termisk energi, 0,4 mill liter fyringsolje og 3,8 mill. liter diesel til rullende materiell. Rundt 90 prosent av den termiske energien ble produsert i konsernets egne anlegg. Energipotensialet i konsernets flis- og barkprodukter, inklusive celluloseflis, er i underkant av 5 TWh, og det ligger derfor et betydelig potensial både i forhold til økt egenproduksjon og til et økt marked for bioenergi generelt. Moelven har som mål å kunne benytte egenprodusert bioenergi til å dekke minimum 95 prosent av behovet for oppvarming av egne lokaler og til tørking av treprodukter. Moelven deltar aktivt i den teknologiske og markedsmessige utviklingen i bioenergisektoren. Parallelt utvikles det et stadig bedre eksternt marked for biobrensel. Moelvns egen energieffektivisering bidrar til økende volumer av miljøvennlig overskuddsenergi som kan omsettes eksternt og bidra til å styrke konsernets konkurranseevne.

Utslipp til luft

Moelven har utarbeidet CO₂-regnskap siden 2010. Regnskapet tar utgangspunkt i ISO-standarden 14064 for beregning av utslipp fra Moelvns enheter. I 2016 genererte virksomheten ved Moelvns produksjons- og serviceenheter ca. 456 tonn CO₂. Av dette utgjør cirka 87,8 prosent (86,9) CO₂ som befinner seg i det naturlige karbonkretsløpet. De samlede utslippene har økt med 5,5 prosent mot 2015 relatert til økt aktivitet.

		2016		2015	
Hovedtype	Fossil/bio	Utslipp CO ₂ [tonn]	Andel	Utslipp CO ₂ [tonn]	Andel
Direkte	Fossil	11 822	2,59 %	11 818	2,73 %
	Bio	388 016	85,07 %	361 305	83,57 %
Indirekte	Fossil	43 722	9,59 %	44 670	10,33 %
	Bio	12 546	2,75 %	14 560	3,37 %
SUM		456 106	100,00 %	432 352	100,00 %

Kjemikalier, oljer, lim

Moelven har som mål å minimere påvirkningen på jord og vann ved i størst mulig grad å anvende miljøvennlige produkter.

Håndtering av kjemikalier, oljer og lim skal kun skje på anviste plasser med godkjent innbygging eller lignende installasjoner for å minske konsekvenser av eventuell lekkasje.

For spillolje og kjemikalier finnes det retursystemer med godkjente gjenvinningssentraler eller mottaksanlegg. Samtlige enheter som benytter kjemikalier i sin virksomhet skal ha en oversikt over disse. Oversikten skal inneholde nøyaktig beskrivelse av de aktuelle kjemikaliene, hvilke mengder som benyttes, mennesker som eksponeres osv.

Den 2. februar 2016 oppsto en lekkasje i en dieseltank på industritomten til Moelven Eidsvold Værk AS, hvilket medførte et begrenset utsig i Andelva. Aktuelle myndigheter ble kontaktet, og brannvesenet foretok befarings på tomten. Umiddelbare tiltak ble iverksatt av vedlikeholdsavdelingen i samarbeid med industriverket for å begrense utslippet ytterligere, noe man lyktes med ved hjelp av absorberende lenser som forhindret lekkasjer nedover elven. Tankanlegg som tilfredsstillende nye krav ble etablert, og man har gjennomgått rutene for å unngå liknende hendelser. I januar 2016 oppsto et mindre utslipp av impregneringsvæske ved Moelven Østerdalsbruket AS på Koppang. En tilsluttende bekk ble berørt av utslippet. Hendelsen ble rapportert til offentlige myndigheter, og det ble iverksatt tiltak for å hindre gjentakelse. Det har blitt foretatt vannprøver i bekken uten at det er påvist varig skade.

Utover dette har det i 2016 ikke vært avdekket forhold som krever utbedringstiltak på området.

Vanning og avrenning

Moelven har som mål å resirkulere spillvann fra tømmerlager så langt det er teknisk og praktisk mulig. Overrislingsanlegg på tømmerlagrene skal være klimastyrte. Det skal kun gjøres uttak av vann fra sjø og elv, samt avrenning til overflaten etter tillatelse fra myndighetene.

Det har i 2016 ikke vært avdekket forhold som krever utbedringstiltak på området.

Markforurensning

I forbindelse med omstilling, ombygging eller avvikling skal potensielt forurensede områder på anleggene identifiseres, undersøkes og utbedres ved behov. Samtlige objekter klassifisert av myndighetene som potensielt forurensede skal identifiseres. Basert på risikoklassifisering og eksisterende informasjon opprettes en handlingsplan for eventuelle undersøkelser og saneringstiltak.

Det har i 2016 ikke vært avdekket forhold som krever utbedringstiltak på området.

Deponier og fyllområder

Det skal påses at eventuell deponering av bark og annet avfall kun skjer på godkjente deponeringsanlegg.

Det skal kunne dokumenteres at eventuelle deponier og fyllområder oppfyller gjeldende lover og forskrifter vedr. tildekking, kontrollprogram, håndtering av avsig, planer for avslutning og omstilling.

Det har i 2016 ikke vært avdekket forhold som krever utbedringstiltak på området.

Avfallshåndtering

Moelven sorterer og gjenvinner avfall så langt som teknisk mulig og følger årlig opp avfallsmengder per tonn sluttprodukt. Andelen avfall som går til godkjent deponi skal minimeres i samsvar med resultat fra registrering og tiltaksplan for avfallssystemet.

Kildesortering praktiseres ved alle enheter, og det er opprettet avtaler med leverandører av nødvendige returordninger.

Det har i 2016 ikke vært avdekket forhold som krever utbedringstiltak på området.

Støv og støy

Moelven skal gjennomføre tiltak for å tilpasse støynivå og støvdannelse ved anlegg i henhold til målsetning på respektive anlegg.

De viktigste støykildene knyttet til Moelvens virksomheter er håndtering av tømmer, drift av vifteanlegg og transport. Ved påviste behov iverksettes tiltak for å redusere støyen ned til fastsatte grenseverdier.

Det har i 2016 ikke vært avdekket forhold som krever utbedringstiltak på området.

Anti-korrupsjon

Ansatte i Moelven skal verken ta imot eller gi gaver eller bestikkelser som svekker integriteten. Konsernet tar avstand fra all form for korrupsjon og urettmessige tiltak som hindrer fri konkurranse og markedsbalanse.

I konsernets forretningsvirksomhet skal det alltid holdes en sunn, etisk og moralsk profil overfor medarbeidere, kunder, leverandører og andre forretningsforbindelser.

Moelvens etiske retningslinjer samt Moelvens forhold til konkurranselovgivningen har vært presentert og diskutert både på samlinger for daglige ledere i konsernet og for økonomisjefer. Moelvens samling av etiske regler er gjort tilgjengelig for ansatte.

Det er ikke etablert egne kontrollrutiner utover dette.

Moelv 9. mars 2017

Styret i Moelven Industrier ASA

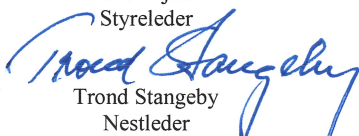
Olav Fjell
Styreleder

Mari Wilhelmsen

Elisabeth Krokeide

Trond Stangeby
Nestleder

Asbjørn Bjørnstad

Martin Fauchald

Lars Håkan Karlsson

Morten Kristiansen
Konsernsjef

Finansielle nøkkeltall

Beløp i NOK mill.	Forklaring*	2016	2015	2014	2013	2012
RESULTAT						
Driftsinntekter		10 309,7	9 690,4	8 828,2	8 009,4	8 121,5
EBITDA		601,6	553,9	490,0	226,9	267,8
Av-/ nedskrivninger		306,6	339,1	286,5	271,6	250,9
Driftsresultat		295,0	214,8	203,6	-44,7	16,9
Netto rente- og finansposter		-42,5	-56,3	-88,2	-72,4	-81,2
Resultat før skattekostnad		252,5	158,5	115,3	-117,1	-64,3
Årsresultat		179,1	117,0	88,4	-92,6	-36,2
BALANSE						
Investeringer i produksjonsmidler	A	275,2	215,8	195,1	351,2	339,4
Totalkapital		4 766,8	4 778,1	4 653,2	4 539,8	4 342,1
Egenkapital		1 813,4	1 756,9	1 592,3	1 518,2	1 543,6
Netto rentebærende gjeld		1 026,9	1 110,4	1 353,1	1 476,1	1 211,3
Sysselsatt kapital	B	2 846,9	2 870,8	2 959,9	3 020,1	2 780,7
INNTJENING/RENTABILITET						
Netto driftsmargin	C	2,9 %	2,2 %	2,3 %	-0,6 %	0,2 %
Brutto driftsmargin	D	5,8 %	5,7 %	5,6 %	2,8 %	3,3 %
Egenkapitalrentabilitet	E	10,0 %	4,6 %	3,8 %	-6,1 %	-2,3 %
Avkastning på sysselsatt kapital	F	10,3 %	7,4 %	6,8 %	-1,5 %	0,5 %
Avkastning på totalkapitalen	G	6,2 %	4,6 %	4,4 %	-0,6 %	0,2 %
Rentedekningsgrad	H	3,6	2,3	1,9	-0,1	0,2
KAPITALFORHOLD						
Egenkapitalandel	I	38,0 %	36,8 %	34,2 %	33,4 %	35,5 %
Kapitalens omløpshastighet	J	2,2	2,1	1,9	1,8	1,9
Gjeldsgrad	K	0,57	0,63	0,85	0,97	0,78
Netto rentebærende gjeld / EBITDA		1,71	2,00	2,76	6,50	4,52
LIKVIDITET						
Likviditetsgrad I	L	1,64	1,59	1,56	1,68	1,74
Likviditetsgrad II	M	0,74	0,68	0,60	0,70	0,70
Kontantstrøm fra operasjonell aktivitet	N	421,5	584,6	351,5	86,2	183,5
AKSJER						
Resultat i NOK per aksje	O	1,41	0,91	0,68	-0,70	-0,28
Gjennomsnittlig antall aksjer (mill.)		129,5	129,5	129,5	129,5	129,5
Kontantstrøm fra operasjonell aktivitet (NOK per aksje)	P	3,25	4,51	2,71	0,67	1,49
Bokført egenkapital per aksje	Q	13,95	13,48	12,29	11,72	11,92
Ligningsverdi i NOK per 01.01		13,68	13,06	12,28	13,22	12,72
Utbytte i NOK per aksje	R	0,48	0,45	0,40	0,00	0,00
PERSONAL						
Antall ansatte per 31.12.		3 492	3 426	3 326	3 276	3 375
Sykefraværsprosent	S	5,6 %	5,5 %	5,5 %	5,3 %	5,4 %
Hyppighetstall, skader med fravær, H1-verdi	T	12,8	15,7	15,9	16,0	15,0

* Se forklaringer nøkkeltall på neste side

Formler finansielle nøkkeltall

A:	$\frac{\text{Investeringer i driftsmidler og immaterielle eiendeler} - \text{goodwill}}{\text{Egenkapital} + \text{rentebærende gjeld}}$
B:	
C:	$\frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Driftsinntekt}}$
D:	$\frac{\text{Driftsresultat} + \text{av- og nedskrivninger}}{\text{Driftsinntekt}}$
E:	$\frac{\text{Resultat etter skatter}}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$
F:	$\frac{\text{Driftsresultat} + \text{renteinntekter}}{\text{Gjennomsnittlig sysselsatt kapital}}$
G:	$\frac{\text{Driftsresultat} + \text{renteinntekter}}{\text{Gjennomsnittlig total kapital}}$
H:	$\frac{\text{Resultat før skatt} + \text{finanskostnader}}{\text{Finanskostnader}}$
I:	$\frac{\text{Egenkapital}}{\text{Totalkapital}}$
J:	$\frac{\text{Driftsinntekt}}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$
K:	$\frac{\text{Netto rentebærende gjeld}}{\text{Egenkapital}}$
L:	$\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$
M:	$\frac{\text{Likvider} + \text{finansinvesteringer} + \text{debitorer}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$
N:	$\frac{\text{Resultat etter betalbare skatter} + \text{avskrivninger} - \text{minoritetsinteresser} + / - \text{korreksjon for andre ikke likvide resultatposter og endring i arbeidskapital.}}{\text{Årsresultat henført til aksjonærer i morselskapet}}$
O:	$\frac{\text{Årsresultat henført til aksjonærer i morselskapet}}{\text{Gjennomsnittlig antall aksjer}}$
P:	$\frac{\text{Kontantstrøm fra operasjonell aktivitet}}{\text{Gjennomsnittlig antall aksjer}}$
Q:	$\frac{\text{Total egenkapital henført til aksjonærer i morselskapet}}{\text{Gjennomsnittlig antall aksjer}}$
R:	Forslag til utbytte per aksje for regnskapsåret
S:	$\frac{\text{Antall timer sykefravær}}{\text{Tilgjengelige timer} - \text{overtid}}$
T:	Antall fraværsskader per million arbeidede timer

Konsolidert resultatregnskap og oppstilling av totalresultatet

Resultatregnskap for konsernet

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
Salgsinntekt	7	10 273,8	9 643,0
Annen driftsinntekt		35,9	47,5
Driftsinntekter	6	10 309,7	9 690,4
Varekostnad		6 539,5	6 163,6
Endring i beholdning råvarer, varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer		13,0	43,7
Lønnskostnad	11, 23	2 113,2	1 943,3
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	8, 10	290,1	291,2
Nedskrivning på varige driftsmidler	8, 10	16,5	47,9
Annen driftskostnad	11	1 042,5	985,9
Driftskostnader		10 014,8	9 475,7
Driftsresultat		295,0	214,8
Inntekt på investering i tilknyttet selskap	16	0,1	0,0
Verdiøkning av finansielle instrumenter til virkelig verdi		20,9	11,1
Annen finansinntekt		32,2	51,2
Verdireduksjon av finansielle instrumenter til virkelig verdi		-6,4	-5,5
Annen finanskostnad		-89,4	-113,0
Netto finansposter	12	-42,5	-56,3
Resultat før skattekostnad		252,5	158,5
Skattekostnad	13	73,4	41,5
Årsresultat		179,1	117,0
Resultat henført til:			
Ikke kontrollerende eierinteresser		-4,1	-0,5
Eiere av morforetaket		183,1	117,6
Årsresultat overført til/fra annen egenkapital		179,1	117,0
Sum disponering		179,1	117,0
Resultat per aksje (i hele NOK)			
Resultat per aksje henført til Moelvns aksjonærer	21	1,41	0,91

Oppstilling av totalresultat

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
Årsresultat		179,1	117,0
Andre inntekter og kostnader			
<i>Elementer som ikke omklassifiseres over resultatet på et senere tidspunkt</i>			
Aktuarielle gevinster (tap) på ytelsesbaserte pensjonsordninger		-1,9	50,0
Skatt på elementer som ikke omklassifiseres senere til resultatet	13	0,5	-12,5
		-1,4	37,5
<i>Elementer som kan bli omklassifisert over resultatet på et senere tidspunkt</i>			
Omregningsdifferanser		-67,3	61,7
Andelen av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper	16	0,1	0,0
Andre endringer		4,4	0,1
Skatt på elementer som kan bli omklassifisert senere til resultatet	13	0,0	0,0
		-62,9	61,8
Andre inntekter og kostnader i perioden (etter skatt)		-64,2	99,3
Totalresultat for perioden		114,9	216,4
Totalresultat henført til:			
Eiere av morforetaket		119,0	216,9
Ikke kontrollerende eierinteresser		-4,1	-0,5

Konsolidert oppstilling av finansiell stilling

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
EIENDELER			
Utsatt skattefordel	14	40,3	10,6
Goodwill	10	13,3	16,9
Andre immaterielle eiendeler	10	19,3	8,0
Sum immaterielle eiendeler		72,8	35,5
Tomter		104,9	100,4
Bygninger og annen fast eiendom		441,7	426,6
Maskiner og anlegg		1 063,4	1 199,0
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende		27,1	39,2
Sum varige driftsmidler	8	1 637,2	1 765,2
Investeringer i tilknyttet selskap	16	3,8	3,3
Investeringer i aksjer og andeler	15	1,2	1,4
Obligasjoner og andre fordringer		1,5	1,7
Netto pensjonsmidler	23	2,2	2,5
Sum finansielle anleggsmidler		8,7	8,9
Sum anleggsmidler		1 718,7	1 809,6
Varebeholdninger	17	1 464,1	1 526,7
Kundefordringer	18, 19	1 358,5	1 259,0
Andre fordringer	18	210,0	174,7
Sum fordringer		1 568,5	1 433,7
Finansielle instrumenter	26	9,0	4,5
Bankinnskudd og kontanter	20	6,6	3,6
Sum omløpsmidler		3 048,1	2 968,5
Sum eiendeler		4 766,8	4 778,1

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
GJELD OG EGENKAPITAL			
Aksjekapital	27	647,7	647,7
Egne aksjer		0,0	0,0
Overkurs		180,7	180,7
Opptjent egenkapital		978,2	917,4
Sum egenkapital henført til eierne av morforetaket		1 806,6	1 745,8
Ikke-kontrollerende eierinteresser		6,8	11,1
Total egenkapital		1 813,4	1 756,9
Pensjonsforpliktelser	23	22,7	24,8
Utsatt skatt	14	133,0	69,5
Andre avsetninger for forpliktelser		25,0	17,6
Sum avsetning for forpliktelser		180,6	111,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	887,6	1 002,4
Øvrig langsiktig gjeld	5	22,6	31,8
Øvrig langsiktig gjeld - rentefri		6,5	12,1
Sum langsiktig gjeld		916,7	1 046,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	112,4	79,7
Finansielle instrumenter	26	83,7	93,7
Leverandørgjeld		574,7	555,2
Skyldige offentlige avgifter		188,1	173,5
Betalbar skatt		31,4	22,6
Annen kortsiktig gjeld	19, 25	865,9	938,1
Sum kortsiktig gjeld		1 856,1	1 863,0
Sum gjeld		2 953,4	3 021,2
Sum egenkapital og gjeld		4 766,8	4 778,1
Garantiansvar	24	18,7	23,9
Panteheftelser	5	1,1	5,5
Antall aksjer (Pålydende per aksje NOK 5,-)	27	129 541 284	129 541 284

Moelv, 9. mars 2017
Moelven Industrier ASA

Olav Fjell
Styreleder

Trond Stangeby
Nestleder

Elisabeth Krokeide

Mari Wilhelmsen

Asbjørn Bjørnstad

Martin Fauchald

Lars Håkan Karlsson

Morten Kristiansen
Konsernsjef

Konsolidert oppstilling av endringer i egenkapitalen

Beløp i NOK mill.	Egenkapital henført til eierne av morforetaket					Ikke-kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
	Aksje-kapital	Over-kurs	Egne aksjer	Annen egen-kapital	Sum		
Sum pr 1.1.2015	647,7	180,7	0,0	752,6	1 581,0	11,4	1 592,3
Totalresultat for perioden							
Årsresultat	0,0	0,0	0,0	117,6	117,6	-0,5	117,1
Andre inntekter og kostnader							
Omregningsdifferanser	0,0	0,0	0,0	61,5	61,5	0,2	61,7
Andre endringer	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Aktuarielle gevinster (tap) på ytelsesbaserte pensjonsordninger	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0	50,0
Skatt på andre inntekter og kostnader	0,0	0,0	0,0	-12,5	-12,5	0,0	-12,5
Andre inntekter og kostnader i perioden (etter skatt)	0,0	0,0	0,0	99,1	99,1	0,2	99,3
Transaksjoner med eierne, innregnet direkte mot egenkapitalen							
Kjøp av ikke-kontrollerende eierinteresser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekt oppkjøp	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte til eierne	0,0	0,0	0,0	-51,8	-51,8	0,0	-51,8
Aksjebaserte betalingstransaksjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum transaksjoner med eierne	0,0	0,0	0,0	-51,8	-51,8	0,0	-51,8
Sum per 31.12.2015	647,7	180,7	0,0	917,5	1 745,9	11,1	1 756,9
Sum pr 1.1.2016	647,7	180,7	0,0	917,5	1 745,9	11,1	1 756,9
Totalresultat for perioden							
Årsresultat	0,0	0,0	0,0	183,1	183,1	-4,1	179,1
Andre inntekter og kostnader							
Omregningsdifferanser	0,0	0,0	0,0	-67,2	-67,2	-0,1	-67,3
Andre endringer	0,0	0,0	0,0	4,5	4,5	0,0	4,5
Aktuarielle gevinster (tap) på ytelsesbaserte pensjonsordninger	0,0	0,0	0,0	-1,9	-1,9	0,0	-1,9
Skatt på andre inntekter og kostnader	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
Andre inntekter og kostnader i perioden (etter skatt)	0,0	0,0	0,0	-64,1	-64,1	-0,1	-64,2
Transaksjoner med eierne, innregnet direkte mot egenkapitalen							
Kjøp av ikke-kontrollerende eierinteresser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekt oppkjøp	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte til eierne	0,0	0,0	0,0	-58,3	-58,3	0,0	-58,3
Aksjebaserte betalingstransaksjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum transaksjoner med eierne	0,0	0,0	0,0	-58,3	-58,3	0,0	-58,3
Sum per 31.12.2016	647,7	180,7	0,0	978,2	1 806,6	6,8	1 813,4

Konsolidert oppstilling av kontantstrømmer

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Årsresultat		179,1	117,0
<i>Justeringer for å avstemme årsresultat mot netto kontantstrøm fra driften:</i>			
Ordinære avskrivninger	8, 10	290,1	291,2
Nedskrivninger	8, 10	16,5	47,9
Resultatandel fra tilknyttede selskaper	16	-0,1	0,0
Betalt skatt		0,0	0,0
Kostnadsført ikke utbetalt pensjonskostnad og inntektsførte pensjonsmidler ikke innbetalt		-1,0	-10,3
Tap (gevinst) ved salg av anleggsmidler		0,8	2,1
Netto verdiendring av finansielle instrumenter til virkelig verdi		-14,6	-5,6
Ikke kontante renteposter		47,4	56,8
Mottatt renteinnbetalinger		0,2	0,2
Betalte renter		-47,6	-57,0
Skattekostnad	13	73,4	41,5
<i>Endring i driftsmessige eiendeler og gjeld:</i>			
Endring i varelager		63,7	-2,8
Endring i kundefordringer og andre fordringer		-134,8	-180,6
Endringer i leverandørgjeld		19,4	38,4
Endring i avsetninger og ytelser til ansatte		0,0	-9,6
Endring i kortsiktig gjeld eksklusive innlån		-71,1	255,2
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		421,5	584,6
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Investeringer i driftsmidler og immaterielle eiendeler fratrukket goodwill	8, 10	-275,2	-215,8
Netto kontantutlegg ved oppkjøp		0,0	0,0
Innbetalinger fra salg driftsmidler		4,1	45,1
Salg av andre langsiktige investeringer		23,6	0,0
Kjøp av datterselskap, redusert med kontanter i virksomheten		0,0	-11,8
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	8	-247,6	-182,5
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Opptak av kortsiktig lån		0,0	0,0
Nedbetaling av kortsiktig lån		0,0	0,0
Endring i kassakreditt		32,7	-63,7
Kjøp av ikke-kontrollerende eierinteresser		0,0	0,0
Endring i langsiktig gjeld (låneramme) - nedbetaling av lån		-1428,5	-297,3
Endring i langsiktig gjeld (låneramme) - opptak av ny gjeld		1288,5	0,0
Nedbetaling av annen langsiktig gjeld		-5,5	0,0
Utbetaling av utbytte		-58,3	-51,8
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-171,1	-412,8
Netto økning (reduksjon) i betalingsmidler gjennom året		3,0	-10,8
Betalingsmidler 01.01.		3,6	14,4
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		0,0	0,0
Betalingsmidler 31.12.		6,6	3,6
Kontanter og kontantekvivalenter 31.12			
Betalingsmidler 31.12.		6,6	3,6
Ubenyttede trekkrettigheter 31.12.		868,1	627,4
Bundne bankinnskudd		0,0	0,0
Kontanter og kontantekvivalenter 31.12.	20	874,7	631,0

Note 1 - Generell informasjon

Moelven Industrier ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Industriveien 2, 2390 Moelv, Norge.

Konsernets virksomhet er beskrevet i styrets årsberetning.

Note 2 - Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Konsernregnskapet til Moelven konsernet er avlagt i samsvar med Internasjonale Regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite (IFRIC), som fastsatt av EU.

Konsernregnskapet ble avlagt av styret den 09.03.2017 og ordinær generalforsamling som behandler årsregnskapet er satt til 26.04.2017.

Konsernregnskapet legger til grunn prinsippene i et historisk kost regnskap, med unntak av følgende regnskapsposter:

- Ytelsesbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.
- Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet. Dette inkluderer rentesikringsderivater, valutasikringsderivater og strømsikringsderivater.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

Note 3 - Vesentlige regnskapsprinsipper

Nedenfor presenteres de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i sammenligningstallene i konsernregnskapet.

3.1 Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet inkluderer Moelven Industrier ASA og selskaper som Moelven Industrier ASA har kontroll over. Kontroll oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet, men det foretas årlige vurderinger om konsernet også har kontroll over selskap der eierandelen er under 50 %. En investor kontrollerer et foretak som det er investert i, når investor er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra sitt engasjement i vedkommende foretak, og har mulighet til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over foretaket som det er investert i. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Endringer i eierandeler i datterselskapene som ikke medfører tap av kontroll regnskapsføres som en egenkapitaltransaksjon. Vederlaget innregnes til virkelig verdi og differansen mellom vederlaget og balanseført verdi av eierandelen regnskapsføres mot majoritetseiernes egenkapital.

Ved endring i eierandel som medfører tap av kontroll måles vederlaget til virkelig verdi. Balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser i datterselskapet og minoritetsinteressene fraregnes på tidspunkt for tap av kontroll. Differansen mellom vederlaget og balanseført verdi av eierandelen innregnes i resultatet som gevinst eller tap. En eventuell gjenværende eierandel måles til virkelig verdi, og eventuell gevinst eller tap innregnes i resultatet som andel av gevinst/tap ved salg av datterselskap. Beløp innregnet i andre inntekter og kostnader resultatføres.

Tilknyttede selskaper er enheter hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. I Moelvns tilknyttede selskaper er eierandelene på mellom 20 % og 50 %. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Alle andre investeringer er regnskapsført i overensstemmelse med IAS 39, *Finansielle instrumenter: Innregning og måling* hvor utfyllende opplysninger er gitt i note 26.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap er eliminert. Urealisert gevinst knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert

med konsernets andel i selskapet/virksomheten. Tilsvarende er urealisert tap eliminert, men kun i den grad det ikke foreligger indikasjoner på verdnedgang på eiendelen som er solgt internt.

3.2 Nye standarder og fortolkninger

Nedenfor følger en oversikt over nye og reviderte standarder som er vedtatt, men som ikke er trådt i kraft per 09.03.2017.

Virkningen av endringene for øvrig antas, basert på en foreløpig analyse, ikke å ha vesentlig betydning for årsregnskapet.

	<i>Dato for ikrafttredelse</i>	<i>Implementeringstidspunkt</i>
<i>Nye standarder og fortolkninger</i>		
IFRS 9 Financial Instruments	31.12.2018	Regnskapsåret 2018
IFRS 15 Revenue from contracts with customers	31.12.2018	Regnskapsåret 2018
IFRS 16 Leasing	31.12.2019	Regnskapsåret 2019

3.3 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernets presentasjonsvaluta er NOK. Dette er også morselskapets funksjonelle valuta. Datterselskap med annen funksjonell valuta, omregnes til balansedagens kurs for balanseposter, og til transaksjonskurs for resultatposter. Som en tilnærming til transaksjonskurs er månedlige gjennomsnittskurser benyttet. Omregningsdifferanser føres mot andre inntekter og kostnader. Ved en eventuell fremtidig avhendelse av investering i utenlandske datterselskaper blir akkumulerte omregningsdifferanser som er henført til majoritetseierne resultatført.

3.4 Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig avskrivninger på varige driftsmidler, vurdering av merverdier og goodwill i tilknytning til oppkjøp, varelager, prosjektvurderinger og pensjonsforpliktelser. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimater og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder. Se også note 4.

3.5 Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Virksomhet i utlandet

Eiendeler og forpliktelser i utenlandske virksomheter, inkludert goodwill og virkelig verdi justeringer, som fremkommer ved konsolideringen, omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Inntekter og kostnader fra utenlandske virksomheter omregnes til norske kroner ved å benytte gjennomsnittskurs.

Valutakursdifferanser innregnes i andre inntekter og kostnader ("OCI - Other Comprehensive Income").

3.6 Prinsipper for inntektsføring

Inntekt regnskapsføres når det er sannsynlig at transaksjoner vil generere fremtidige økonomiske fordeler som vil tilflyte selskapet og beløpets størrelse kan estimeres pålitelig. Salgsinntekter er presentert fratrullet merverdiavgift og rabatter. Konserninternt salg elimineres.

Inntekter fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført.

Inntekter fra salg av tjenester og langsiktige tilvirkingsprosjekter resultatføres i takt med prosjektets fullføringsgrad, når utfallet av transaksjonen kan estimeres på en pålitelig måte. Det utslagsgivende for om et prosjekt blir klassifisert som et tilvirkningsprosjekt er at prosjektet i vesentlig grad er tilpasset kundens behov og at det vanskelig kan omsettes til andre

uten store tilpasninger. I noen av selskapene måles fremdriften som påløpte kostnader i forhold til totalt estimerte kostnader, mens i noen selskaper måles fremdriften ved fakturering i forhold til kontraktssummen. Når transaksjonens utfall ikke kan estimeres pålitelig, vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader inntektsføres. I den perioden det blir identifisert at et prosjekt vil gi et negativt resultat, vil det estimerte tapet på kontrakten bli resultatført i sin helhet.

Konsernet produserer og selger energi til slutt kunder. Salget resultatføres når energien er levert og avlest hos kunden. Salg regnskapsføres basert på oppnådde priser som er kontraktspriser, men som også kan være prissikret for leveranseperioden. Det vurderes å ikke foreligge finansieringselementer i salgene. Betalingsbetingelsene for øvrig samsvarer med vanlige betingelser i markedet.

Renteinntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Utbytte inntektsføres når aksjonærenes rettighet til å motta utbytte er fastsatt av generalforsamlingen.

3.7 Segment

For ledelsesformål er konsernet organisert i fire forskjellige divisjoner etter produkt/tjenestespekter. Divisjonene utgjør basisen for den primære segmentrapporteringen. Finansiell informasjon vedrørende segmenter og geografisk fordeling er presentert i note 6.

I segmentrapporteringen er internfortjeneste ved salg mellom de ulike segmentene eliminert.

3.8 Lånekostnader

Lånekostnader resultatføres når lånekostnaden oppstår. Lånekostnader balanseføres i den grad disse er direkte relatert til kjøp og tilvirking av et anleggsmiddel og der tilvirkningstiden er lang. Lang tilvirkningstid vil si opp mot 12 måneder. Rentekostnadene løper under byggeperioden til anleggsmiddelet balanseføres. Balanseføring av lånekostnadene gjøres frem til det tidspunkt anleggsmiddelet er klart for bruk. Om kostprisen overstiger anleggsmidlets virkelige verdi blir det foretatt en nedskrivning.

3.9 Inntektsskatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld med unntak av:

- konserngoodwill
- midlertidige forskjeller relatert til tilknyttede selskaper når konsernet kontrollerer når de midlertidige forskjellene vil bli reversert og det ikke er antatt å skje i overskuelig fremtid.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Selskapene regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at selskapet kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad selskapet ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidig skattesats til de selskapene i konsernet hvor det har oppstått midlertidige forskjeller. Utsatt skatt og utsatt skattefordel føres opp til nominell verdi og er klassifisert som finansielt anleggsmiddel (langsiktig forpliktelse) i balansen. Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

3.10 Forskning og utvikling

Utgifter knyttet til forskningsaktiviteter resultatføres når de påløper. Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter blir balanseført i den grad produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbar og konsernet har tilstrekkelig ressurser til å ferdigstille utviklingen. Utgifter som balanseføres inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Balanseførte utviklingskostnader føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Balanseførte utviklingskostnader avskrives lineært over eiendelens estimerte brukstid.

3.11 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpsprisen, inkludert avgifter/skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført.

Avskrivninger er beregnet ved bruk av lineær metode med følgende dekomponering og avskrivningstid:

Type driftsmiddel	Vesentlige komponenter	Avskrivningstid
Kontorbygg	Bygning Sprinkling Brannvarsling Tekniske installasjoner	15 - 20 år 10 år 10 år 7 – 10 år
Lager	Kun bygningen	15 – 20 år
Tørker	Tørkene er en konstruksjon som bør sees på samlet. Avskrivningen bør være lik for alle elementer av tørken: Bygning Maskin Styring Kulvert	10 - 15 år 10 - 15 år 10 - 15 år 10 - 15 år
Maskiner	Maskin Styringssystemer Fundering	10 - 12 år 10 - 12 år 10 - 12 år
Produksjonslokale	Bygning Teknisk installasjon Vann og avløp Sprinkel anlegg	10 - 15 år Ca 10 år Ca 10 år Ca 10 år
Fyrhus	Bygning Kulvert Fyringsenhet	15 – 20 år 10 - 15 år 10 - 15 år
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner etc	Ingen dekomponering	4 - 7 år
Transportmidler	Ingen dekomponering	4 – 7 år
Tomter		Ingen avskrivning

Avskrivningstid og -metode vurderes årlig. Utrangeringsverdi estimeres ved hver årsavslutning og endringer i estimat på utrangeringsverdi er regnskapsført som en estimatendring.

Anlegg under utførelse er klassifisert som anleggsmidler og er oppført til kost inntil tilvirking eller utvikling er ferdigstilt. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet før anleggsmiddelet blir tatt i bruk.

3.12 Leasing

Finansielle leieavtaler

Leieavtaler hvor konsernet overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen er finansielle leieavtaler. Ved leieperiodens begynnelse innregnes finansielle leieavtaler til et beløp tilsvarende det laveste av virkelig verdi og minsteleiens nåverdi. Ved beregning av leieavtalens nåverdi benyttes den implisitte rentekostnaden i leiekontrakten dersom det er mulig å beregne denne, i motsatt fall benyttes selskapets marginale lånerente. Direkte utgifter knyttet til etablering av leiekontrakten er inkludert i eiendelens kostpris.

Samme avskrivningstid benyttes som for selskapets øvrige avskrivbare eiendeler. Dersom det ikke foreligger en rimelig sikkerhet for at selskapet vil overta eierskapet ved utløpet av leieperioden, avskrives eiendelen over den korteste av periodene for leieavtalens løpetid og for eiendelens økonomiske levetid.

Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktsperioden.

3.13 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til anskaffelseskost. Kostnaden ved immaterielle eiendeler ervervet ved oppkjøp balanseføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til anskaffelseskost redusert for eventuell av- og nedskrivning.

Internt genererte immaterielle eiendeler, med unntak av balanseførte utviklingskostnader, balanseføres ikke, men kostnadsføres løpende.

Økonomisk levetid er enten bestemt eller ubestemt. Immaterielle eiendeler med bestemt begrenset økonomisk levetid avskrives over økonomisk levetid og testes for nedskrivning ved indikasjoner på verdifall. Avskrivningsmetode og – periode vurderes minst årlig. Endringer i avskrivningsmetode og eller – periode behandles som estimatendring.

Immaterielle eiendeler med ubegrenset økonomisk levetid testes for nedskrivning minst årlig.

Immaterielle eiendeler med ubegrenset økonomisk levetid avskrives ikke. Levetiden vurderes årlig med hensyn til om antakelsen om ubegrenset økonomisk levetid kan forsvares. Hvis ikke behandles endringen til begrenset økonomisk levetid prospektivt.

Programvare

Utgifter knyttet til kjøp av ny programvare er balanseført som en immateriell eiendel, såfremt disse utgiftene ikke er en del av anskaffelseskostnaden for hardware. Programvare avskrives normalt lineært over 3 år. Utgifter pådratt som følge av å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare, kostnadsføres dersom ikke endringene i programvaren øker den fremtidige økonomiske nytten av programvaren.

3.14 Virksomhetssammenslutninger og goodwill

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til oppkjøpsmetoden. For omtale av måling av minoritetsinteressene vises det til note 3.24. Transaksjonsutgifter resultatføres etter hvert som de påløper.

Vederlaget ved kjøp av virksomhet måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet.

Ved kjøp av en virksomhet vurderes alle overtatte eiendeler og forpliktelser for klassifisering og tilordning i samsvar med kontraktsbetingelser, økonomiske omstendigheter og relevante forhold på oppkjøpstidspunktet. Overtatte eiendeler og gjeld balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet, med mindre det fremkommer av IFRS 3 at andre måleregler skal benyttes.

Merverdiallokeringen ved virksomhetssammenslutningen endres dersom det fremkommer ny informasjon om virkelig verdi gjeldende per dato for overtakelse av kontroll. Allokeringen kan endres inntil 12 måneder etter oppkjøpstidspunktet dersom dette presiseres ved oppkjøpet. Minoritetsinteressene beregnes til minoritetens andel av identifiserbare eiendeler og gjeld.

Ved trinnvise oppkjøp måles tidligere eierandeler til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringer på tidligere eierandeler resultatføres.

Goodwill beregnes som summen av vederlaget og regnskapsført verdi av minoritetsinteressene og virkelig verdi av tidligere eide eierandeler, med fradrag for nettoverdien av identifiserbare eiendeler og forpliktelser beregnet på overtakelsestidspunktet. Goodwill avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall.

Hvis nettoverdien av identifiserbare eiendeler og forpliktelser beregnet på overtakelsestidspunktet overstiger vederlaget (negativ goodwill) vil differansen inntektsføres på oppkjøpstidspunktet.

3.15 Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd regnskapsføres når det foreligger rimelig sikkerhet for at selskapet vil oppfylle vilkårene knyttet til tilskuddene. Regnskapsføring av driftstilskudd innregnes på en systematisk måte over tilskuddsperioden. Tilskudd føres til fradrag i den kostnad som tilskuddet er ment å dekke. Investeringsstilskudd balanseføres og innregnes på en systematisk måte over eiendelens brukstid. Investeringsstilskudd innregnes enten ved at tilskuddet føres som utsatt inntekt, eller ved at tilskuddet trekkes fra ved fastsettelse av eiendelens balanseførte verdi.

3.16 Finansielle instrumenter

I overensstemmelse med IAS 39 *Finansielle instrumenter- Innregning og måling* klassifiseres finansielle instrumenter innenfor virkeområdet til IAS 39 i følgende kategorier: virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, holde til forfall, utlån og fordringer, tilgjengelig for salg og andre forpliktelser.

Finansielle instrumenter som holdes i første rekke med formål om å selge eller kjøpe tilbake på kort sikt, finansielle instrumenter som inngår i en portefølje av identifiserte instrumenter som er styrt sammen og hvor det beviselig er spor av kortsiktig gevinstrealisering, eller derivater som ikke er utpekt som sikringsinstrumenter er klassifisert som holdt for handelsformål. Disse instrumentene inngår i kategorien finansielle instrumenter regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, sammen med finansielle instrumenter som kvalifiserer for, og er utpekt som, instrumenter regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet. Finansielle garantikontrakter måles til det høyeste av det som følger fra IAS 37 *Avsetninger, betingede eiendeler og forpliktelser* og IAS 18 *Inntekter*, med mindre kontraktene kvalifiserer for, og er utpekt som, instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato hvor konsernet har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall, med unntak av de instrumentene som virksomheten utpeker som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet eller tilgjengelig for salg, eller som møter kriteriene for å inngå i kategorien utlån og fordringer.

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer som ikke er notert i et aktivt marked er klassifisert som utlån og fordringer, med unntak av instrumenter som konsernet har utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet eller som tilgjengelig for salg.

Alle andre finansielle eiendeler er klassifisert som tilgjengelig for salg.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien holdt for handelsformål og som ikke er utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet er klassifisert som andre forpliktelser.

Finansielle instrumenter holdt til forfall er inkludert i finansielle anleggsmidler, om ikke innløsningsdato er innen 12 måneder etter balansedato. Finansielle instrumenter i gruppen holdt for handelsformål klassifiseres som omløpsmidler. Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg presenteres som omløpsmidler dersom ledelsen har bestemt å avhende instrumentet innen 12 måneder fra balansedagen.

Investeringer holdt til forfall, lån og fordringer og andre forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost. Finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg og holdt for handelsformål er regnskapsført til virkelig verdi, som observert i markedet på balansedagen, uten fradrag for kostnader knyttet til salg.

Gevinst eller tap som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle investeringer klassifisert som tilgjengelig for salg blir regnskapsført som andre inntekter og kostnader inntil investeringen avhendes. Ved avhendelse blir akkumulert gevinst eller tap på det finansielle instrumentet som tidligere er regnskapsført mot egenkapitalen reversert, og gevinst eller tap blir resultatført.

Endringer i virkelig verdi på finansielle instrumenter klassifisert som holdt for handelsformål eller som er utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet resultatføres og presenteres som finansinntekt/-kostnad.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes ved slutten av rapporteringsperioden med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter (kjøpskurs på lange posisjoner og salgskurs for korte posisjoner), uten fradrag for transaksjonskostnader.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrøms beregning eller andre verdsettelsesmodeller.

En analyse av virkelig verdi av finansielle instrumenter og ytterligere detaljer om målingen av disse er gitt i note 26.

3.17 Sikring

Konsernet gjennomfører økonomiske sikringstransaksjoner. Men ut fra en vurdering av kost nytte opp mot sikringsbokføring ihht IAS 39 er det besluttet at konsernet ikke gjennomfører sikringsbokføring.

3.18 Derivater som ikke er sikringsinstrumenter

Finansielle derivater som ikke er regnskapsført som sikringsinstrumenter vurderes til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi resultatføres løpende.

Et innebygd derivat separeres fra vertskontrakten og regnskapsføres som et derivat hvis og bare hvis alle følgende forutsetninger er oppfylt:

- De økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen ved det innbygde derivatet ikke er nært relatert til de økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen til vertskontrakten.

- Et separat instrument med de samme betingelser som det innebygde derivatet ville tilfredsstilt definisjonen av et derivat.
- Det kombinerte instrumentet (hovedkontrakt og innebygd derivat) ikke blir målt til virkelig verdi med endringer i verdien innregnet i resultatet.

3.19 Nedskrivning av finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost nedskrives når det ut fra objektive bevis er sannsynlig at instrumentets kontantstrømmer har blitt påvirket i negativ retning av en eller flere begivenheter som har inntrådt etter førstegangs regnskapsføring av instrumentet.

Nedskrivningsbeløpet resultatføres. Dersom årsaken til nedskrivningen i en senere periode bortfaller, og bortfallet kan knyttes objektivt til en hendelse som skjer etter at verdifallet er innregnet, reverseres den tidligere nedskrivningen. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da nedskrivningen blir reversert. Reversering av tidligere nedskrivning presenteres som inntekt.

Finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg nedskrives når det er objektive indikasjoner på at eiendelen har falt i verdi. Det akkumulerte tapet som er innregnet direkte i egenkapitalen (differansen mellom anskaffelseskost og løpende virkelig verdi fratrukket nedskrivning som tidligere er innregnet i resultatet og eventuelle amortiseringsbeløp) fjernes fra egenkapitalen og innregnes i resultatet. Dersom den virkelige verdien av et gjeldsinstrument klassifisert som tilgjengelig for salg øker i en senere periode, og økningen objektivt kan knyttes til en hendelse som skjedde etter at nedskrivningen ble innregnet i resultatet, skal nedskrivningen reverseres over resultatet. Resultatført nedskrivning for en investering i et egenkapitalinstrument reverseres ikke over resultatet.

3.20 Varelager

Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift fratrukket estimerte utgifter til ferdigstilling, markedsføring og distribusjon. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering. Egenproduserte varer inkluderer variable kostnader og faste kostnader som kan allokteres basert på normal kapasitetsutnyttelse.

3.21 Prosjekter

Byggsystem divisjonen består hovedsakelig i utførelse av entreprenøroppdrag (prosjekter). For prosjekter anvender Moelven i hovedsak løpende inntektsføring, basert på forventet sluttresultat. Dette innebærer at det foretas inntektsføring i takt med utførelsen av arbeidet, basert på fullføringsgrad.

Tilleggskrav og omtvistede beløp inntektsføres normalt ikke før det er oppnådd enighet eller foreligger rettskraftig dom. Det inntektsføres imidlertid en andel av kravet dersom forventet utfall har sannsynlighetsovervekt. Det foretas avsetning for reklamasjonsarbeid basert på historiske erfaringer og identifiserte risikoforhold. Garantitiden er normalt fra tre til fem år.

For prosjekter som forventes å gi tap, blir hele tapet resultatført så snart det er identifisert. Utgifter vedrørende anbud og andre forberedelser kostnadsføres løpende.

For prosjekter i fremmedregi foretas det månedlig fakturering, med betaling pr. 30 dager. Faktureringen skjer normalt i takt med utførelsen av arbeidet, men man har også betalingsplaner som ikke samsvarer med fremdriften.

For prosjekter foretas det periodisering av både inntekter og kostnader. Opptjent inntekt som ikke er fakturert, føres under posten "Utført, ikke fakturert". Fakturert inntekt som ikke er opptjent (framtunge betalingsplaner) føres under posten "Forskudd fra kunder" under annen kortsiktig gjeld, se note 19.

Kostnadsperiodiseringer (Påløpt, ikke bokført) føres som leverandørgjeld, mens avsetninger for reklamasjonsarbeid på avsluttede prosjekter føres som reklamasjonsavsetninger mv.

En del av utestående fordringer er sikret i form av bankgarantier eller annen form for sikkerhet. Det anses ikke å være kreditrisiko knyttet til offentlige kunder. Det vises til note 5 Finansiell risikohåndtering.

Det vises til note 19 Prosjekter under utførelse, note 18 Kundefordringer og andre fordringer, note 25 Annen kortsiktig gjeld og note 24 Garantiavsetninger.

Når transaksjonens utfall ikke kan estimeres pålitelig, vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader inntektsføres.

3.22 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter inkluderer kontanter i kasse og bankbeholdning. Kontantekvivalenter er kortsiktig likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp, og med maksimal løpetid på 3 måneder.

I kontantstrømoppstillingen er kassakreditt fratrukket beholdningen av kontanter og kontantekvivalenter.

3.23 Egenkapital

Egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusiv direkte henførbare kostnader som endring i egenkapital. Pålydende av egne aksjer presenteres på egen linje under aksjekapitalen, mens vederlag utover pålydende reduserer annen egenkapital. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne aksjer blir ikke resultatført, men føres mot egenkapitalen.

Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader direkte knyttet til en egenkapitaltransaksjon blir regnskapsført direkte mot egenkapitalen etter fradrag for skatt.

Annen egenkapital

Omregningsdifferanser oppstår i forbindelse med valutafor skjeller ved konsolidering av utenlandske enheter.

Valutafor skjeller på pengeposter (gjeld eller fordring) som i realiteten er en del av et selskaps nettoinvestering i en utenlandsk enhet inngår også som omregningsdifferanser.

Ved avhendelse av utenlandsk enhet reverseres og resultatføres akkumulert omregningsdifferanse knyttet til enheten i samme periode som gevinsten eller tapet ved avhendelsen er regnskapsført.

3.24 Ikke-kontrollerende eierinteresser (minoritetsinteresser)

Minoritetsinteresser i konsernregnskapet utgjør minoritetens andel av balanseført verdi av egenkapital. Ved oppkjøp måles minoritetsinteresser til deres forholdsmessige andel av identifiserbare eiendeler og gjeld.

Datterselskapets resultat, samt de enkelte komponentene av andre inntekter og kostnader, er henførbare til eiere av morforetaket og minoritetsinteressene. Totalresultatet henføres til morforetakets eiere og til minoritetsinteressene selv om dette fører til en negativ minoritetsinteresse

3.25 Ansatte ytelser

Konsernets norske selskaper:

Alle norske selskaper har kollektive innskuddsbaserte pensjonsordninger. Innskuddsordningen inneholder en risikodekning for uførhet. Pensjonspremien utgiftsføres løpende. Selskapets kollektive ytelsesordning ble avsluttet i 2015 med utsteding av fripoliser. Alle nytilsatte inngår i innskuddsordningen. Det gjenstår et fåtall ytelsesbaserte ordninger for et begrenset antall personer. De lukkede ordningene er ytelsesplaner som gir de ansatte rettigheter til avtalte fremtidige pensjonsytelser. Ytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder.

Konsernets utenlandske selskaper:

Mange av konsernets utenlandske selskaper gir sine ansatte et pensjonstilbud ut fra avtalte individuelle innskuddsbaserte pensjonsplaner. I Sverige inngår de fleste ansatte i en kollektiv tjenstepensjonsavtale. Ordningene er definert som en flerforetaksplan («multi-employer plan»). Tjenestemenn født før 1979 inngår i en ITP Løsning (Individuell Tjeneste Pensjon) som også er definert som en ytelsesplan. På grunn av manglende mulighet for pålitelig måling av ytelsesnivået innenfor disse planene er det ikke tilstrekkelig med informasjon på individbasis til å regnskapsføre planene som ytelsesordninger. Planene er regnskapsført som om de er innskuddsbaserte ordninger. Tjenestemenn som er født etter 1979 inngår i en ITP ordning som er definert som premiebasert og er derav regnskapsmessig behandlet som innskuddsbaserte ordninger.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjenings tid. Estimaterendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger

(aktuarielle gevinster og tap) innregnes mot andre inntekter og kostnader (OCI). Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

Gvinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppjøret inntreffer.

En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Det ble i 2015 foretatt en omdanning av ytelsesbaserte ordninger til innskuddsbaserte ordninger for alle norske ansatte i Moelven. Tilskuddet til pensjonsordningen utgjør fra 3,6 % til 21,7 % av lønn. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

3.26 Avsetninger

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som en følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

En avsetning for garanti innregnes når de underliggende produkter eller tjenester selges. Beregning av avsetningen er basert på historisk informasjon om garantier og en sannsynlighetsvektning av mulige utfall.

Avsetning for restruktureringskostnader innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringen enten har startet eller har blitt offentliggjort.

3.27 Betingede forpliktelser og eiendeler

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det er opplyst i note om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav.

En betinget eiendel er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

3.28 Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Valutakurser

Følgende valutakurser mot norske kroner (NOK) er benyttet ved konsolideringen av konsernregnskapet.

	2016	2015
Svenske kroner (SEK)		
Resultatkurs	0,9823	0,9559
Balansekurs	0,9512	1,0475
Danske kroner (DKK)		
Resultatkurs	1,2481	1,1988
Balansekurs	1,2222	1,2891
Euro (EUR)		
Resultatkurs	9,2928	8,9410
Balansekurs	9,0863	9,6190
Britiske pund (GBP)		
Resultatkurs	11,3937	12,3233
Balansekurs	10,6130	13,0720

Resultatkurs er en gjennomsnittskurs for året.

Balansekurs er sluttkursen per 31.12.

Note 4 - Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til IFRS har selskapets ledelse benyttet estimer basert på beste skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske. Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsforhold som kan medføre endrede estimer, og dermed påvirke selskapets eiendeler, gjeld, egenkapital og resultat.

Selskapets mest vesentlige regnskapsestimer er knyttet til følgende poster:

- Verdsettelse og avskrivninger på varige driftsmidler
- Verdsettelse av varelager
- Virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser ved oppkjøp
- Prosjektvurderinger

Forventet brukstid på selskapets produksjonsutstyr er påvirket av den teknologiske utvikling og lønnsomheten til anlegget. Valg av avskrivningsperiode er en skjønnsmessig vurdering.

Varelageret i datterselskapene må ved indikasjoner på verdifall testes mot verdifall. Da blir bokført verdi sammenlignet mot beregnet netto salgsverdi. Beregningen er skjønnsmessig og mange forutsetninger må tas stilling til av ledelsen.

Selskapets balanseførte goodwill og immaterielle eiendeler vurderes årlig for nedskrivning. Se note 10 b for nedskrivningsvurdering av immaterielle eiendeler. Virksomheten er i stor grad påvirket av konjunkturer som medfører vesentlige svingninger i virkelig verdi av virksomheten. Særlig er konsernet påvirket av utviklingen i eksportmarkedene i Europa og Afrika, samt i de skandinaviske byggekongjunkturene. Valutakurser og markedsrenter påvirker også verdsettelsen. Verdsettelsene av de ulike etablerte segmentene vil naturlig variere innenfor et intervall på +/- 20 %. For virksomheter i umodne markeder kan intervallet være større. Moelven må fordele kostpris for ervervede virksomheter på ervervede eiendeler og overtatt gjeld basert på anslått virkelig verdi.

Verdivurderingene forutsetter at ledelsen gjør betydelige vurderinger ved valg av metode, estimer og forutsetninger. Vesentlig oppkjøpte immaterielle eiendeler som Moelven har innregnet, omfatter kundebase og goodwill. Forutsetninger som legges til grunn for vurdering for immaterielle eiendeler, omfatter, men er ikke begrenset til, anslått gjennomsnittlig levetid på kundeforholdet basert på kundeavgang. Forutsetninger som legges til grunn for verdifastsettelse av eiendeler omfatter, men er ikke begrenset til, gjenanskaffelseskost for varige driftsmidler. Ledelsens beregninger av virkelig verdi er basert på forutsetninger som antas å være rimelige, men som har en iboende usikkerhet, og som følge av dette kan de faktiske resultatene avvike fra beregningene.

Prosjektvurderingene er avhengige av skjønnsmessige vurderinger som fullføringsgrad, forventet sluttstatus, eventuelle tapsprosjekter, garantiforpliktelser og reklamasjoner. Ledelsen i datterselskapene innenfor Byggsystemer benytter blant annet erfaringstall i utøvelsen av beregningene.

Etter en gjennomgang av prosjektporteføljen er det avdekket at vurderingen av prosjektinntektene i rapporten for 4. kvartal 2016 var for høy. Basert på en vurdering av prosjektporteføljen innenfor regnskapsprinsippene er det i årsregnskapet gjennomført en reduksjon av inntektene på totalt NOK 40 millioner, sammenlignet med rapporten for 4. kvartal 2016. Reduksjonen er relatert til et uavklart sluttoppgjør på et større enkeltprosjekt. Tvistens art er relatert til uenighet om både økonomiske- og juridiske forhold hvor kunden hevder å ha krav mot Moelven. Det er ikke gjort avsetninger i årsregnskapet for krav fra kunden. Av hensyn til sluttoppgjørprosessen gis det ikke opplysninger om saken ut over dette, med bakgrunn i reglene om «betingede eiendeler og forpliktelser» IAS 37 pkt. 92.

Note 19 viser oppstilling for prosjekter under utførelse.

Note 5 - Finansiell risikohåndtering

Risikohåndteringsprinsipper og -prosesser

Virksomheten til Moelven-konsernet medfører ulike former for finansiell risiko, og konsernet har utformet en finanspolicy som har til hovedformål å redusere risiko samt å skape forutsigbare rammebetingelser for den industrielle virksomheten. Finansielle risiko administreres av finansavdelingen ved Moelven Industrier ASA på en kostnadseffektiv måte. Den vedtatte policyen skal minimere de potensielt negative effektene som finansmarkedene kan ha på konsernets kontantstrøm. De finansielle retningslinjene er i hovedsak basert på at det er den industrielle virksomheten, fremfor finansielle transaksjoner, som skal ivareta lønnsomheten. Finansiell risikohåndtering ivaretas av konsernets sentrale finansavdeling i samarbeid med de ulike driftsenhetene. De viktigste finansielle risiki er i hovedsak av systematisk karakter, og prinsippene for håndtering er beskrevet nedenfor:

5.1 – Markedsrisiko

Markedsrisikoen er risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi eller fremtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Markedsrisiko kan deles inn i tre grupper; valutarisiko, renterisiko og annen prisisiko.

5.1.1 – Valuta - transaksjonsrisiko

Med transaksjonsrisiko menes den valutarisiko som skyldes muligheten for kursendringer i perioden mellom tidspunktet en transaksjon i fremmed valuta inngås, til det tidspunktet oppgjøret skjer. Om lag 15 % av konsernets driftsinntekter kommer fra markeder utenfor Skandinavia, og medfører således valutarisiko. Virksomhetene importerer også råstoff og ferdigvarer fra Sverige til Norge. De viktigste valutaer ansees å være EUR, SEK og GBP, men Moelven-konsernet er i tillegg eksponert for USD, CAD, CHF og AUD.

Ved anledninger hvor man ønsker å sikre seg mot store kontantstrømsvingninger som følge av variasjoner i valutakurser, benyttes valutaterminer. All sikring i konsernet skal gjøres hos konsernet sentrale finansavdeling på Moelv, som sikrer konsernets samlede nettoeksponering videre eksternt. Norske datterselskaper sikrer mot NOK, svenske mot SEK. Resultater fra svenske datterselskaper inngår som en del av nettoinvestering i utenlandske datterselskaper og valutasikres derfor etter gjeldene finanspolicy ikke.

Nettoeksponeringer i valuta sikres mot kurssvingninger etter følgende hovedprinsipper:

- Forpliktelser i valuta skal sikres med minst 80 prosent ved avtaleinngåelse. Dette gjelder hovedsakelig investerings-prosjekter hvor maskiner og utstyr kjøpes fra utlandet.
- Forventet netto eksponering de kommende 3 måneder skal sikres.
- Forventet netto eksponering fra 4 til 18 måneder fram i tid kan sikres innenfor definerte rammer.

På grunn av de sikringsstrategiene som er valgt, må endringene i valutakursene være varige for at det skal få full effekt for konsernets lønnsomhet. I sikringsperioden kan det gjøres operative tilpasninger som kompenserer for de eksterne endringene.

Sensitivitet - valuta

Tabellen under viser transaksjonsvolumet for hovedvalutaene i 2016 og 2015. Konsernet benytter ikke sikringsbokføring, og egenkapitaleffekte av endrede markedsverdier for valutasikringene tilsvarer derfor resultateffekt etter skatt.

Transaksjonsrisiko og sikringer i hovedvalutaene i 2016

NOK mill	EUR	GBP	DKK	USD	Andre
Driftsinntekter	873	353	167	112	32
Driftskostnader	511	16	147	26	27
Netto eksponering	362	337	20	86	5
Årlig netto eksponering	362	337	20	86	5
Sikringsvolum per 31.12.2016 med forfall <12 md	77	56	-	17	-
Sikringsandel per 31.12.2016 kommende 12 md	21,3 %	16,6 %	0,0 %	19,3 %	0,0 %

Transaksjonsrisiko og sikringer i hovedvalutaene i 2015

NOK mill	EUR	GBP	DKK	USD	Andre
Driftsinntekter	838	359	149	146	15
Driftskostnader	482	10	115	40	13
Netto eksponering	356	350	34	106	2
Årlig netto eksponering	356	350	34	106	2
Sikringsvolum per 31.12.2015 med forfall <12 md	97	60	-	12	-
Sikringsandel per 31.12.2015 for de kommende 12 md	27,2 %	17,1 %	0,0 %	11,3 %	0,0 %

5.1.1 – Valuta - transaksjonsrisiko (forts.)

I tillegg til eksponeringen som er vist i tabellene ovenfor har konsernet en årlig eksponering i SEKNOK tilsvarende omkring 140 mill. Eksponeringen skyldes netto eksport fra svenske konsernselskaper til Norge. Siden en stor andel av konsernet samlede produksjon skjer i Sverige, har konsernet betydelige driftskostnader i Sverige. Det er imidlertid kun norske enheters driftskostnader i SEK som valutasisikres. Netto resultat fra svenske datterselskaper inngår i opptjent egenkapital, og den valutarisiko som oppstår i forbindelse med disse enhetenes driftsinntekter- og kostnader hensyntas risikomessig sammen med omregningsrisikoen for egenkapitalen.

Tabellen nedenfor viser sensitivitet på resultat før skatt for valutakursendringer når alle andre forhold holdes uendret. Beregningene er gjort basert på at kursendringen er konstant for hele året. Effekten av valutasisikringer, markedsverdiendring av finansielle sikringsinstrumenter og revaluering av balanseposter er ikke hensyntatt.

	Gjennomsnitt kurs 2016	Årlig netto eksponering i NOK	NOK svekkes med 1 %		NOK svekkes med 10 %		NOK styrkes med 1 %		NOK styrkes med 10 %	
			Kurs etter endring	Resultat-effekt	Kurs etter endring	Resultat-effekt	Kurs etter endring	Resultat-effekt	Kurs etter endring	Resultat-effekt
Endring i EURNOK	9,29	362	9,39	3,62	10,22	36,23	9,20	-3,62	8,36	-36,23
Endring i GBPNOK	11,39	337	11,51	3,37	12,53	33,71	11,28	-3,37	10,25	-33,71
Endring i DKKNOK	1,25	20	1,26	0,20	1,37	2,01	1,24	-0,20	1,12	-2,01
Endring i SEKNOK	0,98	142	0,99	1,42	1,08	14,20	0,97	-1,42	0,88	-14,20

Markedsverdien av finansielle derivater benyttet til valutasisikring avhenger av balansedagens kurs i forhold til sikringskursene som er oppnådd. Endret markedsverdi vil medføre en urealisert gevinst eller tap som resultatføres som finanspost. Tabellen nedenfor viser hvordan resultat før skatt ville blitt påvirket av en endring i balansedagens kurs. Beregningen er gjort på grunnlag av faktiske sikringsvolumer i de angitte valutaene per 31.12.2016.

	Kurs per 31.12	Sikringsvolum per 31.12	NOK svekkes med 1 %		NOK svekkes med 10 %		NOK styrkes med 1 %		NOK styrkes med 10 %	
			Kurs etter endring	Resultat-effekt	Kurs etter endring	Resultat-effekt	Kurs etter endring	Resultat-effekt	Kurs etter endring	Resultat-effekt
Endring i EURNOK	9,09	97	9,177	-0,09	9,99	-0,91	9,00	0,09	8,18	0,91
Endring i GBPNOK	10,61	60	10,719	-0,11	11,67	-1,06	10,51	0,11	9,55	1,06
Endring i DKKNOK	1,22	0	1,234	0,00	0,00	0,00	1,21	0,00	1,10	0,00
Endring i SEKNOK	0,95	4	0,961	0,01	1,05	0,10	0,94	-0,01	0,86	-0,10

5.1.2 – Valuta omregningsrisiko

Med omregningsrisiko menes i denne sammenheng valutarisiko knyttet til at balansen inneholder poster som er denominert i fremmed valuta. For konsernselskapene blir denne omregningsrisikoen eliminert ved at finansiering skal skje i samme valuta som eiendelene bokføres.

Av konsernets totale balanse er rundt halvparten knyttet til virksomhet i Sverige. Balansetallene vil derfor påvirkes av kursforholdet mellom svenske og norske kroner. Egenkapitalen er for en stor del sikret mot dette ved at aksjeinvesteringen i de fleste av konsernets svenske datterselskaper er finansiert i svenske kroner.

Tabellen nedenfor viser effekten på konsolidert egenkapital ved en endring i balansedagens kurs på +/- 10 prosent:

Beløp i NOK mill.	2016	2015
10 % endring i SEK/NOK	76,6	70,1
10 % endring i EUR/NOK	0,4	0,1
10 % endring i DKK/NOK	2,0	1,5
10 % endring i GBP/NOK	0,3	0,1
Total effekt av ovenstående	79,3	71,7

5.1.3 – Renterisiko

Renterisiko er risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi eller framtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedsrentene. Konsernets netto rentebærende gjeld gir grunnlag for renterisiko. Konsernselskapene skal finansieres med lån fra morselskapet i den valuta som er datterselskapets lokale valuta. I all hovedsak betyr dette enten NOK eller SEK. Alle eksterne låneopptak gjøres av morselskapet, som også foretar rentesikring i henhold til finanspolicyen. Sikringsinstrumenter som kan benyttes er ordinære rentebytteavtaler, FRAer og sammensatte swaper av typer som normalt benyttes til slike formål. Som mål på omfanget at rentesikringen benyttes durasjon beregnet samlet for utestående gjeld og sikringsforretninger. Samlet durasjon skal være minimum 12 md og maksimum 60 md. Det skal ikke inngås rentesikringsavtaler med en løpetid på mer enn 10 år.

5.1.3 – Renterisiko (forts.)

Konsernets gjennomsnittlige netto rentebærende gjeld i 2016 var NOK 1 143,0 mill (1 271,1). Dersom hele gjelden hadde vært uten rentesikring ville ett prosentpoeng endring i rentenivået dermed medført en endring i konsernets finansieringskostnad på NOK 11,6 mill. I henhold til finanspolicyen er imidlertid deler av gjelden sikret mot rentesvingninger gjennom bruk av finansielle sikringsinstrumenter, hovedsakelig rentebytteavtaler hvor flytende rente byttes mot fast rente. Ved utgangen av 2016 var sikringsandelen 48,7 prosent. Markedsverdiendringer for renteinstrumentene bokføres over finansresultatet, men påvirker ikke kontantstrømmen. Den urealiserte posten fra renteinstrumentene vil normalt være større enn de realiserte postene, fordi markedsverdien knytter seg til gjenværende løpetid på instrumentet.

Estimert effekt på resultat før skatt ved en endring i rentenivå og rentekurver frem i tid er vist i tabellen nedenfor.

Konsernet benytter ikke sikringsbokføring, og egenkapitaleffekten er derfor lik resultateffekt etter skatt.

	Gjennomsnittlig NRBG 2016	Gjennomsnittlig sikret andel	Renteendring -100 bp	Renteendring +100 bp
Estimert rentekostnad, 100 % flytende	1 143,00		11,6	-11,6
Sikret andel som ikke påvirkes av markedssvingninger		48,7 %	-5,6	5,6
Netto effekt på årlig rentekostnader før urealiserte poster			6,0	-6,0
Urealisert gevinst/tap på sikringsinstrumenter som resultatføres			-38,3	35,7
Samlet effekt inkludert urealisert verdiendring			-32,3	29,7

5.1.4 - Annen prisrisiko

Annen prisrisiko er risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi eller framtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedspriser (bortsett fra endringer som skyldes renterisiko eller valutarisiko), uansett om disse endringene forårsakes av faktorer som er spesifikke for det enkelte finansielle instrumentet eller instrumentets utsteder, eller av faktorer som påvirker alle tilsvarende finansielle instrumenter som omsettes i markedet.

Prisene på elektrisk kraft er en annen viktig faktor som påvirker konsernets lønnsomhet. Via konsernets strømlleverandører kjøpes det årlig inn cirka 210 GWh elektrisk kraft på kraftbørsen Nasdaq OMX.

I henhold til konsernets finanspolicy skal behovet for elektrisk kraft sikres mot prissvingninger for å sikre stabilitet og forutsigbarhet. Forventet kraftbehov prissikres innenfor gitte maksimums- og minimumsrammer gjennom terminhandel på Nasdaq OMX med en sikringshorisont på maksimalt 5 år.

Prisen på elektrisk kraft er denominert i EUR. Konsernets kraftkostnad påvirkes derfor både av prisendringer og av valutakursendringer. På bakgrunn av Finanstilsynets uttalelser i 2016 vedrørende langsiktige leveranseavtaler av kraft, er det for 2016 beregnet og skilt ut det innebygde valutaderivatet som inngår i elkraft sikringene. Verdien inngår i konsernets regnskap, mens selve leveranseavtalene er holdt utenfor iht IAS 39. Verdien pr 31.12.2016 utgjorde NOK 0,6 mill. Konsernets årlige elkraftforbruk har vært relativt stabilt, sett bort fra økning forårsaket av virksomhetsovertakelser.

Regnskapsmessig behandling av kraftsikringene er ulik i Norge og Sverige. Sikring av kraftforbruk i Norge faller inn under unntaksreglene om innkjøp til eget bruk i IAS 39, og regnskapsføres derfor først når kraftleveransen skjer. For sikringene i Sverige balanseføres markedsverdien på rapporteringstidspunktet, og verdiendring føres over resultatet.

Tabellen nedenfor illustrerer effektene på resultat før skatt ved en endring i kraftprisen på +/- 1 EUR per MWh ved ulike kursnivåer for EURNOK.

	Forbruk i Gwh	Res. effekt i EUR 1000	EURNOK		
NOK mill.			8,75	9,00	9,25
Økning i kraftprisen på 1 EUR/MWh	210	-210,00	-1,84	-1,89	-1,94
Sikret andel av forbruk kommende år	65 %	135,45	1,19	1,22	1,25
Sensitivitet hensyntatt prissikring		-74,55	-0,65	-0,67	-0,69

Effekten på resultat før skatt av valutakursendringer på det samlede forbruket per år der vist i tabellen under:

	Forbruk i Gwh	Pris EUR/MWh	EURNOK		
NOK mill.			8,75	9,00	9,25
Årlig forbruk	210	30	55,13	56,70	58,28
Endring i kostnad ved valutakursendring i EURNOK fra 8,75				1,58	3,15

Tabellen under viser sensitivitet for endringer i prisenivået for el.terminer på Nasdaq OMX. Det er tatt utgangspunkt i sikret volum per 31.12.2016 og forutsatt at hele priskurven for terminkontraktene endres med 1 EUR/MWh.

	Sikret vol. i MWh	Verdi i EUR 1000*	EURNOK		
NOK mill.			8,75	9,00	9,25
Sikringer iht IAS 39 om eget bruk (forbruk i Norge)	135 671	4 070,13	35,61	36,63	37,65
Sikringer hvor markedsverdi balanseføres etter IAS 39	153 139	4 594,17	40,20	41,35	42,50
Sum	288 810	8 664,30	75,81	77,98	80,14

*) Forutsatt EUR 25/MWh

5.1.5 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet vil støte på vanskeligheter med å oppfylle plikter tilknyttet finansielle forpliktelser som er gjort opp med kontanter eller en annen finansiell eiendel.

Konsernet inngikk en ny avtale om langsiktig fremmedkapitalfinansiering i juni 2016. Denne nye trekkfasiliteten erstatter de to tidligere fasilitetene som hadde hadde forfall i henholdsvis september 2016 og juni 2017. Den nye avtalen omfatter to trekkrammer på henholdsvis NOK 850 mill og SEK 750 mill, og løper til juni 2019. Til avtalen er det knyttet alminnelige misligholds klausuler om minimum egenkapitalandel på 33 prosent, netto egenkapitalverdi på NOK 1,1 mrd. og gjeldsgrad på maksimalt 1,0. Per 31. desember 2016 var konsernets nøkkeltall bedre enn de avtalte nivåer. I tillegg til den langsiktige trekkfasiliteten har konsernet i sine banksystemer også kredittrammer på til sammen NOK 312 mill som fornyes årlig. Per 31. desember 2016 var det trukket NOK 105,8 mill av disse rammene. Langsiktige kontantstrømprognoser blir utarbeidet i forbindelse med strategi- og budsjettprosessen. Finansavdelingen overvåker utnyttelsen av trekkfasilitetene opp mot det langsiktige likviditetsbehovet for å sikre at konsernet har tilstrekkelig langsiktig finansiering.

Kontantstrømprognoser på kort sikt blir utarbeidet i de ulike konsernselskapene og rapportert ukentlig til konsernets finansavdeling som aggregerer prognosene og overvåker konsernets samlede prognostiserte likviditetsbehov. Basert på prognosene sørger finansavdelingen for at konsernet har tilstrekkelig likviditet til å møte driftsmessige forpliktelser. Overskuddslikviditet benyttes til å innfri langsiktig gjeld, og kortsiktige plasseringer foretas derfor kun unntaksvis.

Som følge av årlige sesongvariasjoner i råstofftilgang og markedsaktivitet, varierer konsernets arbeidskapital med NOK 300 – 400 mill. fra høyeste punkt i mai/juni til det laveste i november/desember.

Forfallstruktur

NOK mill	Bokført verdi	Kontantstrømmer per år					
	31.12.2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 +
Gjeld til kreditinstitusjoner	886,5	28,2	26,7	911,5			
Bilaterale lån	1,1	1,1					
Finansiell leasing	22,3	10,0	6,7	3,8	0,7	0,7	0,4
Annen langsiktig gjeld	0,3						
Annen langsiktig rentefri gjeld	6,5		6,5				
Langsiktige avtaler	916,7	39,3	39,9	915,3	0,7	0,7	0,4
Kortsiktig rentebærende gjeld	-						
Netto trekk kassekreditt	105,8	105,8					
Sum avtaler med årlig fornyelse	105,8	105,8					

Tabellen over viser ikke kontantstrømmer fra leverandørgjeld, øvrig rentefri gjeld og kontantstrøm fra derivater. Oversikt over nominell verdi av finansielle derivater er presentert i note 26.3

Kortsiktig rentebærende gjeld neste 12 mnd	117,2
Lang rentebærende gjeld (betales om 12 mnd eller senere)	909,7

Langsiktig rentebærende gjeld per valuta

NOK mill	2016	2015
NOK	560,6	217,6
SEK	349,6	816,6
Sum	910,2	1 034,2

Lån sikret med pant i eiendeler:

NOK mill	2016	2015
Kassakreditt	0,0	0,0
Langsiktige lån	1,1	5,5
Sum	1,1	5,5

Bokført verdi av pantsatte eiendeler:

NOK mill	2016	2015
Maskiner og anlegg	17,6	14,3
Bygninger	10,0	5,9
Tomter	2,3	2,3
Varebeholdninger	18,7	23,7
Kundefordringer	2,5	3,1
Sum	51,1	49,3

5.1.6 – Refinansieringsrisiko

Refinansieringsrisiko er risikoen for at det oppstår vanskeligheter med å refinansiere konsernets langsiktige gjeld.

I henhold til konsernets finanspolicy skal gjenværende løpetid på finansieringen være minimum 1 år.

Konsernet baserer sin langsiktige finansiering på syndikerte lån plassert hos noen få utvalgte finansinstitusjoner som det har blitt samarbeidet tett med over lengre tid. Bakgrunnen for dette er betydningen av finansinstitusjonenes satsning på tremekanisk industri, kombinert med bransjekompetanse og kjennskap til risikoprofil, samt sesong- og konjunkturvariasjoner.

Dagens finansiering er tatt opp med negativ pantsettelseserklæring og med misligholdsklausuler knyttet til nøkkeltall fra balansen. Låneavtalene inneholder ikke resultatavhengige misligholdsklausuler.

5.1.7 – Kredittrisiko

Kredittrisiko oppstår i transaksjoner med derivater, innskudd i banker og finansinstitusjoner i tillegg til transaksjoner med kunder og leverandører.

Konsernet gjør som hovedregel finansielle transaksjoner kun med finansinstitusjoner som deltar i den langsiktige finansieringen av konsernet. Ingen av disse har en kredittrating som er dårligere enn A hos de største ratingbyråene. Konsernet har tilsvarende prinsippl når det gjelder bankinnskudd og plasseringer.

I henhold til konsernets finanspolicy skal kreditt kun gis mot tilfredsstillende sikkerhet i form av kredittforsikring eller garantier.

Konsernets rammeavtale for kredittforsikring er gjort med en motpart som er anerkjent i markedet og som har kredittrating A.

I enkelte tilfeller er det ikke mulig å oppnå tilfredsstillende sikkerhet for kredittsalg. Det er derfor opprettet en rutine for intern fastsettelse interne kredittgrenser og oppfølging av kredittsalget.

5.2 – Risiko knyttet til kapitalforvaltning

Konsernets målsetting for kapitalforvaltningen er:

- Å sikre fortsatt god drift for konsernet for å gi en tilfredsstillende og forutsigbar avkastning til eierne
- Å sørge for tilstrekkelig finansielt handlingsrom til å nå de fastsatte målsettinger om vekst
- Å holde kapitalkostnadene så lave som mulig

Styrets utbyttepolitikk har som utgangspunkt å legge til rette for at Moelvns aksjonærer får en forutsigbar og tilfredsstillende kontantavkastning på sin aksjeinvestering. Hovedregelen i konsernets utbyttepolitikk tilsier et kontantutbytte tilsvarende 50 prosent av resultat etter skatt, dog minimum 40 øre per aksje. Hensynet til selskapets finansielle stilling og andre kapitalkilder må alltid være tilfredsstillende ivarettatt.

Styrets har en målsetting om at egenkapitalandelen er minimum 40 prosent, et nivå som er hensiktsmessig med tanke på de konjunktursvingninger man har sett de senere årene. I tillegg har Moelvns virksomhet et sesongmessig syklisk behov for arbeidskapital som gir store variasjoner i egenkapitalandelen.

Konsernet har en målsetting om et gjeldsgradsnivå på 0,50 for en sesongmessig normalbalanse. Gjeldsgraden beregnes ved at netto rentebærende gjeld deles på egenkapitalen.

NOK mill	2016	2015
Rentebærende forpliktelser	1 033,5	1 113,9
Rentebærende eiendeler	6,6	3,6
Netto rentebærende gjeld	1 026,9	1 110,4
Total egenkapital	1 813,4	1 756,9
Gjeld/egenkapital	0,57	0,63

Note 6 - Driftssegmenter

6.1 – Hovedtall for konsern og driftssegmenter

Kriterier for inndeling i divisjoner

Divisjonene er inndelt etter Moelvans tre kjernevirksomheter; Timber (industrivare), Wood (byggevarer) og Byggsystemer (prosjekt). I tillegg er det et rapporteringsområdet "Øvrige" der de resterende enhetene inngår. Divisionene er bygget opp omkring selvstendige datterselskaper med aktiviteter klart definert innenfor divisjonene. Alle transaksjoner mellom divisjonene gjennomføres til normale forretningsmessige vilkår. Inndelingen i divisjoner avviker fra den formelle juridiske eierstruktur.

Konsernledelsen utgjør konsernets øverste administrative beslutningstaker. Driftssegmentene styres etter deres særegenhet.

Segmentene er inndelt etter hvem som er kundene. Timber leverer hovedsakelig til industrikunder, Wood leverer hovedsakelig til handelskunder/byggevarerkjeder og Byggsystemer leverer hovedsakelig kundetilpassede produkter og tjenester til prosjektkunder/entreprenører. Øvrig virksomhet består hovedsaklig av tjenesteytende virksomhet for Moelvans industrivirksomhet gjennom virkesforsyning og omsetning av flis- og energiprodukter og i tillegg konsernets morselskapsfunksjoner.

Spesielt mellom segmentene Timber og Wood er det mye samarbeide og salg av varer gjennom et ordinært kunde og leverandørforhold. Det foreligger samarbeide gjennom kunde leverandørforhold mellom alle segmentene. Transaksjoner mellom segmentene avtales på vilkår etter prinsippet om armlengdes avstand. Inntekter fra kunder utenfor segmentet blir rapportert til konsernledelsen etter samme prinsipper som i konsolidert resultatregnskap.

På et overordnet nivå styres divisjonene / segmentene etter fokus på følgende nøkkeltall: Salgsinntekter, driftsmarginer, netto driftskapitalbinding, sysselsatt kapital og avkastning på sysselsatt kapital, rentebærende gjeld og investeringer. I tillegg følges utviklingen i sykefravær og skadestatistikker nøye.

Regnskapsprinsipper som ligger til grunn for segmentrapporteringen er de samme som ligger til grunn for konsernregnskapet og er beskrevet i note 3.

Hovedtall	Konsern		Timber		Wood		Byggsystemer		Øvrig	
Beløp i NOK mill.	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Salg til eksterne kunder	10 309,7	9 690,4	2 410,6	2 487,4	3 359,7	3 153,8	3 611,1	3 371,2	1 006,9	763,4
Salg til interne kunder	0,0	0,0	610,0	522,7	170,2	121,9	5,7	4,1	2 382,0	2 240,4
Driftsinntekter	10 309,7	9 690,4	3 020,6	3 010,1	3 529,9	3 275,7	3 616,8	3 375,2	3 388,9	3 003,8
EBITDA	601,6	553,9	181,1	145,1	274,5	237,4	166,3	185,2	-20,3	-13,9
Av- og nedskrivninger	306,6	339,1	127,6	169,0	113,8	113,7	51,3	44,4	13,9	12,0
Driftsresultat	295,0	214,8	53,5	-23,9	160,6	123,7	115,1	140,8	-34,2	-25,9
Inntekt på investering i tilknyttet selskap	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansinntekter	32,2	51,2	3,0	10,1	8,0	16,3	3,2	4,3	71,9	70,5
Verdiendring finansielle instr.	14,6	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finanskostnader	-89,4	-113,0	-16,0	-19,2	-32,3	-43,4	-4,8	-4,3	-75,3	-90,5
Resultat før skattekostnad	252,5	158,5	40,4	-32,9	136,3	96,6	113,4	140,7	-37,6	-45,9
Driftsmargin i prosent	2,9 %	2,2 %	1,8 %	-0,8 %	4,5 %	0,0	3,2 %	4,2 %	-1,0 %	-0,9 %
Kontantstrøm fra driftsresultat	601,6	553,9	181,1	145,1	274,5	237,4	166,3	185,2	-20,3	-13,9
Varige driftsmidler	1 637,2	1 765,2	576,5	681,7	695,4	719,5	289,3	290,1	75,9	73,9
Varebeholdning	1 464,1	1 526,7	426,2	471,5	794,1	784,1	166,4	170,6	77,4	100,5
Kundefordringer	1 236,7	1 070,7	279,1	291,0	382,5	335,6	536,7	443,1	335,6	292,2
Leverandørgjeld	574,7	555,2	214,2	199,8	202,1	211,4	208,6	218,9	247,0	216,7
Prosjekter netto	-44,0	39,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-44,0	39,0	0,0	0,0
Netto driftskapital (i % av driftsinntekter)	20,2 %	21,5 %	16,3 %	18,7 %	27,6 %	0,3	12,5 %	12,9 %	4,9 %	5,9 %
Totalkapital	4 766,8	4 778,1	1 567,1	1 664,5	2 151,6	2 134,8	1 653,2	1 616,8	2 453,6	2 468,5
Rentebærende gjeld	1 033,5	1 113,9	305,8	381,2	561,8	606,0	83,4	77,7	845,7	969,2
Rentefri gjeld	1 919,9	1 907,2	473,5	442,3	657,9	621,1	877,5	873,5	574,0	491,4
Sysselsatt kapital	2 846,9	2 870,8	1 093,7	1 222,2	1 493,8	1 513,7	775,6	743,2	1 890,5	1 977,1
Avkastning på sysselsatt kap.	10,3 %	7,4 %	4,7 %	-1,9 %	10,7 %	0,1	15,4 %	21,4 %	-0,2 %	0,4 %
Egenkapital	1 813,4	1 756,9	787,8	841,0	932,0	907,7	692,2	665,5	1 044,8	1 007,9
Egenkapital andel	38,0 %	36,8 %	50,3 %	50,5 %	43,3 %	0,4	41,9 %	41,2 %	42,6 %	40,8 %
Investeringer	275,2	215,8	64,2	75,9	114,7	96,6	84,5	40,2	11,8	3,0
Antall ansatte	3 492	3 426	674	679	1 039	1 009,0	1 647	1 607	132	131
Sykefravær i %	5,6 %	5,5 %	5,0 %	4,2 %	5,0 %	0,1	6,5 %	6,3 %	3,3 %	3,0 %
H1 verdi	12,8	15,7	15,7	23,8	7,5	8,9	16,5	17,8	0,0	0,0

Avstemming mellom rapporterte segmenter driftsinntekter, resultat før skatt, eiendeler og gjeld og andre vesentlige forhold

	2016	2015
Driftsinntekter		
Driftsinntekter for rapporterte segmenter	13 556,2	12 664,8
Eliminering av interne transaksjoner	-3 246,5	-2 974,4
Konsoliderte driftsinntekter	10 309,7	9 690,4
Resultat før skatt		
Resultat fra rapporterte segmenter	252,5	158,5
Eliminering av interne transaksjoner	0,0	0,0
Konsolidert resultat før skatt	252,5	158,5
Eiendeler		
Totale eiendeler fra rapporterte segmenter	7 825,5	7 884,6
Eliminering av interne transaksjoner	-3 058,7	-3 106,5
Konsoliderte totale eiendeler	4 766,8	4 778,1
Gjeld		
Total gjeld fra rapporterte segmenter	4 379,6	4 462,4
Eliminering av interne transaksjoner	-1 426,2	-1 441,3
Konsolidert total gjeld	2 953,4	3 021,1

6.2 – Geografiske segmenter

Ved presentasjonen av geografiske segmenter vises driftsinntekter basert på geografisk lokasjon av kundene.

Beløp i NOK mill.	Driftsinntekter	
	2016	2015
Norge	4 016,5	4 010,3
Sverige	4 406,4	3 974,0
Danmark	341,6	294,7
Storbritannia	345,0	333,1
Tyskland	200,6	177,7
Øvrige Europa	504,1	456,8
Asia	185,2	165,4
Afrika	263,3	250,6
Øvrige land	47,1	27,9
Sum	10 309,7	9 690,4

Ingen kunder står for mer enn 10 % av inntektene.

Presentasjonen av antall ansatte, anleggsmidler, sysselsatt kapital og investeringer vises basert på geografisk lokasjon av eiendelene.

Beløp i NOK mill.	Antall ansatte		Anleggsmidler		Sysselsatt kapital		Investeringer	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Norge	1 625	1 777	806,1	818,0	1 022,4	919,9	130,9	123,0
Sverige	1 839	1 621	830,9	947,0	1 790,3	1 927,0	144,2	92,8
Danmark	19	20	0,1	0,1	25,5	23,8	0,0	0,0
England	5	4	0,0	0,0	3,3	-4,8	0,0	0,0
Tyskland	3	3	0,1	0,1	4,2	3,7	0,0	0,0
Nederland	1	1	0,0	0,0	1,2	1,2	0,0	0,0
Sum	3 492	3 426	1 637,2	1 765,2	2 846,9	2 870,8	275,2	215,8

Note 7 - Salgsinntekter

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
Salg av varer		6 955,5	6 673,4
Salg av tjenester - servicekontrakter	19	89,3	118,5
Inntekt fra anleggskontrakter		3 229,1	2 851,0
Salgsinntekter		10 273,8	9 643,0

I salgsinntekter for konsernet er det eliminert for interne leveranser og tjenester mellom konsernselskapene for NOK 6 228 mill. (NOK 5 839 mill).

Note 8 - Varige driftsmidler

8.1. Anskaffelseskost, avskrivninger og bokført verdi

Beløp i NOK mill.	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre	Sum
Anskaffelsesverdi per 31.12.2014	96,0	1 052,9	3 549,0	239,2	4 937,0
Tilgang	2,8	21,5	221,4	12,9	258,6
Avgang	-1,6	-3,3	-76,3	-2,7	-83,9
Overføringer	0,0	0,0	-6,1	1,4	-4,7
Omregningsdifferanser	3,2	21,9	42,4	1,9	69,3
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	100,4	1 093,0	3 730,4	252,7	5 176,5
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2014	0,0	609,1	2 317,6	201,9	3 128,6
Avgang akkumulerte avskrivninger	0,0	9,5	39,2	0,8	49,4
Årets av- og nedskrivninger	0,0	66,9	252,9	12,4	332,2
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	0,0	666,5	2 531,4	213,5	3 411,4
Bokført verdi 31.12.2014	96,0	443,8	1 231,4	37,2	1 808,5
Bokført verdi 31.12.2015	100,4	426,6	1 199,0	39,2	1 765,2
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	100,4	1 093,0	3 730,4	252,7	5 176,4
Tilgang	3,9	78,2	179,2	7,2	268,5
Avgang	0,0	0,0	-1,0	-3,1	-4,2
Overføringer	4,2	0,5	-6,0	-3,5	-4,8
Omregningsdifferanser	-3,6	-20,8	-59,7	-2,1	-86,1
Anskaffelsesverdi per 31.12.2016	104,9	1 150,9	3 842,9	251,2	5 349,8
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	0,0	666,5	2 531,4	213,5	3 411,4
Avgang akkumulerte avskrivninger	0,0	0,0	0,1	0,4	0,5
Årets av- og nedskrivninger	0,0	42,8	248,3	11,1	302,1
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2016	0,0	709,3	2 779,5	224,2	3 713,0
Bokført verdi 31.12.2015	100,4	426,5	1 199,0	39,2	1 765,2
Bokført verdi 31.12.2016	104,9	441,7	1 063,4	27,1	1 637,1

Ordinære avskrivningstider står opplyst i note 3.11

8.2. Nedskrivninger

Resultatet er belastet med en nedskrivning på NOK 16,5 mill som følge av omstruktureringen av Moelven Tom Heurlin AB. Nedskrivningen av den kontantgenererende enhetens verdier er i sin helhet innregnet i resultatet og gjenvinnbart beløp er beregnet til bruksverdi.

Midlertidig ute av drift

For 2016 er det et anlegg til bokført verdi av NOK 4,8 mill som er midlertidig ute av drift. Anlegget er ikke nedskrevet da driftssetting vurderes løpende.

Note 9 - Leasing

Operasjonell leasing

Konsernet har hatt kostnader til operasjonell leasing som beløper seg til MNOK 18,4 i 2016. Tilsvarende beløp i 2015 var MNOK 23,3.

Minimumsbetalinger for operasjonell leasing

	2016	2015
0-1 år	21,0	25,1
1-2 år	19,9	19,4
2-4 år	23,7	20,4
> 4 år	20,7	12,0
Sum	85,3	76,9

Finansiell leasing

Leieavtaler der det vesentligste av risikoer og fordeler er overført til et selskap i konsernet er bokført som finansiell leasingavtale. Se ytterligere informasjon i note 3.

Minimumsbetalinger for finansiell leasing

	2016	2015
0-1 år	15,1	14,1
1-2 år	7,8	10,4
2-4 år	2,6	5,9
> 4 år	2,0	1,4
Sum	27,5	31,8

Bokført verdi på leasede eiendeler	19,3	29,2
------------------------------------	-------------	------

Note 10 a - Immaterielle eiendeler

Beløp i NOK mill.	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelsesverdi per 31.12.2014	16,9	57,4	74,3
Tilgang	0,0	1,9	1,9
Avgang	0,0	0,0	0,0
Overføringer	0,0	0,0	0,0
Omregningsdifferanser	0,0	0,1	0,1
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	16,9	59,4	76,3
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2014	0,0	44,6	44,6
Avgang akkumulerte avskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivninger	0,0	6,9	6,9
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	0,0	51,5	51,5
Bokført verdi 31.12.2014	16,9	12,9	29,8
Bokført verdi 31.12.2015	16,9	8,0	24,9
Ordinære avskrivningssatser i prosent	0 %	20 %	
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	16,9	59,4	76,3
Tilgang	0,0	6,6	6,6
Avgang	-3,6	0,0	-3,6
Overføringer	0,0	9,7	9,7
Omregningsdifferanser	0,0	-0,5	-0,5
Anskaffelsesverdi per 31.12.2016	13,3	75,3	88,5
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	0,0	51,5	51,5
Avgang akkumulerte avskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivninger	0,0	4,5	4,5
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2016	0,0	56,0	56,0
Bokført verdi 31.12.2015	16,9	8,0	24,8
Bokført verdi 31.12.2016	13,3	19,3	32,6
Ordinære avskrivningssatser i prosent	0 %	20 %	

Note 10 b - Nedskrivningstest av goodwill

Balanseført goodwill i konsernet utgjør per 31.12.2016 NOK 13,3 mill. Denne er knyttet til oppkjøpene av Sør-Tre Bruk AS, Granvin Bruk AS og Eco Timber AS som ble gjennomført i 2010. Disse tre oppkjøpte selskapene ligger alle i Wood-divisjonen og det er divisjonens virksomhet som er ansett for å være den kontantstrømsgenererende gruppen som goodwillen skal testes mot.

Beløp i NOK mill.

Bokført verdi av goodwill:	2016	2015
Sør-Tre/Granvin/Eco Timber	13,3	13,3
Andre enheter	0,0	3,6
Sum	13,3	16,9

Goodwill er testet på det nivå som konsernledelsen overvåker, noe som tilsier at det er grupper av kontantgenererende enheter (KGE).

Gjennvinnbart beløp er fastsatt basert på en vurdering av divisjonens bruksverdi. Bruksverdien er beregnet basert på en diskontering av forventede framtidige kontantstrømmer etter skatt, diskontert med en relevant diskonteringsrente etter skatt som hensyntar løpetid og risiko.

Fremskrivning av kontantstrømmer er basert på budsjetter godkjent av ledelsen for de fire første årene. Kontantstrømmene er fastsatt med utgangspunkt i historiske tall, men hvor det er lagt inn en forventningen om moderat vekst i totalmarkedet, vår markedsandel og prisene på våre produkter. Etter ledelsens oppfatning er dette rimelig å anta da det skjer en betydelig utvikling av nye produkter og teknologier innen disse områdene. Netto forventes det forbedringer av driftsmarginene. Når det gjelder anleggsmidler og produksjonskapasitet for øvrig er det ledelsens oppfatning at disse har en kapasitet som vil kunne håndtere den fremtidige veksten. Etter fireårsperioden er det lagt inn et forsiktig anslag på 2,5 % nominell vekst i netto kontantstrømmer.

Det er beregnet et vektet avkastningskrav på 8,0 %. Dette er basert på en risikofri rente på 1,6 %, en risikopremie på 5,9 %, en egenkapitalbeta på 1,2 og en likviditetspremie på 3,0 %. I tillegg er dette vektet opp mot den langsiktige lånerenten som er 3,0 % etter skatt.

Det var ingen nedskrivning av goodwill 2015 og 2016. Det er i 2016 solgt et selskap som hadde NOK 3,6 mill i goodwill fra Byggsystemer.

Maksimal eksponering for mulig nedskrivning av goodwill er på NOK 13,3 mill. Vi har beregnet sensitivitet for nedskrivningsvurderingene og en økning i diskonteringsrente på 5,5 prosentpoeng ville medført nedskrivning av goodwill i Wood.

Segmenter - Grupper av kontantstrømsgenererende enheter (KGE):

Beløp i NOK mill.

	2016		2015	
	Goodwill ved årsslutt	Salg / Nedskrivning	Goodwill ved årsslutt	Nedskrivning
Timber	0,0	0,0	0,0	0,0
Wood	13,3	0,0	13,3	0,0
Byggsystemer	0,0	3,6	3,6	0,0
Total goodwill	13,3	3,6	16,9	0,0

Note 11 Lønn, ansatte og revisjonshonorar

11.1 - Lønnskostnader

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Lønn og sosiale avgifter	1 674,0	1 564,4
Arbeidsgiveravgift	341,5	329,3
Pensjonskostnader - innskuddsbaserte pensjonsordninger	97,0	54,6
Pensjonskostnader - ytelsesbaserte pensjonsordninger	0,7	-5,0
Sum	2 113,2	1 943,3

11.2 - Antall ansatte

Gjennomsnittlig antall ansatte i 2016 var 3 521 og i 2015 var det 3 405. Moelven hadde 3 492 ansatte ved utgangen av 2016, sammenlignet med 3 426 ansatte ved utgangen av 2015.

11.3 - Godtgjørelse til revisor

Beløp i NOK mill., utbetalt i regnskapsåret	2016	2015
Lovpålagt revisjon	4,2	4,2
Andre attestasjonstjenester	0,0	0,1
Skatterådgivning	0,1	0,1
Andre tjenester utenfor revisjonen	1,4	0,1
Sum	5,7	4,5

Note 12 - Finansinntekter og -kostnader

Beløp i NOK mill	2016	2015
Finansinntekter	53,3	62,3
Finanskostnader	-95,8	-118,5
Finansinntekter		
Renteinntekter av finansielle eiendeler *	0,2	0,2
Valutagevinst	27,7	47,6
Andre finansinntekter	4,5	3,4
Verdiøkning av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	20,9	11,1
Sum finansinntekter	53,3	62,3
Finanskostnader		
Rentekostnader av finansielle forpliktelser *	-2,0	-5,0
Rentekostnader av langsiktige finansielle forpliktelser *	-45,6	-51,9
Valutatap	-21,0	-46,5
Andre finanskostnader	-20,8	-9,6
Verdireduksjon av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	-6,4	-5,5
Sum finanskostnader	-95,8	-118,5
Netto finansposter	-42,5	-56,2

* målt til amortisert kost

Note 13 - Skattekostnad

Beløp i NOK mill	2016	2015
Betalbar skatt	33,0	22,6
Endring utsatt skatt	40,4	18,9
Skattekostnad i resultatet	73,4	41,5
	2016	2015
Årets betalbare skatt	31,4	22,6
Sum betalbar skatt i balansen	31,4	22,6

Avstemming av skatt beregnet mot konsernets veide gjennomsnittlige skattesats og skattekostnaden slik den fremkommer i resultatet:

Beløp i NOK mill	2016	2015
Resultat før skatt	252,5	158,5
Skatt beregnet med konsernets nominelle skattesats på 29,0 % (27,0 %)	73,2	42,8
Skatteeffekter av:		
Forskjeller knyttet til ulike skattesatser i konsernet	-4,1	-3,1
Endring skattesats i Norge	-0,5	-3,4
Andel resultat i tilknyttet selskap	0,0	0,0
Permanente forskjeller	4,6	2,1
Annet	0,2	3,1
Skattekostnad i resultatet	73,4	41,5

	2016	2015
Veid gjennomsnittlig skattesats	29,1 %	26,2 %

Beløp i NOK mill	2016			2015		
Skatt på poster ført mot andre inntekter og kostnader	Før skatt	Skatte-kostnad	Etter skatt	Før skatt	Skatte-kostnad	Etter skatt
<i>Elementer som ikke omklassifiseres senere til resultatet</i>						
Aktuarielle gevinster (tap) på ytelsesbaserte pensjonsordninger	-1,9	0,5	-1,4	50,0	-12,5	37,5
<i>Elementer som kan bli omklassifisert senere til resultatet</i>						
Omregningsdifferanser	-67,3	0,0	-67,3	61,5	0,0	61,5
Andre endringer	4,5	0,0	4,5	0,1	0,0	0,1
Andre inntekter og kostnader i perioden (etter skatt)	-64,7	0,5	-64,2	111,6	-12,5	99,1

Note 14 - Utsatt skatt

Utsatt skattefordel og utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til gi og motta konsernbidrag mellom selskapene.

Tabellen under viser grunnlagene som har gitt utspring i bokført utsatt skattefordel og utsatt skatt:

14.1 Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt består av:

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Midlertidige forskjeller		
Fordringsreserver	-3,9	-5,2
Varelager	44,5	66,9
Kostnadsavsetninger	54,4	23,1
Øvrige kortsiktige midlertidige forskjeller	-116,2	-89,2
Delsum kortsiktige forskjeller	-21,2	-4,4
Varige driftsmidler	90,6	85,8
Gevinst og tapskonto	10,5	0,9
Pensjonsmidler	0,0	0,0
Pensjonsforpliktelser	-22,5	6,3
Øvrige langsiktige poster	382,1	417,7
Delsum langsiktige poster	460,7	510,7
Utlignede skattemessig fremførbare underskudd	-9,0	-219,1
Netto midlertidige forskjeller	430,5	287,2
Utsatt skattefordel	40,3	10,6
Utsatt skatt	133,0	69,5
Netto utsatt skatt / (netto utsatt skattefordel)	92,7	58,9

14.2 Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart underskudd

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Norge	2,2	56,1
Sverige	0,0	0,0
Danmark og øvrige	0,0	0,0
Sum utsatt skattefordel fra fremførbare underskudd	2,2	56,1

NOK 34,4 mill i fremførbart underskudd vedrører et norsk selskap der eierandelen er under grensen for konsernbidrag. I dette selskapet jobbes det kontinuerlig med tiltak for å bedre lønnsomheten. Deler av det fremførbare underskuddet er tatt opp som utsatt skattefordel. Konsernet har ikke bokført utsatt skattefordel knyttet til underskudd til fremføring i andre land enn Norge.

14.3 Analyse utsatt skatt gjennom året

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Netto forpliktelse ved utsatt skatt 1. januar	58,8	38,4
Endring utsatt skatt fra resultatposter	40,4	11,8
Andre inntekter og kostnader (OCI) pensjoner	0,3	-12,5
Virksomhetssammenslutninger	0,0	20,9
Omregningsdifferanser og annet	-6,8	0,2
Netto forpliktelse ved utsatt skatt 31. desember	92,7	58,8

Note 15 - Andre aksjer

Beløp i NOK 1000	Eierandel i %	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer i Moelvens eie	Samlet Bokført verdi pålydende	31.12
Eiet av Moelven Industrier ASA:					
Tretorget AS	24,9 %	312	777	78	749
Andre					31
Sum Moelven Industrier ASA					780
Eiet av andre konsernselskaper;					
Transportfellesskapet Østlandet AS	25,0 %	500	250	100	126
Transportselskapet Nord AS	12,5 %	500	125	63	64
Svenskt Limträ AB	33,0 % SEK	100	333 SEK	33	50
Andre					218
Sum øvrige					458
Sum konsern					1 238

Note 16 - Investeringer i tilknyttet selskap

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Balanseført verdi 01.01	3,3	2,6
Andel av årets resultat	0,1	0,0
Tilgang	0,4	0,7
Avgang	0,0	0,0
Omregningsdifferanser	0,0	0,0
Andel av andre inntekter og kostnader	0,0	0,0
Balanseført verdi 31.12.	3,8	3,3

Beløp i NOK mill.

2015

Navn	Hjemland	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Resultat	Bokført verdi	Eierandel
Weda Skog AB 1)	Sverige	37,2	34,5	298,9	0,0	2,6	30,0 %
Woodtrans AS 2)	Norge					0,7	34,0 %
		37,2	34,5	298,9	0,0	3,2	

2016

Navn	Hjemland	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Resultat	Bokført verdi	Eierandel
Weda Skog AB 1)	Sverige	37,6	34,6	278,6	0,7	2,6	30,0 %
Woodtrans AS	Norge	4,7	4,4	17,4	-0,6	1,2	34,0 %
		42,3	38,9	296,0	0,1	3,8	

1) Selskapet har avvikende regnskapsår med balansedato 31.08. Resultatet for 4 måneder vil være uvesentlig for Moelven konsernet. Det er derfor ikke utarbeidet noen mellombalanse.

2) Selskapet ble etablert høsten 2015 og effekter knyttet til selskapet er ikke tatt hensyn til i utarbeidelsen av konsernregnskapet for 2015. Basert på en vurdering per 31.12 er effektene knyttet til selskapet ikke vesentlig for konsernregnskapet.

Note 17 - Varelager

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	494,1	557,1
Varer under tilvirkning	223,4	186,5
Ferdig egentilvirkede varer	743,8	782,1
Forskuddsbetaling til leverandør	2,7	1,1
Sum varelager	1 464,1	1 526,7
Beløp i NOK mill.		
Varelager vurdert til anskaffelseskost	1 058,9	1 007,6
Varelager vurdert til virkelig verdi	405,2	519,1
Sum varelager	1 464,1	1 526,7

Nedskrivning av varelager til virkelig verdi i 2016 som er ført som varekostnad er NOK 18,0 mill. I 2015 var tilsvarende beløp NOK 22,6 mill. Bokført verdi av varelager stilt som sikkerhet i 2016 var NOK 1,1 mill og i 2015 var det NOK 5,5 mill.

Note 18 - Kundefordringer og andre fordringer

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
Kundefordringer			
Kundefordringer brutto		1 241,6	1 077,5
Avsetning for tap på kundefordringer		-4,9	-6,8
Opptjent ikke fakturert	19	121,8	188,2
Balanseførte kundefordringer		1 358,5	1 259,0
Årets konstaterte tap på fordringer		1,1	0,5
Endring i avsetning for tap		-2,0	1,9
Tap på fordringer i resultatregnskapet		-0,9	2,4
Andre fordringer			
Merverdiavgift til gode		71,0	80,2
Øvrige fordringer		138,9	94,5
Total andre fordringer		210,0	174,7

En del av utestående fordringer er sikret i form av bankgarantier eller annen form for sikkerhet. Det anses ikke å være kredittrisiko knyttet til offentlige kunder. Det vises til note 5 Finansiell risikohåndtering.

Øvrige fordringer består av andre periodiseringer, forskuddsbetalinger og driftsrelaterte poster. En stor del av konsernets kundefordringer er sikret gjennom kredittforsikring.

Valutanedbrytning av brutto kundefordringer

Beløp i NOK mill.	2016	2015
NOK	506,6	491,6
SEK	620,8	468,8
EUR	52,9	58,1
DKK	14,5	11,4
GBP	38,9	31,5
Andre valutaer	7,9	16,1
Sum	1 241,6	1 077,5

Aldersfordeling utestående brutto kundefordringer - forfalt

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Ikke forfalte kundefordringer	961,4	813,0
Under 30 dager forfalt	219,3	189,9
31 til 60 dager forfalt	22,8	23,7
61 til 90 dager forfalt	3,4	8,2
91 til 180 dager forfalt	6,1	9,4
Over 180 dager forfalt	28,5	33,2
Sum	1 241,6	1 077,5

Note 19 - Prosjekter under utførelse

Beløp i NOK mill.

	Note	2016	2015
Omsetningsfordeling			
Prosjektomsetning		3 229,1	2 893,9
Servicekontrakter	7	89,3	118,5
Salg av varer		313,7	284,6
Sum		3 632,0	3 297,1
Resultatført på prosjekter under utarbeidelse *)			
Akkumulerte inntekter		1 462,8	1 562,8
Akkumulerte påløpte utgifter		1 256,5	1 312,1
Akkumulert bidrag		206,3	250,8
Gjenstående omsetning på tapsprosjekter under utførelse **)		0,0	4,0
Opptjent ikke fakturert inntekt	18	121,8	188,2
Forskudd fra kunder	25	109,1	110,8
Kostnadsperiodisering (+ gjeld / - fordring)		37,6	-20,1

*) Prosjekter i produksjon, ikke overlevert kunde

**) Forventet tap på disse prosjektene er resultatført

For prosjekter i fremmedregi foretas det månedlig fakturering, med betaling pr. 30 dager. Faktureringen skjer normalt i takt med utførelsen av arbeidet, men man har også betalingsplaner som ikke samsvarer med fremdriften.

For prosjekter foretas det periodisering av både inntekter og kostnader. Opptjent inntekt som ikke er fakturert, føres under posten "Utført, ikke fakturert". Fakturert inntekt som ikke er opptjent (framtunge betalingsplaner) føres under posten "Forskudd fra kunder" under annen kortsiktig gjeld, se note 25. Pr. prosjekt anvendes bare en av disse postene. Man viser således pr. prosjekt netto enten fordring på kunden eller gjeld til kunden.

Kostnadsperiodiseringer (påløpt, ikke bokført) føres som leverandørgjeld, mens avsetninger for reklamasjonsarbeid på avsluttede prosjekter føres som reklamasjonsavsetninger mv.

Note 20 - Kontanter og kontantekvivalenter

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Bankinnskudd 31.12.	6,6	3,6
Ubenyttede trekkrettigheter 31.12.	868,1	627,4
Bundne bankinnskudd	0,0	0,0
Kontanter og kontantekvivalenter 31.12.	874,7	631,0

Note 21 - Resultat per aksje og egenkapital per aksje

Resultat per aksje

Resultat per aksje er beregnet ved å dele årsresultatet tilordnet morselskapets aksjonærer på et veid gjennomsnitt av antall utestående ordinære aksjer gjennom året, fratrasket egne aksjer.

	2016	2015
Årsresultat henført til Moelvans aksjonærer i NOK mill	183,1	117,6
Gjennomsnittlig antall aksjer i mill	129,5	129,5
Resultat per aksje	1,41	0,91

Egenkapital per aksje

Egenkapital per aksje er beregnet ved å dele egenkapitalen henført til morselskapets aksjonærer på et veid gjennomsnitt av antall utestående ordinære aksjer gjennom året, fratrasket egne aksjer.

	2016	2015
Sum egenkapital henført til eierne av morforetaket i NOK mill	1 806,6	1 745,8
Gjennomsnittlig antall aksjer i mill	129,5	129,5
Egenkapital per aksje	13,95	13,48

Note 22 - Konsernselskaper

Følgende selskaper inngår i konsernregnskapet. Oversikten er gruppert for å vise hvilke selskaper som inngår i de fire divisjonene. Bokført verdi viser hva selskapet har som bokført verdi. Utenlandske aksjer er omregnet til balansekurs.

Beløp i NOK 1000	Eierandel i %	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer i Moelvns eie	Bokført verdi 31.12.	Organisasjonsnummer
Timber					
Moelven Våler AS	100,0 %	48 000	4 800	48 005 *	982 793 076
Moelven Numedal AS	100,0 %	10 000	1 000	10 005 *	982 792 991
Moelven Løten AS	100,0 %	12 000	1 200	12 005 *	982 792 932
Moelven Mjøsbruket AS	100,0 %	12 000	12 000	15 990 *	935 944 562
Moelven Telemarksbruket AS	51,0 %	13 920	710	9 490 *	983 188 397
Moelven Valåsen AB	100,0 %	50 000 SEK	500 000	142 680 **	556310-4206
Moelven Dalaträ AB	100,0 %	20 000 SEK	200 000	52 316 **	556118-4614
Moelven Nössemark Trä AB	100,0 %	300 SEK	3 000	24 942 **	556199-3782
Moelven Årjärg Såg AB	100,0 %	300 SEK	3 000	47 560 **	556215-9177
Moelven Notnäs AB	100,0 %	3 250 SEK	650 000	47 560 **	556217-1636
Moelven Norsälven AB	100,0 %	3 500 SEK	35 000	33 292 **	556040-2181
Moelven Ransbysågen AB	100,0 %	1 000 SEK	10 000	16 170 **	556192-8143
Moelven Component AB	100,0 %	2 580 SEK	25 800	7 416 **	556217-2543
Moelven Profil AS	100,0 %	15 000	15 000	15 030 *	997 404 165
Moelven Tom Heurlin AB	100,0 %	1 500 SEK	15 000	19 024 **	556013-7399
UJ-Trading AB	100,0 %	1 500 SEK	15 000	8 561 **	556227-4547
Moelven U.K. Ltd	100,0 %	950 GBP	950 000	10 426 *	1775490
Moelven Deutschland GmbH	100,0 %	110 EUR	11	217 *	2920400496
Moelven Nederland B.V.	100,0 %	36 EUR	360	317 *	32 123 165
Wood					
Moelven Wood AS	100,0 %	5 500	5 500	10 000 *	941 809 030
Moelven Wood AB	100,0 %	9 000 SEK	90 000	14 303 **	556201-9785
Moelven Van Severen AS	100,0 %	35 000	3 500	35 005 *	982 793 068
Moelven Østerdalsbruket AS	100,0 %	20 000	2 000	20 005 *	982 793 041
Moelven Soknabruket AS	100,0 %	30 000	3 000	32 511 *	982 793 017
Moelven Langmoen AS	100,0 %	18 000	1 800	37 156 *	882 792 862
Moelven Eidsvoll AS	100,0 %	8 500	850	18 500 *	951 278 017
Moelven Treinteriør AS	100,0 %	3 500	3 500	8 482 *	910 888 471
Moelven Danmark A/S	100,0 %	5 000 DKK	50 000	12 417 *	11 932 371
Moelven Are AS	100,0 %	300	100	50 116 *	839 265 832
Moelven Eidsvold Værk AS	100,0 %	32 500	32 500	35 578 *	937 577 087
Moelven Trysil AS	100,0 %	15 600	15 600	35 634 *	984 029 497
Moelven Sør Tre AS	100,0 %	8 487	8 487	50 000 *	835 259 072
Moelven Granvin Bruk AS	99,3 %	1 490	2 959	16 672 *	881 146 312
Moelven List AB	100,0 %	5 500 SEK	55 000	20 958 **	556297-9129
Moelven Värmlands Trä AB	100,0 %	3 000 SEK	3 000	31 294 **	556061-2110
Moelven Notnäs Wood AB	100,0 %	3 800 SEK	38 000	14 648 **	556148-6803
Moelven Valåsen Wood AB	100,0 %	20 100 SEK	201 000	27 002 **	556343-2839
Moelven Edanesågen AB	100,0 %	4 000 SEK	4 000	74 123 **	556061-4462
Moelven Lovene AB	100,0 %	5 000 SEK	50 000	6 658 **	556851-8517
Moelven Vänerply AB	100,0 %	20 000 SEK	5 000	19 024 **	556851-5026
Moelven Wood Prosjekt AS	100,0 %	300	3 000	11 000 *	982 680 913
Moelven Malmö Holding AB	100,0 %	2 580 SEK	2 580	14 746 **	556451-0278
Moelven Malmö AB	100,0 %	1 200 SEK	1 200	4 280 ***	556451-0302
Moelven Multi3 AS	100,0 %	3 425 NOK	6 850	9 192 *	993 797 758

Note 22 - Konsernselskaper (forts.)

Beløp i NOK 1000	Eierandel i %	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer i Moelvns eie	Bokført verdi 31.12.	Organisasjonsnummer
Byggsystemer					
Moelven Limtre AS	100,0 %	11 000	11 000	43 028 *	913 711 300
Moelven Töreboda AB	100,0 %	12 000 SEK	120 000	45 658 **	556023-8023
Moelven ByggModul AS	100,0 %	31 688	158 440	89 299 *	941 809 219
Moelven Byggmodul Hjellum AS	100,0 %	4 206	50 001	65 584 *	927 486 210
Moelven Byggmodul AB	100,0 %	5 000 SEK	50 000	85 608 **	556310-7134
Moelven Modus AS	100,0 %	22 000	2 200	95 000 *	951 269 778
Moelven Modus AB	100,0 %	4 000 SEK	40 000	43 375 **	556175-3178
Moelven Elprosjekt AS	100,0 %	10 000	50 000	0 *	980 342 182
Moelven Elektro AB	100,0 %	100 SEK	1 000	1 998 **	556783-8239
Øvrige					
Moelven Industrier AB	100,0 %	197 046 SEK	19 704 581	241 406 *	556064-4170
Moelven Skog AB	100,0 %	5 000 SEK	400	23 780 **	556624-0957
Moelven Virke AS	100,0 %	5 000	50 000	4 546 *	975 924 955
Moelven Bioenergi AS	100,0 %	6 000	6 000 000	6 800 *	990 041 881
Vänerbränsle AB	82,3 %	336 SEK	2 613	2 670 **	556432-9851
Skåre Kontorshotell AB	100,0 %	100 SEK	1 000	690 **	556550-1664
Moelven Portefølje AS	100,0 %	1 000	1 000	1 155 *	982 792 835

*) Selskapet er eid av Moelven Industrier ASA

**) Selskapet er eid av Moelven Industrier AB

**) Selskapet er eid av Moelven Malmö Holding AB

Note 23 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Pensjonsordninger

De balanseførte pensjonsmidler og -forpliktelser gjelder hovedsaklig konsernets norske selskaper.

Sikrede ordninger

Konsernets ytelsesordning knyttet til norske arbeidstakere ble avviklet i 2015. Alle nyansatte i Norge blir tilsluttet innskuddsbasert pensjonsordning. Innskuddsordningen har risikodekning ved uførhet.

Konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Pensjonsordningene oppfyller kravene etter denne loven.

Usikrede ordninger

Usikrede ordninger er relatert til garanterte pensjonsforpliktelser. Disse er beregnet i henhold til IFRS om pensjonskostnader. Det foreligger ingen usikrede pensjonsforpliktelser som ikke er hensyntatt i ovennevnte beregning.

Gjenværende pensjonsforpliktelse i balansen knytter seg til avtalte ordninger for et fåtall tidligere og nåværende ansatte.

Ny AFP-ordning fra 01. januar 2011 for konsernets norske selskaper

Alle ansatte i norske selskaper i konsernet skal omfattes av rett til AFP, avtalefestet pensjon i privat sektor fra fylte 62 år dersom de oppfyller kravene som ordningen stiller. Den nye AFP-ordningen som trådte i kraft i 2011 er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at selskapene kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Selskapets forpliktelser knyttet til ny AFP-ordning er dermed ikke balanseført som gjeld.

Konsernets utenlandske selskaper

Mange av konsernets utenlandske selskaper gir sine ansatte et pensjonstilbud ut fra avtalte individuelle innskuddsbaserte pensjonsplaner.

I Sverige inngår de fleste ansatte i en kollektiv tjenstepensjonsavtale. Ordningene er definert som en flerforetaksplan ("multi-employer plan"). Tjenestemenn født før 1979 inngår i en ITP løsning (Individuell Tjeneste Pensjon) som også er definert som en ytelsesplan. På grunn av manglende mulighet for pålitelig måling av ytelsesnivået innenfor disse planene er det ikke tilstrekkelig med informasjon på individbasis til å regnskapsføre planene som ytelsesordninger. Planene er derfor regnskapsført som om de er innskuddsbaserte ordninger. Tjenestemenn som er født etter 1979 inngår i en ITP ordning som er definert som premiebasert og er derav regnskapsmessig behandlet som innskuddsbaserte ordninger.

23.1 – Økonomiske og actuarielle forutsetninger

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn:

	2016	2015
Avkastning på pensjonsmidler	2,10 %	2,50 %
Diskonteringsrente	2,10 %	2,50 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,50 %
Årlig G-regulering	2,00 %	2,25 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	2,00 %	0,00 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %

23.2 - Bokført pensjonsforpliktelse

Beløp i NOK mill.

	2016	2015
Nåverdi av de sikrede pensjonsforpliktelsene	4,2	23,6
Nåverdi av de usikrede pensjonsforpliktelsene	19,0	18,6
Total nåverdi av pensjonsforpliktelsene	23,2	42,3
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-3,5	-21,8
Netto pensjonsforpliktelse/midler utenfor ordningen i Norge	0,8	1,8
Bokført pensjonsforpliktelse	20,5	22,3

I balansen er pensjonsforpliktelsen ført brutto med følgende beløp:

Pensjonsmidler	2,2	2,5
Pensjonsforpliktelse	22,7	24,8

23.3 – Pensjonskostnader

Beløp i NOK mill.

	2016	2015
Årets pensjonsopptjening	0,2	16,1
Administrasjonskostnader	0,0	2,3
Netto planendringer	0,0	-35,9
Netto rentekostnader/inntekter	0,5	3,1
Pensjonskostnad sikrede og usikrede ytelsesordninger	0,7	-14,4
Innskuddspensjonskostnader og andre pensjonskostnader	97,0	64,0
Resultatført pensjonskostnad (netto)	97,7	49,6

Note 24 - Avsetninger

Garantiansvar på prosjekter

Garantiavsetninger	2016	2015
Garantiavsetning pr 1.1	19,1	16,2
Benyttet i løpet av året	-0,7	-0,2
Reversert i løpet av året	0,0	0,0
Avsatt i løpet av året	8,0	3,2
Garantiavsetninger 31.12	26,4	19,1

Andre garantiansvar

	2016	2015
Lånegarantier/finansielle garantier	18,7	23,9

Moelven driver virksomhet som kan påvirke det ytre miljø. Moelven utfører periodisk kartlegging av produksjonens påvirkning på miljøet. Basert på disse kartleggingene er Moelvens vurdering at innregningskriteriet om et pålitelig estimat ikke er oppfylt. Det er derfor ikke bokført avsetninger knyttet til miljøforpliktelser.

Note 25 - Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld	Note	2016	2015
Forskudd fra kunder	19	109,1	110,8
Påløpte feriepenge		181,7	195,1
Bonusavsetninger		137,2	133,1
Påløpte kostnader og annen kortsiktig gjeld		437,9	499,1
Sum annen kortsiktig gjeld		865,9	938,1

Forskudd fra kunder gjelder fakturert inntekt på prosjekter, som ikke er opptjent (fakturert, ikke utført). Det vises også til note 19 prosjekter.

Note 26 - Finansielle instrumenter

26.1 Bokført verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser fordelt per kategori

Finansielle eiendeler 31.12.16

NOK mill	Fordringer	Virkelig verdi med verdiendr. over resultat	Bokført verdi	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virk. verdi
Kundefordringer	1358,5		1358,5				
Andre fordringer	210,0		210,0				
Finansiell instr. valutasikring		5,6	5,6		5,6		5,6
Fin. instr. inneb. valutaderivat i elkr.sikr.		0,6	0,6		0,6		0,6
Finansielle instr. prissikring elkraft		2,8	2,8	2,8			2,8
Bankinnskudd o .l .	6,6		6,6				
Aksjer	1,2		1,2			1,2	1,2
Total	1 576,3	9,0	1 585,3				

Finansiell forpliktelser 31.12.16

NOK mill	Gjeld	Virkelig verdi med verdiendr. over resultat	Bokført verdi	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virk. verdi
Gjeld til kreditinstitusjoner	887,6		887,6		898,8		898,8
Finansiell leasinggjeld	22,3		22,3		22,3		22,3
Øvrig langsiktig gjeld	6,8		6,8		6,8		6,8
Finansielle instrumenter valutasikring	0,0	1,1	1,1		1,1		1,1
Finansielle instrumenter rentesikring	0,0	82,6	82,6		82,6		82,6
Leverandørgjeld	574,7		574,7				
Kassakreditt	112,4		112,4				
Total	1603,7	83,7	1687,4				

Finansielle eiendeler 31.12.15

NOK mill	Fordringer	Virkelig verdi med verdiendr. over resultat	Bokført verdi	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virk. verdi
Kundefordringer	1259,0	0,0	1259,0				
Andre fordringer	174,7	0,0	174,7				
Finansielle instrumenter valutasikring		4,5	4,5		4,5		4,5
Bankinnskudd o .l .	3,6	0,0	3,6				
Aksjer	1,4	0,0	1,4			1,4	1,4
Total	1438,7	4,5	1443,2				

Finansiell forpliktelser 31.12.15

NOK mill	Gjeld	Virkelig verdi med verdiendr. over resultat	Bokført verdi	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virk. verdi
Gjeld til kreditinstitusjoner	1 002,4		1 002,4		1002,4		1002,4
Finansiell leasinggjeld	31,5		31,5		31,5		31,5
Øvrig langsiktig gjeld	12,4		12,4		12,4		12,4
Finansielle instrumenter valutasikring		0,9	0,9		0,9		0,9
Finansielle instrumenter rentesikring		76,2	76,2		76,2		76,2
Finansielle instr. til prissikring av el.kraft		16,6	16,6	16,6			16,6
Leverandørgjeld	555,2		555,2				
Kassakreditt	79,7		79,7				
Total	1 681,2	93,7	1 774,9				

Nivå 1: Notert pris i et aktiv marked for en identisk eiendel eller forpliktelse

Nivå 2: Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelsen.

Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder. (Ikke-observerbare forutsetninger)

26.2 Nominell verdi av finansielle derivater

NOK mill	Per 31 Desember	
	2016	2015
Rentederivater		
Forfall under 1 år	0,0	0,0
Forfall 2 - 5 år	314,0	128,6
Forfall 6 - 10 år	286,8	498,0
Total	600,8	626,6
Valutaderivater, terminkontrakter for salg av fremmed valuta		
Forfall 0-6 md	154,4	151,2
Forfall 7-12 md	30,4	21,4
Forfall >12 md	1,9	0,0
Total	186,7	172,6
Valutaderivater, terminkontrakter for kjøp av fremmed valuta		
Forfall 0-6 md	84,3	14,0
Forfall 7-12 md	11,1	0,0
Forfall >12 md	0,0	0,0
Total	95,4	14,0
Kraftderivater		
Forfall under 1 år	21,0	15,7
Forfall 1-2 år	11,9	13,2
Forfall 3-4 år	5,4	7,3
Total	38,3	36,2
Kraftderivater behandlet ihht eget bruk i IAS 39*		
Forfall under 1 år	12,7	18,0
Forfall 1-2 år	6,8	9,8
Forfall 3-4 år	7,3	3,3
Total	26,9	31,1

Tabellen viser nominell brutto verdi i NOK.

Salg av fremmed valuta er salg av fremmed valuta mot henholdsvis NOK og SEK. Beregning av nominell verdi i NOK er gjort ved å benytte nominell SEK verdi omregnet til NOK etter balansedagens kurs.

Kjøp av fremmed valuta gjelder i hovedsak salg av SEK mot NOK, samt salg SEK mot EUR.

Kraftkontrakter er kjøpte terminkontrakter for elektrisk kraft.

*Markedsverdien på kraftderivater til eget forbruk var i 2016 NOK 5,9 mill og i 2015 minus NOK 8,9 mill.

Note 27 - Aksjekapital og overkursfond

Siste emisjon i Moelven Industrier ASA var i 2004 da Are-gruppen ble kjøpt. I denne emisjonen ble aksjekapitalen økt med NOK 52,5 mill.

		Eierandel av stemme-berettigede aksjer i prosent	
Aksjonærer		Antall aksjer	
Glommen Skog SA	Norge	37 692 572	29,10 %
Eidsiva Vekst AS	Norge	30 803 178	23,78 %
Felleskjøpet Agri SA	Norge	20 535 451	15,85 %
Viken Skog SA	Norge	15 378 530	11,87 %
Mjøsen Skog SA	Norge	15 221 334	11,75 %
AT Skog SA	Norge	9 442 026	7,29 %
6 største eiere		129 073 091	99,64 %
Øvrige 928 aksjonærer		469 293	0,36 %
Sum 934 aksjonærer		129 541 284	100,00 %

Aksjeoversikt per 31.12.16

Antall aksjer	129 542 384
Antall egne aksjer	1 100
Antall stemmeberettigede aksjer	129 541 284
Pålydende	NOK 5,-
Aksjekapital	647 711 920
Antall aksjer i gjennomsnitt	129 541 284

Aksjeoversikt per 31.12.15

Antall aksjer	129 542 384
Antall egne aksjer	1 100
Antall stemmeberettigede aksjer	129 541 284
Pålydende	NOK 5,-
Aksjekapital	647 711 920
Antall aksjer i gjennomsnitt	129 541 284

Note 28 - Godtgjørelse til konsernledelsen, styret og bedriftsforsamlingen

28.1 – Aksjer i Moelven Industrier ASA eiet av medlemmer av bedriftsforsamlingen, styret og konsernledelsen

<u>Bedriftsforsamlingen</u>	<u>Varamedlemmer</u>	<u>Styret</u>	<u>Konsernledelsen</u>	
Egil Magnar Stubbsjøen	0	Olav Fjell	0 Morten Kristiansen	500
Terje Uggen	0 Erik A. Dahl	0 Trond Stangeby	0 Anders Lindh	0
Maren Kyllingstad	0 Anne Sagstuen Nysæther	0 Elisabeth Krokeide	0 Bjarne Hønningstad	2700
Thor Svegård	0 Leif Henning Asla	0 Mari Wilhelmsen	0 Marcus Johansson	1012
John Arne Ulvan	0 Jan Kollsgård	0 Asbjørn Bjørnstad	0	
Olav A. Veum	0 Anders Roger Øynes	0 Martin Fauchald *)	0 <u>Fellestjenester</u>	
Gudbrand Gulsvik	0 Tor Henrik Kristiansen	0 Lars Håkan Karlsson *)	0	
Rolf Th. Holm	0 Thorvald Grini	0	Kristin Vitsø Bjørnstad	750
Trond Sønes *)	0	<u>Varamedlemmer</u>	Morten Sveiverud	2350
John-Inge Lorentsen *)	0 Leif Bjarne Undem *)	0	Even Rognan Lutnæs	0
Ann Christine Löfborg *)	0 Ove Gunarsson *)	0 Terje Johansen	0	
Lennart Perez *)	0 Jörgen Weman *)	0 Aud Ingvild Storås	0	
		Iver Melby *)	74	

*) Ansattes representanter

28.2 – Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernledelsen

Bakgrunn

I henhold til allmennaksjeloven §6-16a har Styret i Moelven Industrier ASA utarbeidet erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte innen konsernet. Erklæringen som ble vedtatt i Generalforsamling 26. april 2016 har vært retningsgivende for regnskapsåret 2016. Likelydende erklæring som vil bli fremlagt for Generalforsamlingen til behandling 26. april 2017, vil være retningsgivende for regnskapsåret 2017.

Følgende personer omfattes

Erklæringen omfatter konsernledelsen i Moelven Industrier ASA. Med konsernledelsen menes konsernsjef og divisjonssjefer.

Generelt

Moelven skal ha et lønnsnivå og øvrige ansettelsesvilkår som er nødvendig for å kunne beholde og rekruttere en ledelse med god kompetanse og kapasitet til å nå de målsetninger som er satt.

Lønn

Moelven har som hovedprinsipp at ledende ansatte skal ha fast lønn. Lønnen justeres årlig, normalt med virkning fra 1. juli.

Andre naturalytelser

Moelven skal ha andre ytelser i form av for eksempel fri bil, fri avis og fri telefoni der hvor dette underletter arbeidet og anses som rimelig i forhold til praksis i markedet for øvrig.

Bonuser og andre variable elementer i godtgjørelsen

Utover hovedprinsippet med fast lønn ønsker styret at det skal være mulig å tilby andre variable former for godtgjørelse i tilfeller hvor dette finnes hensiktsmessig. Bonuser kan brukes i begrenset utstrekning og etter spesiell avtale, og skal være direkte avhengig av driftsresultatet.

Godtgjørelse knyttet til aksjer m.v.

Moelven har ikke former for godtgjørelse som er knyttet til aksjer eller utviklingen av aksjekursen for selskap innen konsernet, herunder aksjer, tegningsretter og opsjoner. Ved eventuell etablering av slike ordninger, skal ordningen omfatte et stort antall ansatte og slike godtgjørelser skal utgjøre en mindre andel enn den faste lønnen.

Pensjonsordninger

Moelven skal ha pensjonsvilkår som er på nivå med markedet i hjemlandet for øvrig. Nyansatte tilsluttes innskuddbaserte pensjonsordninger.

Etterlønnssordninger

Ved krav fra selskapets side om umiddelbar fratredelse skal ledelsen som standard ha rett til lønn i 18 måneder med fradrag fra lønn opptjent hos eventuell ny arbeidsgiver i denne perioden.

Foregående regnskapsår

Lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår har vært i tråd med innholdet i denne erklæring.

Styret forbeholder seg retten til å fravike disse retningslinjene dersom det i enkelttilfeller finnes viktige grunner for dette. Hvis styret fraviker retningslinjene skal dette begrunnes i styreprotokollen.

28.3 – Ytelser til ledende personer m.v.

Beløp i NOK 1000, utbetalt i regnskapsåret	2016			2015		
	Lønn	Pensjons- kostnader	Andre ytelser	Lønn	Pensjons- kostnader	Andre ytelser
Godtgjørelse til:						
Konsernsjef Morten Kristiansen	3 923,3	610,6	205,8	3 132,0	842,0	172,5
Anders Lindh, divisjonssjef Timber fra des 16	148,3	19,6	14,6	0,0	0,0	0,0
Ole Helge Aalstad, divisjonssjef Timber tom sept 16	1 648,1	189,5	133,8	1 798,1	184,1	184,5
Bjarne Hønningstad, divisjonssjef Wood	2 099,1	298,4	184,2	1 798,1	182,3	164,3
Marcus Johansson, divisjonssjef Byggsystemer	1 797,0	488,4	71,7	1 761,4	552,4	106,8
Sum	9 615,8	1 606,4	610,1	8 489,6	1 760,8	628,1

Konsernsjef og divisjonssjefene i Timber og Wood har ved opphør av ansettelsesforholdet 18 måneders etterlønn med fradrag for lønn fra ny stilling/arbeidsgiver. Divisjonssjef i Byggsystemer har en tilsvarende avtale som gjelder i 6 måneder.

28.4 – Godtgjørelse til styret og bedriftsforsamlingen

Beløp i NOK 1000, utbetalt i regnskapsåret	2016	2015
Godtgjørelse til styret	1256,5	1254,3
Godtgjørelse til bedriftsforsamlingen	312,4	451,3

Styrets leder mottar NOK 500 000 og styrets medlemmer mottar NOK 120 000 i årlig godtgjørelse. Fast møtende- og ikke fast møtende varamedlemmer mottar NOK 5 500 per møte. Bedriftsforsamlingens leder mottar NOK 60 000 i årlig godtgjørelse. Bedriftsforsamlingens medlemmer og varamedlemmer mottar NOK 5 500 per møte.

Note 29 - Aksjonæravtale og nærstående parter

29.1 Aksjonæravtale

Aksjekapitalen i Moelven Industrier ASA består av 129 542 384 aksjer pålydende NOK 5 og det er en aksjeklasse. Totalt er aksjene fordelt på 934 aksjonærer, hvorav de 6 største, Eidsiva Vekst AS, Felleskjøpet Agri SA og skogeierandelslagene Glommen Skog SA, Mjøsens Skog SA, AT Skog SA og Viken Skog SA, kontrollerer til sammen 99,6 prosent. Mellom disse aksjonærene foreligger det flere aksjonæravtaler. Aksjonæravtalen har klausuler som blant annet fastslår at konsernet skal drives videre som en selvstendig enhet med et langsiktig perspektiv og med fortsatt fokus på Skandinavia som hovedmarked. Avtalen inneholder også bestemmelser vedrørende styresammensetning, utbyttepolitikk, strategiske fokusområder og aksjeoverdragelser.

29.2 Nærstående parter

På enkelte områder innenfor den ordinære virksomheten til konsernet gjøres det transaksjoner med eierne. Dette gjelder blant annet kjøp av tømmer, hvor de norske skogeierandelslagene er leverandør. Det vil også foregå leveranser av biobrensel fra Moelven konsernet til flere bioenergianlegg eiet av Eidsiva Energi AS, med mulig tilbakekjøp av bioenergi til Moelvns industri i tilknytning til energianleggene. I tillegg formidler Eidsiva Energi Marked AS elektrisk kraft til Moelvns norske industrivirksomheter. Felles for alle disse transaksjonene er at et prinsipp om armlengdes avstand skal legges til grunn. Der hvor andre aktører kan tilby bedre priser og/eller betingelser, vil disse bli benyttet. Av Moelvns samlede innkjøpsbehov av tømmer på 4,3 mill m3fub kommer cirka 40 prosent av volumet via de norske skogeierandelslagene.

Moelvns leveranse av energiråstoff til Eidsivas bioenergianlegg utgjør på årsbasis mellom 40 og 50 GWh, mens tilbakekjøp av energi utgjør mellom 20 og 30 GWh. Netto leveranse av energiråstoff blir 20 GWh.

Omfanget av formidlingen av elektrisk kraft tilsvarer cirka 40 prosent av Moelvns samlede forbruk på 210 GWh.

Moelven har lang tradisjon for å drive sin virksomhet i overensstemmelse med alle lover og etiske retningslinjer i næringslivet, og er av den oppfatning at konkurranse er positivt for alle næringslivets parter. For å bidra til å opprettholde denne kulturen, er det utarbeidet etiske retningslinjer og retningslinjer for overholdelse av Konkurranselovgivningen.

Note 30 - Hendelser etter balansedagen

Det er ikke avdekket forhold etter balansedagen som skulle vært reflektert i verken resultatet, balanse eller notene for 2016.

Årsregnskap for Moelven Industrier ASA

Resultatregnskap

Beløp i NOK mill.	Note	Moelven Industrier ASA	
		2016	2015
Annen driftsinntekt	17	100,4	96,0
Driftsinntekter	2	100,4	96,0
Lønnskostnad	12,16	58,1	51,5
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10,11	7,9	7,2
Annen driftskostnad	16	77,1	80,8
Driftskostnader		143,1	139,5
Driftsresultat		-42,7	-43,5
Inntekt på investering i datterselskap 1)		132,3	35,5
Verdiøkning av finansielle instrumenter	9	26,9	3,9
Renteinntekt fra foretak i samme konsern		63,7	73,3
Annen finansinntekt		25,6	45,9
Verdireduksjon av finansielle instrumenter	9	-8,3	-12,0
Nedskrivning av finansielle eiendeler	7	-74,4	0,0
Rentekostnad til foretak i samme konsern		-3,6	-5,0
Annen rentekostnad		-45,6	-51,8
Annen finanskostnad		-25,2	-52,3
Netto finansposter		91,4	37,5
Resultat før skattekostnad		48,7	-6,0
Skattekostnad på ordinært resultat	3,4	13,2	1,5
Årsresultat		35,5	-7,5
Utbetalt utbytte, NOK 0,45 per aksje		-58,3	0,0
Avsatt utbytte, NOK 0,48 per aksje		-62,2	0,0
Til/fra annen egenkapital	16	85,0	7,5
Sum		-35,5	7,5

1) Inkludert konsernbidrag

Balanse per 31.12.

Beløp i NOK mill.	Note	Moelven Industrier ASA 2016	ASA 2015
EIENDELER			
Utsatt skattefordel	4	25,7	36,0
Andre immaterielle eiendeler	10	3,7	6,8
Sum immaterielle eiendeler		29,4	42,8
Tomter		3,7	3,7
Bygninger og annen fast eiendom		5,6	6,1
Maskiner og anlegg		11,2	6,3
Driftsløsøre, inventar, verktøy og kontormaskiner		5,8	7,3
Sum varige driftsmidler	11	26,3	23,4
Investeringer i datterselskap	13	1 050,6	1 012,1
Investeringer i tilknyttet selskap	15	3,8	3,3
Lån til foretak i samme konsern	17	1 276,5	1 497,0
Investeringer i aksjer og andeler	14	0,8	0,8
Andre langsiktige fordringer		1,4	1,4
Sum finansielle anleggsmidler		2 333,1	2 514,6
Sum anleggsmidler		2 388,8	2 580,8
Kundefordringer		0,4	0,1
Kundefordringer konsernselskap	17	2,8	1,1
Fordringer konsernbidrag/utbytte	17	132,3	35,5
Andre fordringer		13,2	17,7
Sum fordringer		148,7	54,4
Finansielle derivater	9	8,2	6,8
Bankinnskudd og kontanter	6	0,0	0,0
Sum omløpsmidler		156,9	61,2
Sum eiendeler		2 545,7	2 642,0

Beløp i NOK mill.	Note	2016	2015
GJELD OG EGENKAPITAL			
Selskapskapital		647,7	647,7
Egne aksjer		0,0	0,0
Overkurs		130,9	180,7
Sum innskutt egenkapital		778,6	828,4
Opptjent egenkapital		0,0	36,1
Sum egenkapital	16	778,6	864,5
Pensjonsforpliktelser	12	19,6	19,5
Sum avsetning for forpliktelser		19,6	19,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	6	886,5	996,9
Annen langsiktig gjeld rentefri		5,1	10,3
Sum langsiktig gjeld		891,6	1 007,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	6	604,7	610,0
Finansielle derivater	9	92,2	109,4
Leverandørgjeld		8,9	7,7
Leverandørgjeld til konsernselskap	17	2,4	3,8
Skyldige offentlige avgifter		4,3	4,1
Avsatt til utbytte		62,2	0,0
Betalbar skatt	3	2,5	0,0
Annen kortsiktig gjeld	5	78,7	15,8
Sum kortsiktig gjeld		855,9	750,8
Sum gjeld		1 747,5	1 768,0
Sum egenkapital og gjeld		2 526,1	2 632,5
Garantiansvar	8	753,1	630,7
Antall aksjer (Pålydende per aksje NOK 5,-)	16	129 541 284	129 541 284

Moelv, 9. mars 2017
Moelven Industrier ASA

Olav Fjell
Styreleder

Trond Stangeby
Nestleder

Elisabeth Krokeide

Mari Wilhelmsen

Asbjørn Bjørnstad

Martin Fauchald

Lars Håkan Karlsson

Morten Kristiansen
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

Beløp i NOK mill.	Note	Moelven Industrier ASA	
		2016	2015
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Resultat før skattekostnad		48,7	-6,0
Årets betalte skatter	3	0,0	0,0
Ordinære avskrivninger	10,11	7,9	7,2
Tap på tilknyttede selskaper		0,0	0,0
Korreksjonsposter - finansielle derivater		-18,6	7,0
Kostnadsført ikke utbetalt pensjonskostnad og inntektsførte pensjonsmidler ikke innbetalt	12	-1,4	-7,2
Endring i omløpsmidler eksklusive likvider og utlån		2,5	1,0
Endring i kortsiktig gjeld eksklusive innlån		62,9	-4,4
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		102,0	-2,4
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Investeringer i driftsmidler og immaterielle eiendeler	10,11	-7,5	-3,5
Netto kontantstrøm ved kjøp og salg av aksjer		17,7	-16,0
Tilførte midler fra fusjoner		0,0	0,0
Langsiktige investeringer, finansielle		163,8	-74,4
Kortsiktige utlån		-96,8	23,7
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		77,2	-70,2
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Endring i kortsiktige lån og kassekreditter		-5,3	140,8
Endring i langsiktig gjeld		-115,6	-28,5
Utbetaling av utbytte		-58,3	-51,8
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-179,2	60,5
LIKVIDITETSBEHOLDNING			
Netto endring i likviditet gjennom året		0,0	-12,1
Likviditetsbeholdning 01.01.		0,0	12,1
Likviditetsbeholdning 31.12.	6	0,0	0,0

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

1.1 Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

1.2 Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på måletidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under andre finansposter.

1.3 Driftsinntekter

Driftsinntektene består i hovedsak av fordeling av felleskostnader til datterselskapene. Salget faktureres etter hvert som tjenestene påløper.

1.4 Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 24 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli utnyttet.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til poster ført direkte mot egenkapitalen.

1.5 Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrasket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

1.6 Forskning og utvikling

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid. Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

1.7 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Vesentlige driftsmidler som består av betydelige komponenter med ulik levetid er dekomponert med ulik avskrivningstid for de ulike komponentene. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

1.8 Datterselskap/tilknyttet selskap

Datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet / konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer

den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrukket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

1.9 Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1.10 Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

1.11 Pensjoner

Selskapet har kollektive innskuddsbaserte pensjonsordninger. Dette er ordninger med en sparedel og risikodel for uførhet. Pensjonspremien utgiftsføres løpende.

Selskapets ytelsesordning som ble lukket i 2005 er pr. 31.12.2015 avviklet med utstedelse av fripoliser. Ytelsesordningen med en pensjonsdekning på cirka 60 % av sluttlønn ved 67 år og full opptjenings tid på 30 år, ble erstattet med en ny innskuddsordning fra 01.01.2016 gjeldene for alle ansatte i selskapet. Innskuddsordningen inneholder en risikodekning for uførhet. Tidligere risiko-pensjon med fripoliseopptjening er også avsluttet med utstedelse av fripoliser pr. 31.12.2015. Av ytelsesbaserte pensjonsordninger har selskapet fortsatt løpende en skattepliktig kollektiv livrenteordning gjeldene for et begrenset antall personer.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjenings tid. Estimaterendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) innregnes mot egenkapitalen (OCI). Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

1.12 Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Note 2 - Driftsinntekter

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Datterselskapers andel av felleskostnader	54,6	50,6
Datterselskapers andel av IT-tjenester	36,4	35,2
Husleieinntekter - utenfor konsernet	0,7	0,7
Husleieinntekter - innen konsernet	2,6	2,7
Annet	6,1	6,8
Sum andre driftsinntekter	100,4	96,0

I henhold til selskapsspesifikasjon under note 17 er totalt 98,6 mill. NOK driftsinntekter fra våre datterselskaper. Sum norske utgjør 47,8 mill. NOK, svenske 49,9 mill. NOK og dansk selskap 0,9 mill. NOK.

Note 3 - Skattekostnad

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Ordinært resultat før skattekostnad	48,7	-6,0
Nominell skatt 25 % 2016, 25 % 2015	12,1	-1,6
Skatteeffekt av endring fra 25 % til 24 % for utsatt skatt	1,0	3,0
Skatteeffekt av permanente forskjeller	0,1	0,1
Sum skattekostnad	13,2	1,5
Ordinært resultat etter skattekostnad	35,5	-7,5
Skatteprosent	27,1 %	25,0 %
Skattekostnaden består av		
Sum betalbar skatt	2,5	0,0
Endring i utsatt skatt fra resultatregnskapet	10,7	1,5
Sum skattekostnad	13,2	1,5
Endring i utsatt skatt estimatavvik på pensjoner ført mot egenkapitalen	-0,3	1,6
Endring i utsatt skatt fra resultatregnskapet	10,7	1,5
Total endring i utsatt skatt	10,4	3,1

Note 4 - Utsatt skatt

Utsatt skatteforpliktelse/utsatt skattefordel

I tabellen under vises skatteeffekten av de ulike midlertidige forskjellene mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Midlertidige forskjeller		
Fordringsreserver	0,0	0,0
Kostnadsavsetninger etter god regnskapsskikk	-0,3	-0,3
Øvrige kortsiktige midlertidige forskjeller	-20,2	-30,4
Delsum kortsiktige forskjeller	-20,5	-30,7
Anleggsreserve	-0,8	-0,7
Gevinst og tapskonto	0,3	0,3
Pensjonsmidler	0,0	0,0
Pensjonsforpliktelser	-4,7	-4,9
Delsum langsiktige poster	-5,2	-5,3
Skattereduserende forskjeller (-), skatteøkende (+)	-25,7	-36,0
Utsatt skattefordel i regnskapet	-25,7	-36,0

Note 5 - Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld består i hovedsak av påløpne, ikke forfalte kostnader.

Note 6 - Likviditet og gjeld

6.1 - Rentebærende fordringer og gjeld

		2016	2015
Kassekreditt og rentebærende gjeld		604,7	610,0
Langsiktig rentebærende gjeld i			
NOK	4,01 %	549,2	200,0
SEK	4,16 %	337,3	796,9
DKK		0,0	0,0
EUR		0,0	0,0
Sum langsiktig rentebærende gjeld		886,5	996,9
Netto rentebærende gjeld		1 491,2	1 606,9

6.2 - Avdragsplan langsiktige lån

Beløp i NOK mill.		2016	2015
<i>Langsiktig gjeld som forfaller innen</i>			
1 år		0,0	330,8
2 år		0,0	666,1
3 år		886,5	0,0
4 år		0,0	0,0
5 år		0,0	0,0
6 år og mer		0,0	0,0

6.3 - Rammer og trekk i syndikert lånemarked

Beløp i NOK mill.		2016	2015
Ramme		1 563,4	1 575,0
Trekk		886,5	991,4
Gjenværende løpetid i måneder		29	9/18

Lånene er tatt opp med negativ pantsettelseserklæring, og har vanlige klausuler knyttet til egenkapital, egenkapitalandel og gjeldsgrad. Selskapet inngikk en ny avtale om langsiktig fremmedkapitalfinansiering i juni 2016. Dette er beskrevet i årsberetningen og note 5.1.5 til konsernregnskapet.

6.4 - Fremtidig likviditetstilgang

Lang finansiering

Beløp i NOK mill.		2016	2015
per 31.12.		1 563,4	1 575,0
om 1 år		1 563,4	1 350,0
om 2 år		1 563,4	0,0
om 3 år		0,0	0,0
om 4 år		0,0	0,0
om 5 år		0,0	0,0
om 6 år eller senere		0,0	0,0

6.4 - Fremtidig likviditetstilgang (forts.)

Kort finansiering

I tillegg til den langsiktige likviditetstilgangen, har konsernet lånerammer som fornyes hvert år. Disse var per 31.12.2016 på NOK 312 mill. Som følge av normale sesongvariasjoner var konsernets netto rentebærende gjeld på det høyeste i mars 2016, NOK 1 368,7 mill. De langsiktige lånerammene per 31.12.2016 skal dekke likviditetsbehovet de kommende 2,5 år.

Note 7 - Finansiell markedsrisiko og nedskrivning av finansielle eiendeler

7.1 Finansiell markedsrisiko

Aktiva som det er knyttet finansiell markedsrisiko til består av utlån i valuta til datterselskaper, hovedsakelig i SEK. Valutaeksponeringen blir eliminert gjennom at utlånene finansieres med gjeld i samme valuta. Renterisikoen knyttet til de samme gjelds- og fordringsforhold er redusert ved bruk av renteswapper. For å bistå datterselskapene i forbindelse med avdekning av risiko vedrørende kjøp og salg i valuta kan det, innenfor rammer definert av styret, tas egne valutaposisjoner som benyttes ved interne vekslinger. Selskapet tar også hånd om prissikring av konsernets forbruk av elektrisk kraft. For den svenske delen av konsernet gjøres dette gjennom handel med finansielle kontrakter på Nasdaq OMX Commodities. Det realiserste sikringsresultatet fordeles på datterselskapene i henhold til forbruket og gir ingen resultateffekt i Moelven Industrier ASA.

7.2 Nedskrivning av finansielle eiendeler

Etter vurdering av datterselskapsaksjene er det gjennomført nedskrivninger av kostpris aksjer med samlet NOK 12 mill. I tillegg er det avsatt for utlånsrisiko og garantiforpliktelser overfor konsernselskaper med NOK 62,4 mill.

Note 8 - Garantiansvar

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Lånegarantier/finansielle garantier	222,1	144,3
Selvskyldnerkausjon	474,3	442,7
Skattetrekksgarantier	56,7	43,6
Sum	753,1	630,7

Selskapet har ingen bundne bankinnskudd. Selskapets kassekredittkonti inngår i konsernets konsernkontosystemer, og selskapet er solidarisk ansvarlig for konsernets samlede trekk. Ansattes skattetrekksmidler er sikret med garantier stillet av ekstern kredittinstitusjon.

Note 9 - Finansielle instrumenter

Følgende typer av sikring er benyttet:

Renteswapper, valutaterminkontrakter, strukturerte valutaterminkontrakter og terminkontrakter for elektrisk kraft. Det benyttes ikke sikringsbokføring.

Finansielle eiendeler bokført til virkelig verdi

	2016	2015
Valutaderivater	8,2	6,8
Sum eiendeler presentert under linjen finansielle derivater	8,2	6,8

Finansielle forpliktelser bokført til virkelig verdi

	2016	2015
Rentederivater	82,6	76,2
Valutaderivater	9,6	7,7
Kraftderivater *)	0,0	25,5
Sum forpliktelse presentert under linjen finansielle derivater	92,2	109,4

*) Rentederivater og kraftderivatene føres etter laveste verdis prinsipp

Verdiendring av finansielle instrumenter ført i resultatet

	2016	2015
Verdiendring finansielle instrumenter, gevinst	26,9	3,9
Verdiendring finansielle instrumenter, tap	-8,3	-12,0
Netto resultatet av finansielle instrumenter	18,6	-8,1

Virkelig verdi av derivater er fastsatt på følgende måte:

Konsernet har ikke sikringsinstrumenter som ikke omsettes i fungerende markeder. Virkelig verdi er derfor beregnet på grunnlag av observerbare markedspriser på tilsvarende instrumenter.

Oversikt over nominell verdi og varigheten av foretakets sikringer

NOK mill	2016	2015
Rentederivater		
Forfall under 1 år	0,0	0,0
Forfall 2 - 5 år	314,0	128,6
Forfall 6 - 10 år	286,8	498,0
Total	600,8	626,6
Valutaderivater, terminkontrakter for salg av fremmed valuta		
Forfall 0-6 md	311,6	239,1
Forfall 7-12 md	41,4	28,9
Forfall >12 md	1,9	4,4
Total	354,9	272,4
Valutaderivater, terminkontrakter for kjøp av fremmed valuta		
Forfall 0-6 md	363,1	216,5
Forfall 7-12 md	43,4	25,9
Forfall >12 md	3,7	3,9
Total	410,2	246,3
Kraftderivater		
Forfall under 1 år	33,8	33,7
Forfall 1-2 år	18,7	23,0
Forfall 3-4 år	12,8	10,7
Total	65,3	67,4

Note 10 - Immaterielle eiendeler

Beløp i NOK mill.	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelsesverdi per 31.12.2014	25,4	25,4
Tilgang	1,9	1,9
Avgang anskaffelsesverdi	0,0	0,0
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	27,3	27,3
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2014	16,9	16,9
Avgang akkumulerte avskrivninger	0,0	0,0
Årets av- og nedskrivninger	3,5	3,5
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	20,4	20,4
Bokført verdi 31.12.2014	8,5	8,5
Bokført verdi 31.12.2015	6,9	6,9
Ordinære avskrivningssatser i prosent	20/33%	

Beløp i NOK mill.	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	27,3	27,3
Tilgang	0,6	0,6
Avgang anskaffelsesverdi	0,0	0,0
Anskaffelsesverdi per 31.12.2016	27,9	27,9
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	20,4	20,4
Avgang akkumulerte avskrivninger	0,0	0,0
Årets av- og nedskrivninger	3,8	3,8
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2016	24,2	24,2
Bokført verdi 31.12.2015	6,9	6,9
Bokført verdi 31.12.2016	3,7	3,7
Ordinære avskrivningssatser i prosent	20/33%	

Andre immaterielle eiendeler

I 2016 er det aktivert NOK 0,1 mill i immateriell eiendel knyttet til Intranett i Moelven (1,1 mill i 2015) og NOK 0,5 mill (0,8 mill i 2015) i immateriell eiendel knyttet til Moelvans prosjekt med ny www.moelven.com.

Note 11 - Varige driftsmidler

Beløp i NOK mill.	Bygninger og annen fast eiendom				Maskiner og anlegg	Driftsløsøre	Sum
	Tomter						
Anskaffelsesverdi per 31.12.2014	3,7	29,6			12,6	31,6	77,5
Tilgang	0,0	0,0			0,0	1,6	1,6
Avgang og omgruppering anskaffelsesverdi	0,0	0,0			-1,4	1,4	0,0
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	3,7	29,6			11,2	34,6	79,1
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2014	0,0	23,0			4,2	24,9	52,1
Avgang og omgruppering av akkumulerte avskrivninger	0,0	0,0			0,0	0,0	0,0
Årets av- og nedskrivninger	0,0	0,5			0,7	2,4	3,6
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	0,0	23,5			4,9	27,3	55,7
Bokført verdi 31.12.2014	3,7	6,6			8,4	6,7	25,4
Bokført verdi 31.12.2015	3,7	6,1			6,3	7,3	23,4
Ordinære avskrivningssatser i prosent	0	2,5-10 %			5-10 %	10-20 %	

Beløp i NOK mill.	Bygninger og annen fast eiendom				Maskiner og anlegg	Driftsløsøre	Sum
	Tomter						
Anskaffelsesverdi per 31.12.2015	3,7	29,6			11,2	34,6	79,1
Tilgang	0,0	0,0			5,6	1,3	6,9
Avgang og omgruppering anskaffelsesverdi	0,0	-0,1			-0,1	0,2	0,0
Anskaffelsesverdi per 31.12.2016	3,7	29,5			16,7	36,1	86,0
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2015	0,0	23,5			4,9	27,3	55,7
Avgang og omgruppering av akkumulerte avskrivninger	0,0	-0,1			-0,1	0,1	-0,1
Årets av- og nedskrivninger	0,0	0,5			0,7	2,9	4,1
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2016	0,0	23,9			5,5	30,3	59,7
Bokført verdi 31.12.2015	3,7	6,1			6,3	7,3	23,4
Bokført verdi 31.12.2016	3,7	5,6			11,2	5,8	26,3
Ordinære avskrivningssatser i prosent	0	2,5-10 %			5-10 %	10-20 %	

Note 12 - Lønnskostnad og pensjonskostnad/pensjonsforpliktelse

12.1 – Lønnskostnad

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Lønn	45,9	43,8
Arbeidsgiveravgift og sosiale avgifter	7,6	7,7
Pensjonskostnader vedr. ytelses- og innskuddsbaserte pensjonsordninger	3,4	-0,3
Andre ytelser/øvrige personalkostnader inkl. andel belastet datterselskap	1,2	0,3
Sum	58,1	51,5
Antall årsverk	52,0	52,0

Pensjonsordninger

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Fra 01.01.2016 ble det etablert en ny Innskuddsordning gjeldene for alle ansatte i selskapet. Innskuddsordningen inneholder en risikodekning for uførhet. Denne ordningen oppfyller lovens krav, og er bedre enn minstekravene i denne. Selskapets ytelsesordning, som ble lukket i 2005 ble pr. 31.12.2015 avviklet med utstedelse av fripoliser. Også tidligere risikopensjon med fripoliseopptjening ble avsluttet med utstedelse av fripoliser pr. 31.12.2015, da loven ikke tillater å ha det lenger. Av ytelsesbaserte pensjonsordninger har selskapet fortsatt løpende en skattepliktig kollektiv livrenteordning gjeldene for et begrenset antall personer.

Usikrede ordninger

Alle forpliktelser knyttet til tidligere AFP-ordninger er opphørt. Gjenværende usikrede ordninger er relatert til andre garanterte pensjonsforpliktelser gjeldene for et begrenset antall personer.

Ny AFP-ordning fra 01.01.2011

Den nye AFP-ordningen som gjelder fra 2011 er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at selskapene kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Selskapets forpliktelser knyttet til ny ordning er dermed ikke balanseført som gjeld.

12.2 – Økonomiske og actuarielle forutsetninger

	2016	2015
Avkastning på pensjonsmidler	2,10 %	2,50 %
Diskonteringsrente	2,10 %	2,50 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,25 %
Årlig G-regulering	2,00 %	2,25 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	2,00 %	1,50 %

12.3 – Pensjonskostnader

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Årets opptjening av pensjonsrettigheter	0,1	-1,9
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	0,5	2,2
Pensjonskostnad (brutto)	0,6	0,3
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	0,0	-1,3
Resultatført nettoforpliktelse ved overgang til ny AFP-ordning	0,0	0,0
Administrasjonskostnader	0,0	0,1
Periodisert arbeidsgiveravgift	0,0	-0,2
Pensjonskostnad sikrede ytelsesordninger og usikrede ordninger	0,6	-1,1
Innskuddspensjonskostnader og andre pensjonskostnader	2,8	0,8
Pensjonskostnad (netto)	3,4	-0,3

12.4 – Pensjonsforpliktelser

Beløp i NOK mill.	2016	2015
Balanse per 01.01.		
Opptjening av fremtidige pensjoner	19,8	83,8
Pensjonsforpliktelser (brutto)	19,8	83,8
Pensjonsmidler	-2,7	-54,7
Arbeidsgiveravgift	2,4	4,1
Pensjonsforpliktelser (netto)	19,5	33,2
Balanse per 31.12.		
Pensjonsforpliktelser (brutto)	20,0	19,8
Pensjonsmidler (forventet)	-2,8	-2,7
Arbeidsgiveravgift	2,4	2,4
Pensjonsforpliktelser (netto)	19,6	19,5
Netto pensjonsmidler, sikrede ordninger som kan nettoføres	0,0	0,0
Pensjonsforpliktelser, sikrede (og usikrede) ordninger som ikke kan nettoføres	19,6	19,5
Pensjonsforpliktelser, avtalefestet pensjon (AFP)	0,0	0,0
Sum pensjonsforpliktelser	19,6	19,5

12.5 – Nøkkeltall

	2016	2015
Antall aktive medlemmer sikrede ordninger	4	4
Antall pensjonister sikrede ordninger	9	9

Note 13 - Aksjer i datterselskap

Beløp i NOK 1000	Forretnings- kontor, kommune/ land	Eieran- del i % x)	Selskapets aksje- kapital	Selskapets totale egen- kapital	Selskapets årsresultat i 2016	Antall aksjer i Moelvens eie	Samlet på- lydende	Bokført verdi 31.12.
Moelven Industrier ASA eier								
Moelven Van Severen AS	Namsos	100,0 %	35 000	51 800	6 022	3 500	35 000	35 005
Moelven Østerdalsbruket AS	Stor-Elvdal	100,0 %	20 000	42 053	5 870	2 000	20 000	20 005
Moelven Våler AS	Våler	100,0 %	48 000	103 095	28 612	4 800	48 000	48 005
Moelven Soknabruket AS	Ringerike	100,0 %	30 000	89 208	19 216	3 000	30 000	32 511
Moelven Numedal AS	Flesberg	100,0 %	10 000	31 790	8 291	1 000	10 000	10 005
Moelven Løten AS	Løten	100,0 %	12 000	24 278	-984	1 200	12 000	12 005
Moelven Telemarksbruket AS	Bø	51,0 %	10 000	13 687	-1 257	710	13 920	9 490
Moelven Wood AS	Eidsvoll	100,0 %	5 500	16 573	-3 798	5 500	5 500	10 000
Moelven Langmoen AS	Ringsaker	100,0 %	18 000	69 603	7 101	1 800	18 000	37 156
Moelven Portefølje AS	Ringsaker	100,0 %	1 000	9 500	-16	1 000	1 000	1 155
Moelven Eidsvoll AS	Eidsvoll	100,0 %	8 500	23 639	-5 109	850	8 500	18 500
Moelven Treinteriør AS	Ringsaker	100,0 %	3 500	16 094	4 097	3 500	3 500	8 482
Moelven Modus AS	Ullensaker	100,0 %	22 000	99 028	1 807	2 200	22 000	95 000
Moelven ByggModul AS	Ringsaker	100,0 %	31 688	110 684	12 904	158 440	31 688	89 299
Moelven Bioenergi AS	Ringsaker	100,0 %	6 000	18 923	2 177	6 000 000	6 000	6 800
Moelven Limtre AS	Ringsaker	100,0 %	11 000	81 809	7 738	11 000	11 000	43 028
Moelven Industrier AB	Sverige	100,0 %	197 046 SEK	324 195	-17 389	19 704 581	197 046	241 406
Moelven Danmark A/S	Danmark	100,0 %	5 000 DKK	16 423	1 380	50 000	5 000	12 417
Moelven U.K. Ltd	Storbritannia	100,0 %	950 GBP	312	116	950 000	50	10 426
Moelven Deutschland GmbH	Tyskland	100,0 %	110 EUR	464	78	11	110	217
Moelven Nederland B.V.	Nederland	100,0 %	36 EUR	125	-3	360	36	317
Moelven Are AS	Spydeberg	100,0 %	300	52 306	261	100	300	50 116
Moelven Mjøsbruket AS	Gjøvik	100,0 %	12 000	51 045	16 313	12 000	12 000	15 990
Moelven Eidsvold Værk AS	Eidsvoll	100,0 %	32 500	68 110	-3 233	32 500	32 500	35 578
Moelven Trysil AS	Trysil	100,0 %	15 600	43 137	4 959	15 600	15 600	35 634
Moelven Multi3 AS	Ringsaker	100,0 %	3 425	7 594	-2 082	6 850	3 425	9 192
Moelven Virke AS	Ringsaker	100,0 %	5 000	13 526	6 708	50 000	5 000	4 546
Moelven Sør Tre AS	Kragerø	100,0 %	8 487	20 974	280	8 487	8 487	50 000
Moelven Granvin Bruk AS	Granvin	99,3 %	1 490	19 779	2 698	2 959	1 480	16 672
Moelven Wood Prosjekt AS	Ringsaker	100,0 %	300	3 631	4 101	3 000	300	11 000
Moelven Profil AS	Grue	100,0 %	15 000	22 684	2 597	15 000	15 000	15 030
Moelven ByggModul Hjellem AS	Hamar	100,0 %	4 206	77 754	-5 201	50 001	4 206	65 584
Moelven Elprosjekt AS	Ringsaker	100,0 %	10 000	14 252	11 704	50 000	10 000	0
Total Moelven Industrier ASA								1 050 571
x) Eierandel er lik stemmeandel.								

Note 14 - Aksjer og andeler i selskaper

Beløp i NOK 1000	Kommune	Eierandel i %	Selskapets aksje- kapital	Antall aksjer i Moelvens eie	Samlet pålydende	Bokført verdi 31.12.
Eiet av Moelven Industrier ASA;						
Tretorget AS	Elverum	24,9 %	312	777	78	749
Andre						31
Sum Moelven Industrier ASA						780

Note 15 - Investering i tilknyttet selskap

Beløp i NOK 1000	Eieran- del i % x)	Selskapets aksje- kapital i SEK/NOK	Selskapets totale egenkapital	Selskapets årsresultat i 2016	Antall aksjer i Moelvens eie	Samlet pålydend e verdi 31.12.	Bokført
Eiet av Moelven Industrier ASA;							
Weda Skog AB, Insjön, Sverige	30,0 % SEK	10 000	10 074	3	3 000 000	3 000	2 632
WoodTrans AS, Rudshøgda, Ringsaker	34,0 % NOK	1 310	1 011	-1 804	445	445	1 187
Sum							3 819

x) Eierandel er lik stemmeandel.

Note 16 - Egenkapital

16.1 – Endring i egenkapital

Beløp i NOK mill.	Aksjekapital	Overkurs	Egne aksjer	Opptjent egenkap- ital	Sum egenkapita l
Egenkapital 31.12.2015	647,7	180,7	0,0	36,1	864,5
Årsresultat				35,5	35,5
Estimatavvik og andre endringer				-0,9	-0,9
Utbetalt til aksjeutbytte				-58,3	-58,3
Avsatt til aksjeutbytte		-49,8		-12,4	-12,4
Egenkapital 31.12.2016	647,7	130,9	0,0	0,0	778,6

For informasjon angående utviklingen i aksjekapital, aksjonæroversikt, aksjonæravtale og nærstående parter, aksjer eiet av medlemmer av styret, bedriftsforsamlingen samt av konsernledelsen, erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernledelsen samt godtgjørelse til styret og bedriftsforsamlingen, se note 27, 28 og 29 i konsernregnskapet.

16.2 – Ytelser til ledende personer m.v.

Beløp i NOK 1000, utbetalt i regnskapsåret	2016			2015		
	Lønn	Pensjons- kostnader	Andre ytelser	Lønn	Pensjons- kostnader	Andre ytelser
Godtgjørelse til:						
Konsernsjef Morten Kristiansen	3 923,3	610,6	205,8	3 132,0	842,0	172,5
Anders Lindh, divisjonssjef Timber fra des 16	148,3	19,6	14,6	0,0	0,0	0,0
Ole Helge Aalstad, divisjonssjef Timber tom sept 16	1 648,1	189,5	133,8	1 798,1	184,1	184,5
Bjarne Hønningstad, divisjonssjef Wood	2 099,1	298,4	184,2	1 798,1	182,3	164,3
Marcus Johansson, divisjonssjef Byggsystemer	1 797,0	488,4	71,7	1 761,4	552,4	106,8
Sum	9 615,8	1 606,4	610,1	8 489,6	1 760,8	628,1

Det er ikke gitt noen lån eller sikkerhetsstillelser til ledene personer i selskapet.

Se note 28 i konsernregnskapet for erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernledelsen.

16.3 – Godtgjørelse til revisor

Beløp i NOK mill., utbetalt i regnskapsåret	2016	2015
Beløp eksklusive mva		
Lovpålagt revisjon	0,7	0,4
Andre attestasjonstjenester	0,0	0,0
Skatterådgivning	0,0	0,1
Andre tjenester utenfor revisjonen	0,8	0,1
Sum	1,5	0,6

Note 17 - Transaksjoner med nærstående parter

Beløp i NOK mill.	Eierandel i %	Andre drifts- inntekter	Renter fra	Lån til foretak	Fordringer på	Kundefordringer konsernselskap	Leverandørgjeld konsernselskap
			foretak i samme konsern	i samme konsern	konsern- bidrag		
Moelven Industrier ASA							
Moelven Van Severen AS	100,0 %	1,1	2,1	39,2			
Moelven Østerdalsbruket AS	100,0 %	1,0	0,9	19,0			
Moelven Våler AS	100,0 %	4,2	0,9	20,0			
Moelven Soknabruket AS	100,0 %	1,6	4,3	113,0			
Moelven Numedal AS	100,0 %	1,7	0,6	15,0			
Moelven Løten AS	100,0 %	1,2	0,2	3,8			
Moelven Telemarksbruket AS	51,0 %	0,9	0,4	10,0			
Moelven Wood AS	100,0 %	6,7				0,6	0,1
Moelven Langmoen AS	100,0 %	0,9	0,4	10,0			
Moelven Eidsvoll AS	100,0 %	0,5	0,4	8,6			
Moelven Treinteriør AS	100,0 %	0,4	0,2	7,6			
Moelven Modus AS	100,0 %	3,8			33,5	0,1	0,4
Moelven ByggModul AS	100,0 %	5,2				0,9	
Moelven ByggModul Hjellum AS	100,0 %	1,1			75,0		
Moelven Bioenergi AS	100,0 %	0,3	0,5	9,3			
Moelven Elprosjekt AS	100,0 %	1,8	0,0	3,0			
Moelven Elektro AS til 30.11.2016	0,0 %	1,0					
Moelven Limtre AS	100,0 %	5,4				0,2	
Moelven Industrier AB	100,0 %	0,1	19,1	475,6			1,7
Moelven Are AS	100,0 %	0,5					
Moelven Mjøsbruket AS	100,0 %	2,1	0,6	13,2	20,5		
Moelven Eidsvold Værk AS	100,0 %	1,2	2,5	60,7			
Moelven Trysil AS	100,0 %	0,8					
Moelven Multi3 AS	100,0 %	1,0	0,3	6,2			0,1
Moelven Virke AS	100,0 %	0,5			3,3	0,4	0,1
Moelven Sør Tre AS	100,0 %	0,4	0,6	13,6			
Moelven Granvin Bruk AS	99,3 %	0,6	0,6	19,6			
Moelven Wood Prosjekt AS	100,0 %	0,2					
Moelven Profil AS	100,0 %	1,6	1,2	28,5			
Moelven Danmark AS	100,0 %	0,9					
Moelven UK Ltd.	100,0 %						

Note 17 - Transaksjoner med nærstående parter (forts.)

Svenske selskaper eiet via Moelven Industrier AB

	Eierandel i %	Andre drifts- inntekter	Renter fra foretak i samme konsern	Lån til foretak i samme konsern	Fordringer på konsern- bidrag	Kundefordringer konsernselskap	Leverandørgjeld konsernselskap
Moelven Notnäs AB	100,0 %	4,6	1,5	38,0			
Moelven List AB	100,0 %	0,7	0,4	9,7			
Moelven ByggModul AB	100,0 %	5,6				0,3	
Moelven Norsälven AB	100,0 %	2,3	0,3	7,1			
Moelven Ransbysågen AB	100,0 %	1,7	0,4	5,5			
Moelven Värmlands Trä AB	100,0 %	0,6	0,4	8,2			
Moelven Component AB	100,0 %	1,3	0,4	10,2			
Skåre Kontorshotell AB	100,0 %		0,1	1,4			
Moelven Wood AB	100,0 %	4,6					
Moelven Notnäs Wood AB	100,0 %	0,5					
Moelven Valåsen Wood AB	100,0 %	1,2	1,5	28,5			
Moelven Valåsen AB	100,0 %	7,8	2,0	45,7			
Moelven Dalaträ AB	100,0 %	3,8	1,0	23,8			
Moelven Modus AB	100,0 %	2,6				0,1	
Moelven Edanesågen AB	100,0 %	1,5	2,5	63,2			
Moelven Nössemark Trä AB	100,0 %		0,7	31,9			
Moelven Årjämg Såg AB	100,0 %	2,7					
Moelven Tom Heurlin AB	100,0 %	2,3	1,4				
Moelven Skog AB	100,0 %	1,5	1,2	30,1			
Moelven Töreboda AB	100,0 %	2,3	0,8	18,1		0,2	
Vänerbränsle AB	82,3 %	0,1					
Moelven Lovene AB	100,0 %	0,1	0,2	5,3			
Moelven Vänerply AB	100,0 %	1,6	3,2	77,0			
UJ Trading AB	100,0 %	0,3					
Andre selskaper							
Nedskrevet på utlån og diverse for avstemming		0,1		-3,1			
Totalsum 2016		98,6	53,5	1 276,5	132,3	2,8	2,4
Sammenligningstall fra 2015							
Totalsum 2015		94,9	60,7	1 497,0	35,5	1,1	3,8

KPMG AS
Torggata 22
Postboks 214
2302 Hamar

Telephone +47 04063
Fax +47 62 59 87 60
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Moelven Industrier ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Moelven Industrier ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Moelven Industrier ASA per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Moelven Industrier ASA per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er

tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Utalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Hamar, 14. mars 2017
KPMG AS

Stein Erik Lund
Statsautorisert revisor

Bedriftsforsamlingens innstilling

I møte av 24. mars 2017 har bedriftsforsamlingen behandlet:

- Styrets og daglig leders årsberetning 2016 med årsregnskap for konsern og morselskap
- Styrets forslag til disponering av morselskapets årsresultat
- Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernledelsen
- Bedriftsforsamlingens innstilling til generalforsamlingen

Bedriftsforsamlingen anbefaler at generalforsamlingen godkjenner styrets og daglig leders årsberetning og forslag til årsregnskap 2016 for Moelven Industrier ASA og konsernet, samt forslag til disponering av årets resultat i Moelven Industrier ASA.

I tillegg anbefaler bedriftsforsamlingen at generalforsamlingen godkjenner styrets erklæring om fastsettelse av lønn og godtgjørelse til konsernledelsen.

24. mars 2017

Thor Svegård

Bedriftsforsamlingens nestleder

Finanskalender 2017

30. januar 2017
Rapport for fjerde kvartal 2016

26. april 2017
Generalforsamling – årsregnskap 2016

Kvartalsrapporter

28. april 2017
Rapport for første kvartal 2017

28. august 2017
Rapport for andre kvartal 2017

27. oktober 2017
Rapport for tredje kvartal 2017

30. januar 2018
Rapport for fjerde kvartal 2017

Hovedkontor
Moelven Industrier ASA
Org.nr. NO 914 348 803 MVA
P.O. Box 134, NO-2391 Moelv
Tel. +47 62 34 70 00
Fax. +47 62 34 71 88
moelven.no
post@moelven.com

Forsiden: Moelven Modus AB, Göteborg
Foto: Andreas Hylthen

